B 12/2018 rd

Verksamhetsberättelse för Folkpensionsanstaltens fullmäktige 2017

Helsingfors 2018

Förläggare: FPA, Helsingfors
Omslagsbild: FPA
ISSN 0355-4996
Tryckeri: Kopio Niini Oy, Helsingfors, 2018

Till riksdagen

I enlighet med 5 § 7 punkten i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) tillställer Folkpensionsanstaltens fullmäktige härmed riksdagen sin verksamhetsberättelse för 2017.

Helsingfors den 5 juni 2018

På Folkpensionsanstaltens fullmäktiges vägnar

Sari Sarkomaa
ordförande

Leena Uikkanen
sekreterare

Innehåll

Sammansättningen av fullmäktige under redovisningsåret ... 3
Allmänt om fullmäktiges verksamhet 2017 ... 3
Centrala frågor som fullmäktige behandlade 2017 ... 3
FPA år 2017 ... 5
Kundservice ... 6
Servicenätet ... 9
Genomströmningstider för ansökningar ... 11
Överföringen av det grundläggande utkomststödet till FPA ... 12
FPA-rehabilitering nu och i framtiden ... 15
Tolkningstjänster för personer med funktionsnedsättning ... 16
De studerande började omfattas av det allmänna bostadsbidraget ... 17
Behov av ändringar i lagen om Folkpensionsanstalten ... 19
Riskhantering ... 19
Social- och hälsovårdsreformen och FPA ... 21
Revisorer ... 22
Bokslut och ansvarsfrihet ... 22
Bilaga 1. Fullmäktigeledamöterna och deras ersättare ... 24
Bilaga 2. Revisionsberättelse ... 25
Bilaga 3. Folkpensionsanstaltens verksamhetsberättelse och bokslut 2017 ... 28
Bilaga 4. Centrala resultat och iakttagelser i FPA:s forskningsarbete 2017 ... 154

Sammansättningen av fullmäktige under redovisningsåret

FPA:s **fullmäktige** år 2017 var Outi Alanko-Kahiluoto, Ritva Elomaa, Hannakaisa Heikkinen, Niilo Keränen (vice ordförande), Anneli Kiljunen, Jaana Laitinen-Pesola, Anne Louhelainen, Leena Meri, Kristiina Salonen, Sari Sarkomaa (ordförande), Eero Suutari och Martti Talja.

Till **arbetsutskottet** hörde ordförande Sari Sarkomaa och vice ordförande Niilo Keränen samt fullmäktige Outi Alanko-Kahiluoto, Anneli Kiljunen och Anne Louhelainen. Arbetsutskottets sammansättning kompletterades och fullmäktig Ritva Elomaa utnämndes till ny medlem vid plenum 12.9.2017.

Chef för juridiska ärenden Tuula Kähkönen var **sekreterare** för fullmäktige 1.1.2017–22.5.2017. Från 23.5.2017 hade chef för juridiska ärenden Leena Uikkanen sekreterarposten.

Allmänt om fullmäktiges verksamhet 2017

Fullmäktige sammanträdde 10 gånger och fullmäktiges arbetsutskott 11 gånger under 2017. Vid varje plenum presenterar generaldirektören en heltäckande översikt av verksamheten vid Folkpensionsanstalten (FPA). I detta sammanhang behandlas som regel bland annat finansieringsläget för FPA och de olika förmånssystemen, verksamhetskostnadernas utveckling, genomströmningstiderna för förmånsansökningarna, nyckeltal som beskriver arbetsgemenskapen och personalen samt övriga aktuella ärenden. Även direktörerna medverkar vid plena och redogör vid behov för de ärenden som rör deras ansvarsområden.

Generaldirektören och direktörerna deltar även i arbetsutskottets möten. Arbetsutskottet har till uppgift att bereda ärenden som ska behandlas på fullmäktiges plenum.

Övervakningsrevisorn presenterar en rapport för fullmäktige en gång i kvartalet. För fullmäktige redovisas dessutom de viktigaste resultaten av FPA-barometerundersökningen och av övriga utredningar som gäller kundservicen och andra funktioner vid FPA.

Centrala frågor som fullmäktige behandlade 2017

På sammanträdena får fullmäktige begärda redogörelser och generaldirektörens aktuella översikter. Utöver CGR-revisorns kvartalsöversikter har fullmäktige under 2017 behandlat bland annat följande frågor:

- måluppfyllelsen för genomströmningstiderna i fråga om förmåner
- volymerna i FPA:s servicekanaler
- lägesöversikter om det grundläggande utkomststödet

- gottgörelser för fördröjningar i det grundläggande utkomststödet
- FPA:s interna utvärdering av överföringen av det grundläggande utkomststödet till FPA
- den av fullmäktige begärda utvärderingen från BDO Audiator Oy som gällde överföringen av det grundläggande utkomststödet till FPA
- utkomststödet för gymnasieelever
- den övergripande reformen av rehabilitering
- upphandling inom rehabilitering
- arbetsgruppen som utredde arbetsfördelningen inom utkomstskyddet för arbetslösa
- den av statsminister Juha Sipilä tillsatta arbetsgruppen som behandlade ojämlikhet
- FPA:s jubileumsår
- tjänster för äldre
- FPA:s roll i produktionen av ICT-tjänster för vårdreformen
- FPA:s ICT-servicecenter
- piloter om valfriheten
- ändringen som innebar att studerande började omfattas av det allmänna bostadsbidraget
- kommunikation
- säkerhetsöversikt
- läget beträffande informationssäkerheten
- aktuella internationella ärenden
- ändringar i studiestödet i början av 2018
- upphandlingen av tolkningstjänster i enlighet med handikappservicelagen 1.1.2018
- Reumastiftelsens konkurs och FPA:s bestridande av konkursövervakningen
- behov av ändringar i lagen om Folkpensionsanstalten
- verksamheten 2018–2021 och behov i anslutning till budgetramarna
- mål för arbetsförmågeprocessen
- ansvarsfullhet och hållbar utveckling på FPA
- översikt av riskhanteringen
- ekonomi- och personalöversikt
- ledningens lön, arvoden och naturaförmåner
- tillsättandet av en utomstående sakkunniggrupp med uppgift att utreda lagstiftningen i anslutning till FPA, övervakningen av FPA, FPA:s ställning och befogenhetsrelationer
- moderskapsförpackningen
- det nationella inkomstregistret
- rätten till grundläggande utkomststöd bland personer som vistas olagligt i landet
- behövlig vård som beviljas som utkomststöd
- lagen om transportservice och resor enligt sjukförsäkringslagen 1.7.2018.

Ordföranden för FPA:s styrelse Terttu Savolainen besökte fullmäktigeplenum 28.3.2017 och berättade om FPA:s nya styrelse och ärenden som den behandlat.

Ett för fullmäktige, social- och hälsovårdsutskottet och FPA:s styrelse gemensamt rehabiliteringsseminarium hölls 14.9.2017.

Vid plenum 21.11.2017 fick fullmäktiges arbetsutskott i uppgift att bereda tillsättandet av en utomstående sakkunniggrupp med uppgift att utreda lagstiftningen i anslutning till FPA, övervakningen av FPA, FPA:s ställning och befogenhetsrelationer. Arbetsgruppen tillsattes vid plenum 20.2.2018.

FPA år 2017

År 2017 uppgick förmånsutgifterna för den sociala trygghet som handhas av FPA till totalt 14,84 miljarder euro. Ökningen jämfört med 2016 var 3,5 %. Utgifterna för pensionsförsäkringsförmånerna minskade med 1,8 %. Utgifterna för sjukförsäkringsförmånerna inklusive rehabilitering minskade med 2,2 %. De förmåner som finansieras med medel ur allmänna fonden för social trygghet ökade med 11,0 %. FPA övertog utbetalningen av utkomststödet 2017. Förmånsutgifternas andel av bruttonationalprodukten var 6,6 %.

Verksamhetskostnaderna uppgick till 479,1 miljoner euro, vilket utgör 3,1 % av de totala kostnaderna för förmånsfonderna.

Intäkterna från förmånsfonderna utgjorde 15,36 miljarder euro, vilket var 3,1 % mer än året innan. Av intäkterna var statens andel 75 %, sjukförsäkringsavgifternas andel 18 % och kommunernas 6 %.

Den största förmånen sett till antalet mottagare var sjukvårdsersättningarna, som 2017 betalades till totalt 3 764 400 personer. Vid slutet av 2017 fick 639 800 personer pensionsförmåner och 101 700 personer garantipension från FPA. Barnbidrag betalades för sammanlagt 1 063 100 barn under året. Arbetsmarknadsstöd från FPA beviljades 309 200 personer under 2017.

I slutet av 2017 hade FPA 7 226 tjänstemän, vilket var 540 mer än ett år tidigare. Den årliga arbetsinsatsen var 6 806 årsverken, vilket var 1 100 fler jämfört med året innan. Andelen visstidsanställda var exceptionellt stor på FPA: 13,6 %. Att FPA övertog det grundläggande utkomststödet i början av 2017 var den viktigaste orsaken till ökningen av antalet anställda överlag och av andelen visstidsanställda. Av personalen var 12,5 % deltidsanställda. Hos den ordinarie personalen var avgångsomsättningen 4,6 % och tillträdesomsättningen 7,8 %. Under året avgick inalles 289 ordinarie tjänstemän från FPA. Över hälften av dem avgick med ålderspension, och endast några med invalidpension. Genomsnittsåldern bland dem som avgick med pension var 64,4 år. Under året tillträdde 488 nya ordinarie tjänstemän.

83 % av FPA:s anställda var kvinnor. Åldersfördelningen bland de ordinarie anställda var fortsatt jämn, men medelåldern för hela personalen sjönk något och var 43,6 år i slutet av året. Nyckeltalen för arbetshälsa började öka igen efter svackan som följde efter organisationsändringen. 87 % av FPA:s anställda ansåg att FPA är en bra arbetsplats. Andelen mycket eller ganska belåtna var 82 %. Av de anställda upplevde 88 % engagemang i arbetet varje vecka, och den upplevda arbetsförmågan fick medelvärdet 8,3 på skalan 1–10. 57 % upplevde att det är

bråttom på arbetet och denna andel hade ökat. Trots detta minskade andelen anställda som upplevde stress med över 2 procentenheter och stannade på 11,4 %. Sjukfrånvaroprocenten minskade jämfört med föregående år med 0,2 procentenheter och var 4,7 %.

Kundservice

Från början av 2017 ökade antalet besök i alla FPA:s servicekanaler avsevärt jämfört med tidigare år. Det berodde främst på att FPA övertog handläggningen av det grundläggande utkomststödet. Effekterna var särskilt starka i början av året och det uppkom rusning och långa köer både på FPA:s kontor och i telefontjänsten. Kundtjänsten fick emellertid mer resurser under våren och på samma gång blev personalen kunnigare, vilket fick läget att lugna sig allteftersom året fortskred.

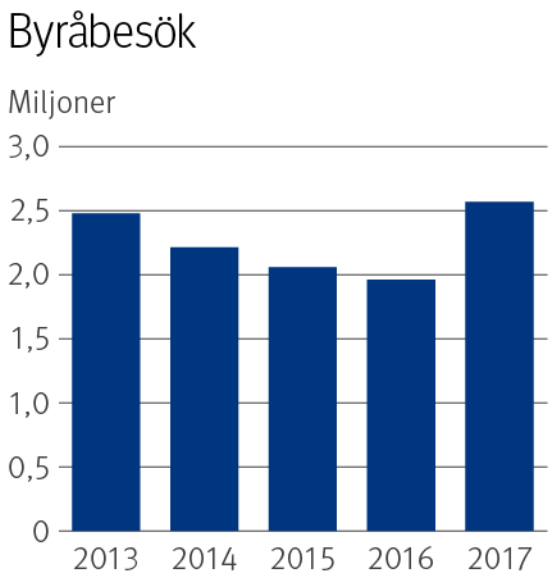

Antalet byråbesök ökade klart jämfört med de senaste åren: från 1,96 miljoner (2016) till 2,57 miljoner (2017). Av byråkunderna skötte 2,7 % sina ärenden med tidsbokning, då motsvarade siffra var 1,7 % ett år tidigare.

Byråbesöken var som livligast i januari–mars. Till exempel i januari dokumenterades inalles över 250 000 besök hos FPA. Efter det livligaste första kvartalet planade besökstakten ut: besöken på FPA:s byråer var ungefär 200 000 i snitt varje månad.

År 2017 hade FPA 182 byråer, lika många som året innan. Dessutom gav FPA service vid 141 samserviceställen och servicepunkter. De hade ca 102 000 kundbesök. År 2016 registrerades 71 000 besök.

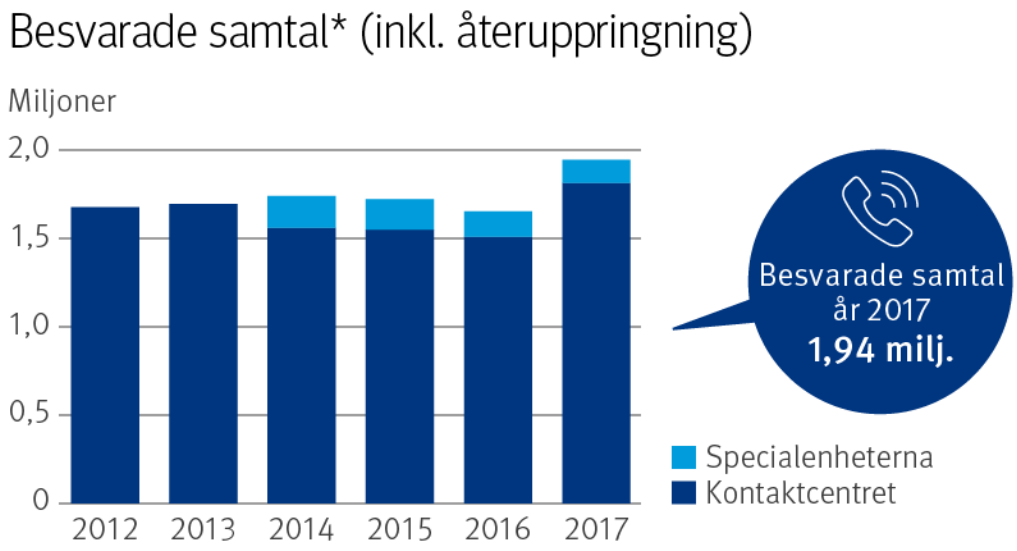

Antalet inkomna samtal till FPA ökade från 2,73 miljoner (2016) till 4,36 miljoner. Antalet besvarade samtal ökade likaså från 1,65 miljoner till hela 1,94 miljoner (i siffran ingår samtal som besvarades både av kontaktcentret och av specialenheterna, inklusive återuppringningar). Antalet hanterade samtal började öka efter de fyra första månaderna när telefontjänsten fick mer resurser och var som störst på hösten i augusti–november.

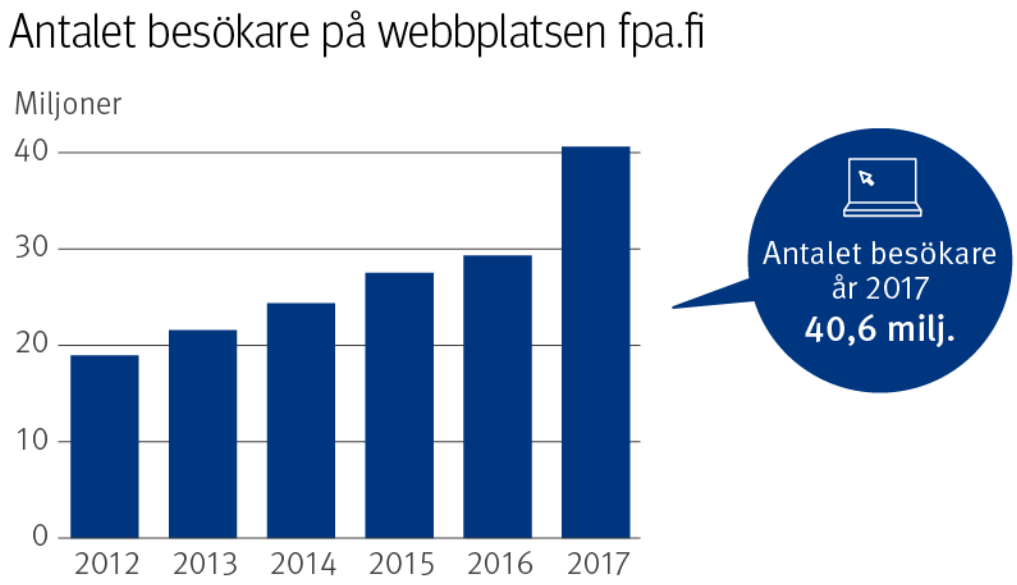

Besökarantalet på den öppna webbplatsen fpa.fi fortsatte att öka under 2017. FPA:s webbplats besöktes något över 40 miljoner gånger under året (det totala antalet sessioner), då motsvarande siffra för 2016 var ca 29 miljoner besök. Om man ser till antalet besök per månad inföll de livligaste månaderna i början av året, mellan januari och mars.

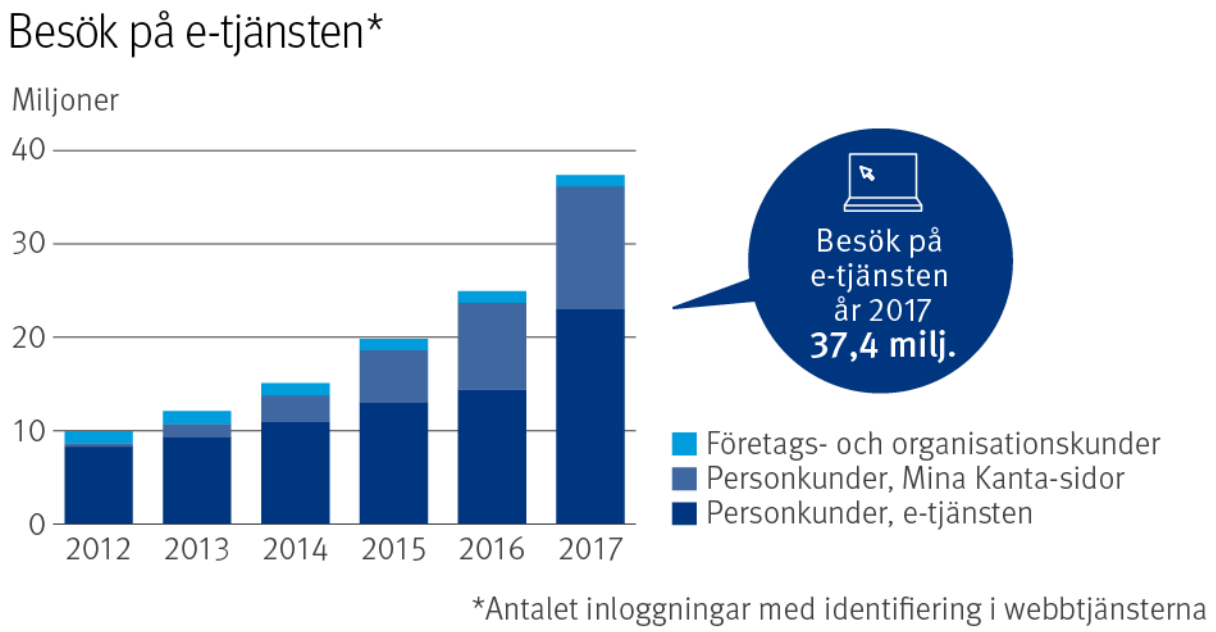

Sådana webbesök där personkunder identifierade sig i FPA:s e-tjänst ökade från ca 25 miljoner besök 2016 till sammanlagt över 37 miljoner besök. Merparten av dessa besök, ca 23 miljoner, handlade om att personkunder skötte ärenden direkt i FPA:s e-tjänst. Förutom nämnda besök gjorde personkunder ca 13 miljoner besök via Mina Kanta-sidorna och företags- och organisationskunder ca 1,2 miljoner besök på FPA:s webbplats.

Av alla ca 15 miljoner ansökningar som anlände till FPA 2017 gjordes 65,6 % på nätet, 33,4 % på papper och 0,8 % muntligen. År 2016 var andelen nätansökningar 63,5 % av alla ansökningar.

År 2017 introducerade FPA en chatt för allmän rådgivning till arbetsgivare och till aktörer i hälsovårdsbranschen. Dessutom genomfördes ett försök med ett helt nytt slags chattrobot där en robot besvarade frågor som hör samman med att studerande börjar få det allmänna bostadsbidraget.

De kundnöjdhetsenkäter som genomfördes i mars och september 2017 besvarades av sammanlagt ca 1 000 kunder i olika FPA-kanaler. Bland personkunderna var kundnöjdhetsindexet för hela året 7,5 på skalan 0–10 (motsvarande indextal 2016 var 7,7). Kunderna var ganska nöjda med FPA:s förmåga att tillgodose deras behov av service och med FPA:s tjänster överlag. De hade förtroende för FPA och ansåg att FPA:s verksamhet på det hela taget är tämligen sakkunnig. De sämsta betygen i enkäterna fick enkelheten och bekvämheten när man hanterar ärenden med FPA samt tillräckligheten och tydligheten i informationen om de förmåner och tjänster som kunderna har rätt till.

Utöver den löpande indexenkäten förankrade FPA också metoden med mobilenkäter under året: kundnöjdhetsenkäter skickades som SMS till kunderna omedelbart efter att de hade hanterat sitt ärende hos FPA. I enkäterna kartlades bland annat hur nöjda kunderna var med den

service de fått och hur ärendet utfallit. Under året genomfördes mobilenkäter vid tre tillfällen bland kunder som hade hanterat ärenden på FPA:s byråer och i telefontjänsten – i maj, augusti och november. Byråkunderna gav sammanlagt ca 12 000 svar under året. De gav FPA:s service betyget 8,8 i snitt på skalan 0–10 (medelvärdet av alla enkätrundor under året). De knappt 7 000 kunder som hade varit i kontakt med telefontjänsten gav ett något sämre betyg på servicen: medelvärdet var 8,6. I bägge kanalerna blev vårens resultat allmänt sämre än i höstens enkäter. Kunderna var i regel mest nöjda med det egentliga kundmötet och servicesituationen. Kötiderna kritiserades mest.

Kundjuryer är ett sätt att få information om kundernas åsikter och behov. Juryer gör det möjligt för kunderna att medverka aktivt i utvecklingen av tjänsterna. FPA anordnar kundjuryer för personkunder och arbetsgivarkunder. Dessutom anordnas s.k. expertjuryer för intressentgrupper, samarbetspartner och FPA:s tjänstemän. Kundjuryerna innebär alltid växelverkan och diskussion. Kundjuryer anordnas i anslutning till teman som fastställs varje år.

År 2017 anordnades kundjuryer om utkomststöd i samarbete med PRO SOS-projektet, samt en expertjury. Dessutom genomfördes en arbetsgivarjury om internationella frågor, en företagarjury och en studerandejury. I anslutning till arbetsförmåga anordnades juryer för kunder, samarbetspartner, arbetsgivare och tjänstemän.

Servicenätet

Vid årets slut ingick 182 byråer i FPA:s servicenät. Servicenätet ersattes delvis och fick stöd av samserviceställen som grundades gemensamt av myndigheterna och servicepunkter som säkerställer att allmänheten har tillgång till tjänster på skäligt avstånd. Vid samserviceställen får kunderna handledning i användningen av FPA:s tjänster och allmän rådgivning. Kunderna kan också lämna in förmånsansökningar. I slutet av året fanns det totalt 141 samserviceställen och servicepunkter som ingått avtal med FPA (av dem var 136 samserviceställen och 5 servicepunkter). Vid inalles 33 samserviceställen och vid samtliga 5 servicepunkter erbjöds distansservice genom vilken kunderna kan få betjäning av FPA:s servicerådgivare via videoförbindelse.

Under året tog FPA vidare i bruk 18 Virtu-serviceställen i Norra Finland. Vid dessa serviceställen kan kunderna sköta FPA-ärenden på distans. Virtu-serviceställena är avsedda för kommuninvånare som vill använda FPA:s e-tjänster på distans med hjälp av en videoförbindelse. På Virtu kan kunderna också använda andra webbtjänster samt skriva ut, kopiera och skanna handlingar.

Sedan december 2017 samlar International House Helsinki (IHH) de viktigaste rådgivnings- och myndighetstjänsterna för initialskedet vid invandring under samma tak. Huvudstadsregionen och Nyland utgör IHH:s verksamhetsområde. I IHH-samarbetet deltar magistraten, Skatteförvaltningen, FPA, Arbets- och näringsbyrån i Nyland, polisen och Migrationsverket samt

kommunerna i huvudstadsregionen. IHH tillhandahåller alla nyinflyttade till huvudstadsregionen med utländsk bakgrund personkundstjänster samt rådgivnings- och rekryteringstjänster för företag och arbetsgivare som rekryterar eller förmedlar internationella yrkeskunniga personer.

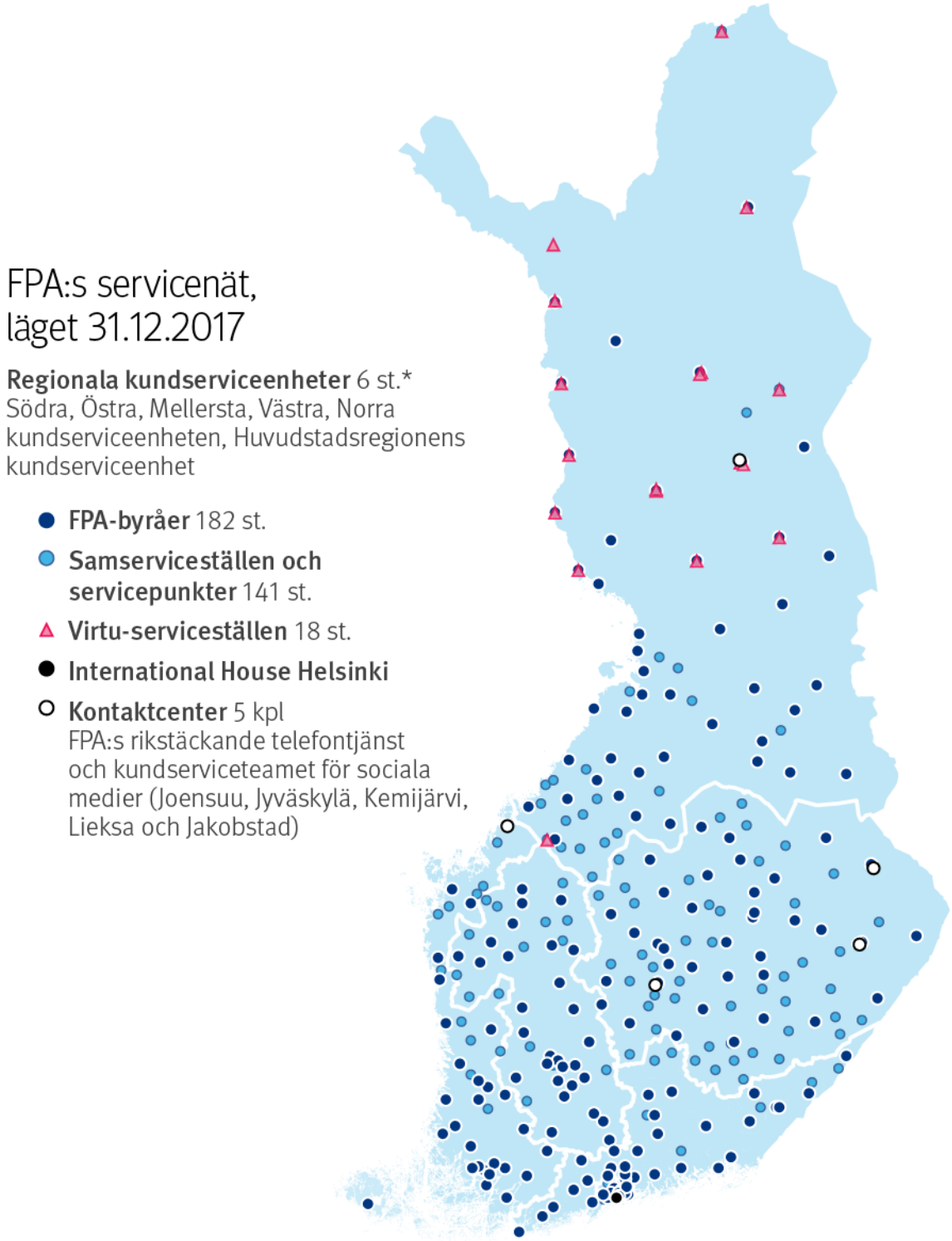

*Resultatenheten för kundrelationstjänster ansvarar för FPA:s kundservice.

Genomströmningstider för ansökningar

Fullmäktige har på sina möten fått en utredning om de genomsnittliga **genomströmningstiderna** för olika förmånsansökningar. FPA för aktuell statistik över dem. Statistiken utvisar siffror för varje försäkringsdistrikt och för hela landet. På så sätt kan arbetsledningen följa genomströmningstiderna, reservera nödvändiga resurser och utveckla processerna. Vid behov kan ansökningar överföras från överbelastade försäkringsdistrikt till sådana distrikt som har kapacitet att hjälpa till med handläggningen.

De ansökningar som inkommit till FPA bör avgöras inom en viss målsatt tid. Målen har satts upp specifikt för varje förmån. Måluppfyllelsen utvärderas genom att man studerar medeltalen för genomströmningstiderna och andelen avgöranden som överskridit den målsatta tiden. Bortsett från det grundläggande utkomststödet uppnåddes målen för genomströmningstiderna 2017 med råge.

Summamått för genomströmningstiderna och andelen (%) avgöranden som dröjde länge 2017 (exkl. det grundläggande utkomststödet)

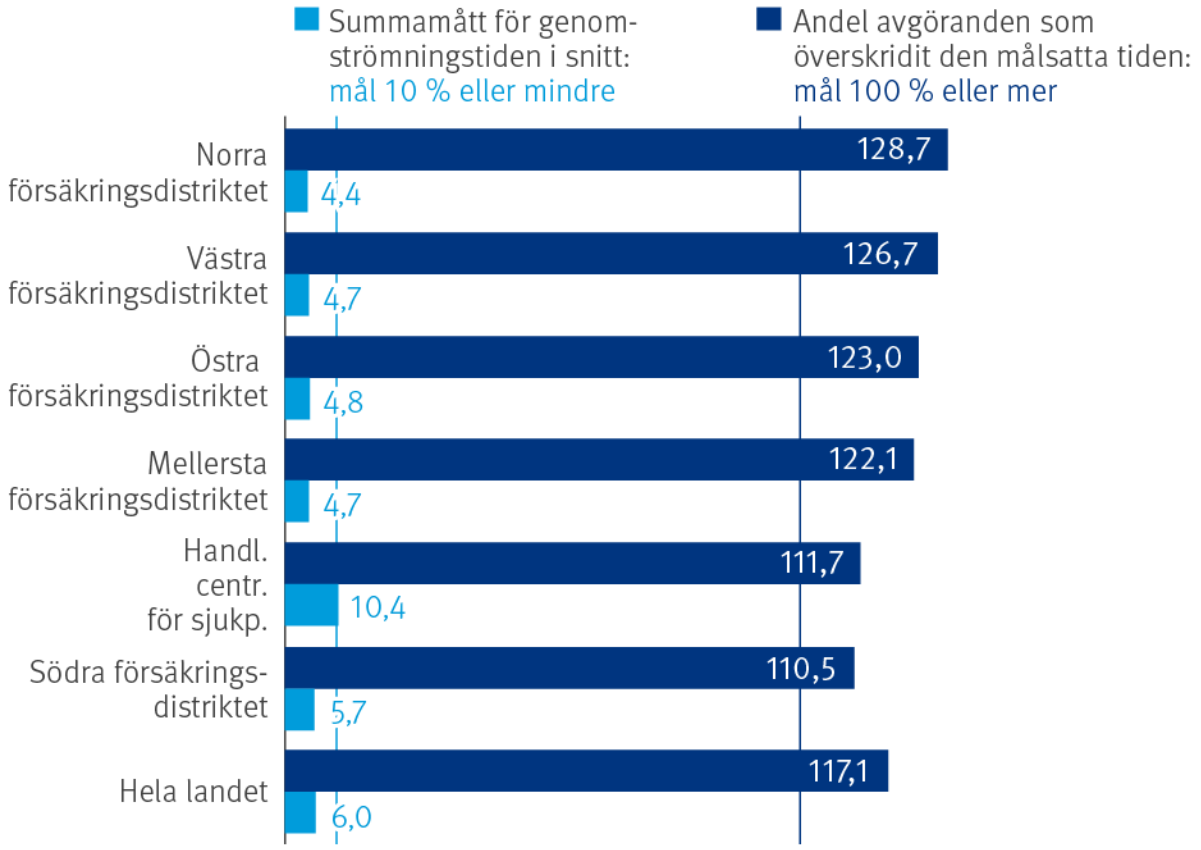

Överföringen av det grundläggande utkomststödet till FPA

Beviljandet och utbetalningen av det grundläggande utkomststödet överfördes från kommunerna till FPA 1.1.2017. År 2017 betalades grundläggande utkomststöd till 277 316 hushåll och sammanlagt 1,6 miljoner avgöranden om grundläggande utkomststöd fattades.

I slutet av 2016 rekryterade FPA 740 personer för hanteringen av det grundläggande utkomststödet. Början av 2017 visade att det behövs mer personal, eftersom det uppstod rusning i handläggningen av ansökningar. Mer personal rekryterades för avgörandena och kundservicen. Dessutom förlängdes visstidsanställningar. Rusningen upplöstes genom att man fördelade arbetsbördan på flera försäkringsdistrikt. Situationen under våren underlättades av att en del kommuner fattade beslut om det grundläggande utkomststödet ända till 31.3.2017. Under rusningsperioden säkerställde man med hjälp av betalningsförbindelser att kunderna hade pengar till mat och medicin. I brådskande fall kunde kunderna få en betalningsförbindelse samma dag. Även kommunerna beviljade kompletterande utkomststöd för att trygga brådskande och oumbärlig hjälp.

Enligt en rekommendation från riksdagens biträdande justitieombudsman gottgjorde FPA kunderna för de olägenheter som fördröjningen i det grundläggande utkomststödet hade orsakat. Gottgörelserna betalades för avgöranden som hade träffats under perioden 15.12.2016–30.4.2017. Beloppet av gottgörelserna var 25–150 euro beroende på fördröjningens längd. Gottgörelser betalades för fördröjningar i inalles ca 146 000 avgöranden. Ungefär 30 % av avgörandena berättigade till gottgörelse. Merparten av dem var 1–2 dagar sena. I ungefär 100 fall handlade det om en längre fördröjning.

Från och med vecka 16 (2017) har handläggningstiden hållits under den lagstadgade tiden på 7 arbetsdagar.

Avgöranden om det grundläggande utkomststödet, antalet ansökningar under handläggning vid veckans utgång och den genomsnittliga genomströmningstiden för ansökningar angiven i arbetsdagar år 2017

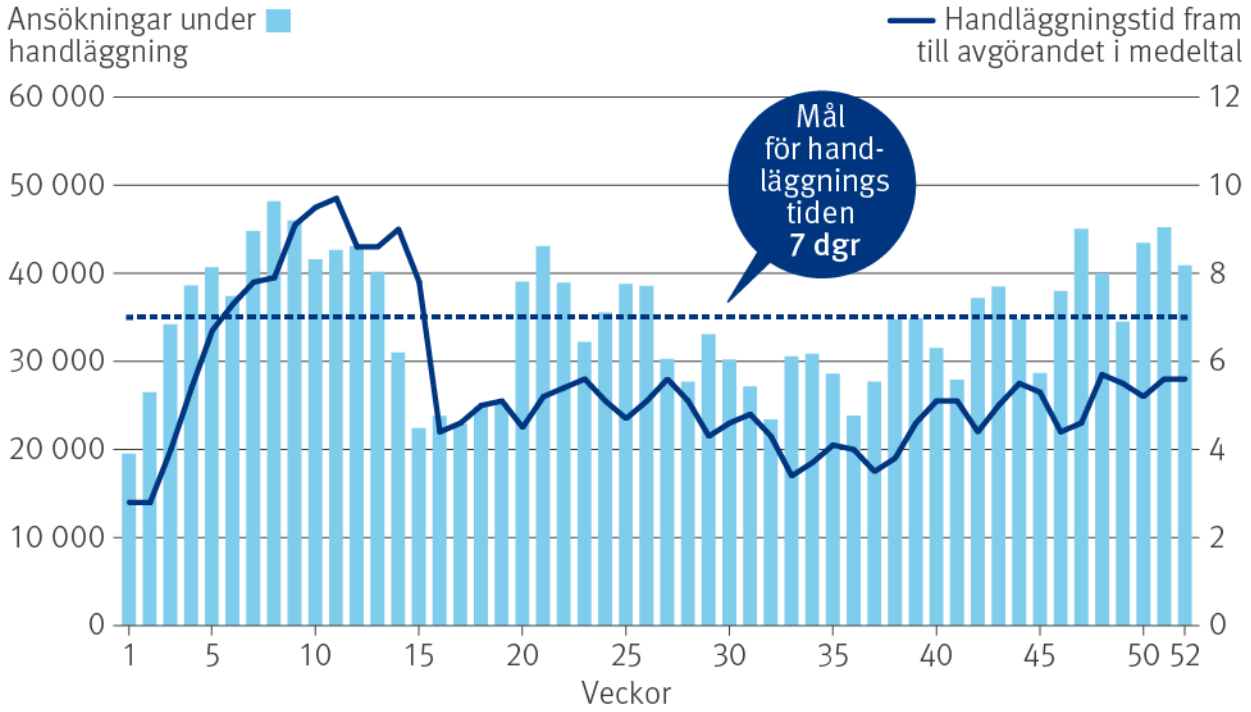

Det grundläggande utkomststödet är en ny förmån av helt annan karaktär än de andra förmånerna som FPA betalar. FPA lyckades inte förbereda sig för alla omständigheter kring överföringen i förväg. Att kommunerna tillämpade olika förfaringssätt försvårade verksamheten särskilt till en början. Det tog också tid för kunderna att anpassa sig till FPA:s procedurer för frågor som gäller utkomststöd.

Processerna kring det grundläggande utkomststödet förbättrades under 2017 för en smidigare handläggning. FPA reagerade på behoven av brådskande utkomststöd genom att skapa exakta rutiner som kundtjänsten och de som handlägger ansökningar ska tillämpa i brådskande fall. Dessutom uppdaterades och kompletterades förmånsanvisningen och FPA:s interna anvisningar. Kompetenscentret vid juridiska enheten har regelbundet utbildat handläggarna i försäkringsdistrikten för att stärka kompetensen i förmånsfrågor. FPA har också samarbetet regelbundet med olika intressentgrupper.

Under hela året följde fullmäktige aktivt utvecklingen av handläggningstiderna för grundläggande utkomststöd. I samband med varje plenum har generaldirektören gått igenom de senaste uppgifterna om handläggningstiderna. I början av året, när ansökningarna hopade sig, redogjorde generaldirektören dessutom för vilka administrativa åtgärder som vidtagits såväl inom kundtjänsten som vid handläggningen för att påskynda avgörandena.

Fullmäktige sammanträdde till en början varje vecka, efter att det blivit klart att den lagstadgade handläggningstiden på sju dagar överskreds. Fullmäktige förutsatte att FPA vidtar behövliga åtgärder för att uppnå ett läge där de lagstadgade villkoren uppfylls. De framhävde att FPA på samma gång ska se till att handläggningen av andra förmåner inte hopar sig och att rusningen i kundtjänsten upplöses.

Fullmäktige publicerade ett ställningstagande i frågan där de konstaterade att tillräckliga resurser måste säkerställas för FPA, vi behov via tilläggsbudgeten, för att den lagstadgade handläggningstiden ska uppnås.

Fullmäktige beslöt 3.3.2017 att FPA under maj ska göra en utredning om överföringen och verkställandet av det grundläggande utkomststödet till FPA:s styrelse. För utredningen tillsatte FPA:s ledningsgrupp en utvärderingsgrupp som bestod av revisorer vid FPA:s internrevision. Utvärderingsgruppen hade i uppdrag att utvärdera planeringen och genomförandet av överföringen av det grundläggande utkomststödet samt hur målet och fördelarna har uppnåtts. Ett ytterligare syfte med utredningen var att analysera vad man lärt sig av överföringen och utifrån det sammanställa rekommendationer för hur verksamheten kan utvecklas.

Chefen för internrevisionen presenterade utvärderingsgruppens rapport vid fullmäktiges plenum 13.6.2017. Fullmäktige ansåg rapporten vara heltäckande. På grund av ärendets stora betydelse beslöt fullmäktige emellertid att begära ytterligare en extern rapport om frågan av BDO Audiator Oy.

BDO Audiator Oy:s revisorer presenterade sin rapport på fullmäktiges plenum 17.10.2017. Fullmäktige fastställde att rapporten visade på omständigheter som inte hade ingått i den interna rapporten. De största avvikelserna gällde brister i riskhanteringen, projektledningen och rapporteringen. Fullmäktige konstaterade att man måste lära sig av felen inför nästa projekt och att tillräckligt med tid ska reserveras för verkställandet, särskilt i stora projekt. Det är viktigt att samarbetet och informationsgången fungerar smidigt mellan olika parter.

Fullmäktige förutsatte i sitt ställningstagande att FPA:s styrelse sätter sig in i den externa utvärderingen av utkomststödet och till fullmäktige ger förslag på åtgärder som ska vidtas utifrån utvecklingsförslagen i den. FPA:s styrelseordförande lade fram de åtgärder som styrelsen hade fattat beslut om för fullmäktige 20.2.2018.

På fullmäktiges plenum har man också behandlat bland annat avgöranden om utkomststöd för gymnasieelever, rätt till grundläggande utkomststöd för personer som vistas olagligt i Finland och nödvändig vård som beviljas i form av grundläggande utkomststöd.

En kommitté som dryftade en reform av rehabiliteringssystemet arbetade under perioden 1.9.2016–30.9.2017. Målet med reformen var att utveckla ett jämlikt och kostnadseffektivt system som stöder och stärker rehabiliteringsklienternas förmåga att klara av sin vardag, sitt arbete och sina studier samt deras hemmaboende och aktiva deltagande. Ett mål var också att förlänga rehabiliteringsklienternas tid i arbetslivet. Rehabiliteringssystemet bör ses över eftersom det är en komplex helhet och samarbetet mellan olika aktörer som ordnar rehabilitering behöver förbättras. Enhetliga processer och en gemensam begreppsapparat behövs för rehabiliteringen.

FPA medverkade aktivt i kommitténs arbete och FPA-rehabiliteringens roll lyftes fram starkt. Frågor väcktas bland annat om huruvida finansieringen i framtiden kommer att övertas av landskapen, vilka tjänster som lämpligen ska ordnas av landskapen, hur sättet att hänvisa kunder till olika tjänster och beslutsfattandet kan göras flexiblare och huruvida FPA i fortsättningen ska tillhandahålla lågtröskeltjänster utan diagnos. Inom FPA-rehabiliteringen pågår många reformer, som ett öppnare samarbete, registreringsförfarandet och den nya tjänsteutformningen (service design). FPA är också starkt involverad i reformen av rehabiliteringssystemet inom ramen för de pågående rikstäckande projekten och försöken. FPA har en lång erfarenhet av att ordna rehabilitering och beredskap att göra en insats för reformen genom att utveckla rehabiliteringssystemet i samarbete med de andra aktörerna, som landskapen.

En genomgripande reform av rehabiliteringssystemet ur FPA:s synvinkel presenterades för fullmäktige vid plenum 21.2.2017. Ett miniseminarium om reformen ordnades för fullmäktige och styrelsen 14.9.2017. Experter på rehabilitering och FPA:s ledning var också inbjudna. På seminariet presenterades FPA:s rehabilitering i stora drag, lägesöversikter av utvecklingsarbetet och forskningen i anslutning till rehabilitering samt FPA:s förslag till reformer inom rehabiliteringssystemet.

FPA anser det viktigt att specialgruppers rätt till FPA:s rehabiliteringstjänster tryggas i lag även efter vårdreformen. FPA är berett att alltjämt tillhandahålla de nuvarande rehabiliteringstjänsterna och tjänsterna för specialgrupper. FPA föreslår sju reformer av rehabiliteringssystemet:

- Tre nya, förenklade sätt att hänvisa till rehabilitering introduceras: muntlig ansökan, ansökan utan diagnos och rekommendation om direktbeslut (KOPPI-modellen).
- Förebyggande av risken för att kunder marginaliseras. FPA kan ta ansvaret i de kundfall där inga andra aktörer gör det.
- FPA har alltid hand om kundens anpassningsträning. FPA är redo att utöka sitt ansvar för anpassningsträningen och behoven bedöms i samarbete med landskapen och organisationerna.

- Den långvariga medicinska rehabiliteringen utvecklas. Tjänsterna inom krävande medicinsk och behovsprövad rehabilitering utvecklas till en servicehelhet för medicinsk rehabilitering.
- Valfriheten utvidgas till att omfatta rehabiliteringstjänster. Segmentering av rehabiliteringstjänster, en ny kundorienterad modell för produktifiering och ett registreringsförfarande introduceras.
- Den landstäckande forsknings- och utvecklingsverksamheten kring rehabilitering tryggas. FPA samarbetar med landskapen.
- Rehabiliteringssystemet leds utifrån den landstäckande kunskapen. Information om rehabilitering utnyttjas systematiskt i hela landet. FPA:s information om andra förmåner kan utnyttjas vid uppföljningen och styrningen.

Tolkningstjänster för personer med funktionsnedsättning

FPA ordnar tolkningstjänster för hörselskadade, hörsel- och synskadade personer och talskadade personer som på grund av sin funktionsnedsättning behöver tolkning bland annat för att arbeta, studera, sköta ärenden och utöva hobbyer. FPA köper tolkningstjänsterna av en extern serviceproducent.

År 2017 var 5 975 kunder berättigade till tolkningstjänsterna och 3 417 utnyttjade dem. Antalet beställda tolkningar uppgick till 152 000. År 2017 blev kostnaderna för tjänsterna 45,2 miljoner euro. Tjänsterna är avgiftsfria för kunderna.

Avtalsperioden för tolkningstjänsterna som hade börjat 1.1.2014 gick ut 31.12.2017. År 2016 startade planeringen av upphandlingen för nästa avtalsperiod och FPA ordnade flera informations- och diskussionsmöten för olika intressentgrupper. Temat var kundinriktad service för tolkningstjänsterna.

FPA publicerade 13.4.2017 anbudsbegäran för avtalsperioden 1.11.2017–31.12.2019. Målet för upphandlingen var att få rikstäckande, enhetliga tolkningstjänster för olika kundgrupper.

Upphandlingen genomfördes med utgångspunkt i det uppskattade behovet av tjänster. Volymen av de tolkningstjänster som kunderna behöver uppskattades genom att man analyserade FPA:s statistik och beräknade omfattningen av de tolkresurser som behövs för att täcka det uppskattade behovet av service.

För ramavtalen utsågs leverantörer enligt en produktbestämd prioritetsordning som fastställdes utifrån förhållandet mellan pris och kvalitet. Tre eller fler leverantörer utsågs beroende hur stor den uppskattade produktvisa efterfrågan var i respektive upphandlingsområde. Därtill kunde man för ramavtalen också välja en leverantör av lägre prioritet, om det var nödvändigt med tanke på tjänsternas geografiska täckning.

Inalles 138 företag offererade tolkningstjänster till 6 upphandlingsområden (Norra, Österbotten, Mellersta, Västra, Östra och Nyland). Till avtalsleverantörer valdes 122 företag som sysselsätter över 750 tolkar. I Nyland, Mellersta och Västra upphandlingsområdet fick man ett tillräckligt antal tolkar för alla finskspråkiga kundgrupper. För de övriga upphandlingsområdena och för det uppskattade behovet bland svenskspråkiga kunder fick man inte tillräckligt med tolkar ens efter kompletterande upphandling och direktupphandling.

I anslutning till upphandlingen förnyades också servicemodellen för tolkningstjänster för personer med funktionsnedsättning. Målet är att producera tjänsterna så nära kundbehovet som möjligt, i form av närservice. Kunderna fick också större möjligheter att påverka. Kunderna får välja om de vill att tolkningstjänsterna ska ordnas med eller utan en tolklista. En tolklista är en lista på tolkar som tillämpas vid förmedlingen av kundens beställningar. Kunderna kan själv föreslå tolkar till sin lista.

FPA anordnade ett informationsmöte för tolkningstjänsternas kunder och kundorganisationer 4.10.2017. Syftet med mötet var att redogöra för ändringarna och servicelöftet. FPA utvecklar tolkningstjänsterna tillsammans med kundorganisationerna och intressentgrupperna.

Efter att anbudsbegäran hade publicerats togs upphandlingen av tolkningstjänsterna regelbundet upp vid fullmäktiges plenum eftersom det kom mycket respons till fullmäktige, både från tolkar och från dem som anlitar tjänsterna. Vid plenum följde man de aktuella faserna i anbudstävlingen och responsen på den.

Fullmäktige har fäst uppmärksamhet på vikten av kundjuryer när det gäller att utveckla tjänsterna. Dessutom har fullmäktige understött förslaget om att tolkningstjänsterna inte ska behöva konkurrensutsättas i fortsättningen.

Under 2018 kommer fullmäktige att följa utfallet av tolkningstjänsterna.

De studerande började omfattas av det allmänna bostadsbidraget

Ändringen i lagen om allmänt bostadsbidrag trädde i kraft 1.8.2017. Utgångspunkten för lagändringen var att studerande börjar omfattas av det allmänna bostadsbidraget och får samma ställning som övriga mottagare av bostadsbidrag. De största ändringarna i stödet till studerande gällde beviljandet per hushåll, inkomstbegreppet och utbetalning året runt. De tilläggskostnader som föranleddes av ändringen täcktes så att de maximala boendeutgifterna inte höjdes i början av 2017. Dessutom sänktes de maximala boendeutgifterna med 5 % i kommungrupperna 3 och 4.

Att det allmänna bostadsbidraget gäller per hushåll medförde utmaningar för många studerande som är sambor eller annars bor tillsammans, eftersom bostadsbidragets belopp också påverkas av de övriga hushållsmedlemmarnas inkomster.

Den största skillnaden mellan inkomstbegreppen studiestöd och allmänt bostadsbidrag är att inkomsterna i fråga om studiestödet granskas i efterhand utifrån skattemyndigheternas uppgifter medan inkomsterna i fråga om det allmänna bostadsbidraget fastställs enligt tidpunkten för beviljandet eller justeringen. Vid det allmänna bostadsbidraget beaktas inkomsterna som fortlöpande inkomst eller som genomsnittlig inkomst. Vid det allmänna bostadsbidraget tillämpas inte en likadan årsinkomstmodell som vid studiestödet, och därför måste ändringar i inkomsterna meddelas omedelbart. Dessutom beaktas alla hushållsmedlemmars sammanlagda bruttoinkomster vid beräkningen av det allmänna bostadsbidraget. Bostadstillägget är återigen ett personligt stöd.

Studiestödets bostadstillägg betalades bara för studiemånaderna. För det allmänna bostadsbidraget gäller ingen sådan begränsning, utan efter lagändringen får studerande bostadsbidrag även under sommarmånaderna, om förutsättningarna för det uppfylls.

Ungefär 195 000 studerande fick bostadstillägg. Vid lagberedningen uppskattades det att stödbeloppet ökar för 110 000 och minskar för 20 000 studerande. Dessutom uppskattades det att bostadsstödet upphör helt för 42 000 studerande. Reformen förbättrade ställningen särskilt för studerande som bor ensamma.

Betalningen av studiestödets bostadstillägg upphörde nästan helt från 1.8.2017. Bostadstillägg betalas emellertid alltjämt till vissa små grupper, dvs. personer som studerar utomlands, personer som studerar i Finland på en avgiftsbelagd linje vid en folkhögskola, och som bor i läroanstaltens elevhem samt åländska studerande och studerande som flyttar till Åland.

Lagändringen fick stor synlighet i medierna. Att utreda vad som är ett hushåll och vilka som betraktas som sambor väckte som väntat stor uppmärksamhet både i medierna och bland kunderna. Lagändringen och effekterna av den behandlades också av fullmäktige i oktober.

FPA har aktivt informerat om effekterna av olika slags hyresavtal för bestämningen av hushåll och hur samboende ska redogöras för. I samband med att den jämlika äktenskapslagen trädde i kraft 2017 utarbetades en gemensam anvisning om utredning av ett samboförhållande. Även på webbplatsen fpa.fi satsade man på information och för studerande publicerades ett eget avsnitt om det allmänna bostadsbidraget.

Våren 2017 konstruerades också FPA:s första chattrobot. Chattroboten var ett helt nytt slags tjänst hos FPA. Under försöket som pågick från juni till slutet av oktober besvarade roboten frågor som gällde ändringen av studerandena till mottagare av det allmänna bostadsbidraget. Studerandena chattade med roboten vid ca 20 000 tillfällen. Chattroboten tillgodosåg studerandenas behov att få service enkelt och snabbt dygnet runt.

Lagändringen har visat på svårigheterna med begreppet hushåll bland annat just i anslutning till det allmänna bostadsbidraget. FPA och ministeriet håller just nu på att utreda en omdefiniering av begreppet hushåll.

Man räknade med att lagändringen skulle få indirekta effekter även för bostadsmarknaden och studerandenas beteende. I det här skedet är det tillsvidare svårt att bedöma dem.

Att studerandena började omfattas av det allmänna bostadsbidraget ledde till ca 150 000 nya förmånstagare. Trots att lagändringen trädde i kraft kring terminsbörjan kunde ansökningarna handläggas i rask takt. En del ansökningar handlades till och med snabbare än den målsatta tiden.

Behov av ändringar i lagen om Folkpensionsanstalten

Vid sitt sammanträde 7.4.2017 diskuterade fullmäktiges arbetsutskott behoven av ändringar i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) och beslöt att fullmäktige fortsätter behandlingen av dem genast när höstsäsongen inleds. FPA:s ledning fick i uppdrag att göra ett sammandrag av de dittills behandlade ändringsbehoven.

Sammandraget presenterades vid fullmäktiges plenum 12.9.2017. Vid beredningen av sammandraget uppdagades nya behov av ändringar i anslutning till utvecklingsutsikterna för FPA:s omvärld. Dessa konstaterades emellertid kräva en grundligare utredning och beredning.

Utifrån utredningen godkände fullmäktige en resolution enligt vilken det anses oundvikligt att regeringen snabbt bereder en proposition till ändring av lagen om Folkpensionsanstalten för riksdagen. Lagen om Folkpensionsanstalten bör revideras för att den ska ge möjlighet att utveckla och förnya FPA:s verksamhet. Därtill konstaterade fullmäktige att utredningsarbetet kring de övriga behoven av ändringar i lagen bör fortsätta.

Ändringsförslagen med motiveringar lämnades in till social- och hälsovårdsministeriet i oktober 2017. Enligt uppgifter från ministeriet kommer man att hösten 2018 för riksdagen lägga fram en proposition om sådana ändringar i lagen om Folkpensionsanstalten som är oumbärliga för reformen av social- och hälsovården. I det sammanhanget kan eventuellt även andra ändringar i lagen göras.

Hösten 2017 diskuterade fullmäktiges arbetsutskott tillsättandet av en extern sakkunniggrupp för en mer omfattande utvärdering av den lagstiftning som gäller FPA. Vid plenum 21.11.2017 gav fullmäktige arbetsutskottet fullmakt att bereda ärendet.

Utifrån arbetsutskottets beredning tillsatte fullmäktige 20.2.2018 en extern sakkunniggrupp att utreda lagstiftningen i anslutning till FPA, övervakningen av FPA, FPA:s ställning och befogenhetsrelationer. Sakkunniggruppen arbetar under perioden 1.3.2018–31.8.2018.

Riskhantering

Riskhanteringen och internkontrollen som ingår i den är en integrerad del av FPA:s ledningssystem och dagliga verksamhet. Riskhanteringen har till uppgift att säkerställa att de risker som

FPA kan kontrollera inte äventyrar FPA:s grundläggande uppgift eller uppfyllandet av FPA:s strategiska och operativa mål. Riskhanteringen säkerställer också en god förvaltningssed.

I samband med den årliga strategiska beredningen bereder generaldirektören en riskhanteringsplan som utgör en del av verksamhets- och ekonomiplanen. Styrelsen fattar beslut om FPA:s verksamhets- och ekonomiplan.

De sex resultatenheterna på FPA utarbetar varje år egna riskhanteringsplaner och rapporterar om läget för riskhanteringen kvartalsvis till FPA:s utvidgade ledningsgrupp. Generaldirektören rapporterar regelbundet till styrelsen om riskläget och utfallet av riskhanteringen.

Helhetsansvaret för FPA:s riskhantering bärs av generaldirektören. De övriga direktörerna ansvarar för riskhanteringen inom sina sektorer. Alla resultatenheter och deras chefer ansvarar för riskhanteringen och rapporteringen i fråga om sitt eget ansvarsområde. Dessutom sörjer varje tjänsteman för riskhanteringen i sitt eget arbete. Internrevisionen ansvarar för utvärderingen av hur riskhanteringen fungerar och kvaliteten på den.

Hösten 2017 startades åtgärder för att stärka FPA:s riskhanteringsförmåga. Ärendet lades fram för FPA:s fullmäktige 12.9.2017 och 12.12.2017. Åtgärderna för att stärka riskhanteringsförmågan grundar sig på de rekommendationer om förbättringar i riskhanteringen som lyftes fram i såväl i den interna som den externa utvärderingen av överföringen och verkställandet av det grundläggande utkomststödet. I och med åtgärderna säkerställs riskhanteringsförmågan på flera delområden. Åtgärderna är koncentrerade till början av 2018 men en del av dem har en mer fortlöpande karaktär.

Tydligheten i helhetsbilden av riskhanteringen och en tät integrering av riskhanteringen med verksamheten och förändringsledningen utgör ett delområde. Centrala åtgärder i detta delområde är att planera en heltäckande dokumentering av riskhanteringen som en helhet, precisera beskrivningarna av ledningssystemet med hänsyn till riskhanteringen samt skapa en tät koppling från prognoserna för ändringar i riskhanteringen och verksamhetsmiljön till tillvägagångssätten inom resultatstyrningen. Förmågan att hantera risker säkerställs vidare med hjälp av en samarbets- och rapporteringsmodell som stöder bildandet av aktuella lägesbilder. I anslutning till modellen fördjupar resultatenheterna den ömsesidiga dialogen och uppföljningen av riskhanteringen. Rapporteringsmodellen för riskhanteringen och dess täckning utvecklas.

Riskhanteringskompetensen säkerställs genom att man identifierar kompetenskraven, utarbetar en utbildningsplan och ser över utbildningsutbudet. Riskhanteringskulturen och det interna samarbetet stärks framför allt via FPA:s riskhanteringsnätverk genom att man ökar medvetenheten om riskhanteringen, befäster gemensam praxis och tar i bruk nya verktyg. God praxis söks också via benchmarking-möten utanför FPA och genom regelbunden medverkan i verksamhet som drivs i externa nätverk.

Social- och hälsovårdsreformen och FPA

I början av 2017 hade FPA preciserat sin vision om hur FPA i egenskap av rikstäckande aktör kan stöda reformen av social- och hälsovården (vårdreformen). Visionen bearbetades aktivt under året. I början av året kallades FPA till arbetsgrupper som tillsatts av social- och hälsovårdsministeriet för beredningen av reformen på det nationella planet. Vårdreformen involverade ett flertal arbetsgrupper som behandlade olika ämnesområden från den totala arkitekturen till landskapsfinansieringen och från resor till sjukvårdsförsäkringar och flerkanalsfinansiering. FPA:s anställda medverkade aktivt i dessa arbetsgrupper och tillförde dem värdefull kunskap i egenskap av rikstäckande aktör.

Vid Finlands regerings halvtidsöversyn fattades ett beslut som gav FPA en stor roll när det gäller att bygga upp datasystem för piloterna inom valfriheten. Dessutom beslöt regeringen att man bör utreda alternativet att bolagisera de nationella informationstjänster inom social- och hälsovården som utvecklats och produceras av FPA till ett separat bolag inom FPA-koncernen. I juni beslöt FPA:s styrelse att man börjar utreda bolagiseringen och olika alternativ att genomföra den. Utredningsarbetet fortgick under hela resten av året.

På sommaren fattade statsrådet ett principbeslut där man drog upp riktlinjer för social- och hälsovårdsaktörernas roller och uppgifter. FPA fick till uppgift att under social- och hälsovårdsministeriets ledning producera de obligatoriska systemen enligt samverkanspolicyn. Under sommaren bereddes organiseringen av datasystemarbetet på FPA och datasystemprojekten inleddes under den tidiga hösten. På hösten ingick social- och hälsovårdsministeriet och FPA ett avtal om planeringen och genomförandet av datasystemen för vårdreformen.

Ett flertal FPA-anställda medverkade i kommenteringen av utkastet till lag om valfrihet både på våren och i slutet av året. FPA gav ett utlåtande om lagutkastet.

Under året nätverkade och diskuterade FPA aktivt med olika aktörer och intressentgrupper om frågor som gäller vårdreformen. FPA har aktivt sökt sin roll även när det gäller helheten av kundhänvisning och kundrådgivning samt den övergripande administrationen av tjänster och förmåner som riktar sig till kunder med ett brett servicebehov, och strävat efter att FPA:s förmåner ska ses över när kundplaner utarbetas.

I mars gick fullmäktige igenom FPA:s observationer kring ordningsföljden i genomförandet av reformen och beskrivningen av FPA:s servicevision för social- och hälsovården. I juni behandlade fullmäktige FPA:s ICT-tjänster och deras roll för valfrihetstjänsterna inom social- och hälsovården.

Revisorer

Revisorerna bistår fullmäktige i övervaknings- och revisionsarbetet. Revisorerna håller fyra revisionsmöten förutom årsrevisionen. CGR-revisorn bedrev kontinuerlig övervakningsrevision och lämnade en redogörelse till fullmäktige och revisorerna för varje kvartal.

De av fullmäktige utsedda revisorerna var ordförande CGR, OFR Piia-Tuulia Rauhala (ersättare VD, CGR, Eero Prepula), vice ordförande, riksdagsledamot Eeva-Maria Maijala (riksdagsledamot Olavi Ala-Nissilä), riksdagsledamot Antti Kurvinen (riksdagsledamot Heli Järvinen), riksdagsledamot Toimi Kankaanniemi (riksdagsledamot Kimmo Kivelä), riksdagsledamot Martti Mölsä (riksdagsledamot Wille Rydman), riksdagsledamot Antti Häkkänen t.o.m. 22.5.2017 och riksdagsledamot Sanna Lauslahti fr.o.m. 23.5.2017 (riksdagsledamot Sari Multala), riksdagsledamot Riitta Myller (riksdagsledamot Suna Kymäläinen) samt CGR, OFR Ulla-Maija Tuomela (CGR, OFR Ari Lehto). Sekreterare för revisorerna var Leena Uikkanen, chef för juridiska ärenden.

Bokslut och ansvarsfrihet

Fullmäktige fastställde 8.5.2018 **bokslutet** för 2017 och beviljade FPA:s styrelse **ansvarsfrihet** för 2017. Protokollen över fullmäktiges plenum har tillställts revisorerna och styrelsen för kännedom.

Bilagor

Som bilagor ingår en förteckning över fullmäktigeledamöterna och deras ersättare *(bilaga 1)*, revisionsberättelsen *(bilaga 2)*, Folkpensionsanstaltens verksamhetsberättelse och bokslut 2017 *(bilaga 3)* samt en översikt av centrala resultat och iakttagelser i FPA:s forskningsarbete 2016 *(bilaga 4)*.

Bilaga 3, Folkpensionsanstaltens verksamhetsberättelse och bokslut innehåller närmare uppgifter om FPA:s förvaltning, verksamhet och ekonomi för 2017.

Helsingfors den 5 juni 2018

Sari Sarkomaa
Outi Alanko-Kahiluoto
Ritva Elomaa
Hannakaisa Heikkinen
Niilo Keränen
Anneli Kiljunen
Jaana Laitinen-Pesola
Anne Louhelainen
Leena Meri
Kristiina Salonen
Eero Suutari
Martti Talja

Bilaga 1. Fullmäktigeledamöterna och deras ersättare

Fullmäktigeledamöter 1.1–31.12.2017

Sarkomaa Sari, riksdagsledamot (ordförande)
Ersättare: Lehti, Eero, riksdagsledamot
Keränen, Niilo, riksdagsledamot (vice ordförande)
Rantakangas, Antti, riksdagsledamot
Alanko-Kahiluoto, Outi, riksdagsledamot
Yanar, Ozan, riksdagsledamot
Elomaa, Ritva, riksdagsledamot
Niikko, Mika, riksdagsledamot
Heikkinen, Hannakaisa, riksdagsledamot
Hakanen, Pertti, riksdagsledamot
Kiljunen, Anneli, riksdagsledamot
Nurminen, Ilmari, riksdagsledamot
Laitinen-Pesola, Jaana, riksdagsledamot
Raassina, Sari, riksdagsledamot
Louhelainen, Anne, riksdagsledamot
Mäkelä, Jani, riksdagsledamot
Meri, Leena, riksdagsledamot
Saarakkala, Vesa-Matti, riksdagsledamot
Salonen, Kristiina, riksdagsledamot
Taavitsainen, Satu, riksdagsledamot
Suutari, Eero, riksdagsledamot
Talvitie, Mari-Leena, riksdagsledamot
Talja, Martti, riksdagsledamot
Katainen, Elsi, riksdagsledamot

Revisionsberättelse

Till Folkpensionsanstaltens fullmäktige

Revision av bokslutet

Uttalande

Vi har utfört en revision av bokslutet för Folkpensionsanstalten (FO-nummer 0246246-0) för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2017. Bokslutet omfattar Folkpensionsanstaltens balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter samt balansräkningen och resultaträkningen för Pensionsansvarsfonden och Servicefonden, vilka har behandlats som fonder med egen täckning.

Enligt vår uppfattning ger bokslutet en rättvisande bild av sammanslutningens verksamhetsresultat och ekonomiska ställning enligt gällande bestämmelser om upprättande av bokslut i Finland och uppfyller de lagstadgade kraven.

Grunder för uttalandet

Vi har utfört vår revision i enlighet med god revisionssed i Finland. Våra skyldigheter enligt god revisionssed beskrivs närmare under rubriken Revisorns ansvar för revisionen av bokslutet. Vi är oberoende i förhållande till sammanslutningen enligt de etiska krav som i Finland gäller den av oss utförda revisionen och vi har i övrigt fullgjort vårt etiska ansvar enligt dessa. Enligt vår uppfattning är de revisionsbevis som vi har inhämtat tillräckliga och ändamålsenliga som grund för uttalandet.

Övervakningsrevisionen av Folkpensionsanstalten har utförts av revisionssamfundet BDO Audiator Oy med undertecknad Ulla-Maija Tuomela, CGR, OFR, som ansvarig revisor.

Styrelsens ansvar för bokslutet

Styrelsen ansvarar för upprättandet av bokslutet och för att bokslutet ger en rättvisande bild enligt gällande bestämmelser om upprättande av bokslut i Finland och uppfyller de lagstadgade kraven. Styrelsen ansvar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta ett bokslut som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

När styrelsen upprättar bokslutet är den skyldig att bedöma sammanslutningens förmåga att fortsätta sin verksamhet och, när så är tillämpligt, upplysa om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att bokslutet har upprättats under antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas inte om man avser att upplösa sammanslutningen, lägga ned dess verksamhet eller det inte finns något annat realistiskt alternativ än att göra något av dessa.

Revisorns ansvar för revisionen av bokslutet

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida bokslutet som helhet innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller vårt uttalande. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de var för sig eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i bokslutet.

Som del av en revision enligt god revisionssed använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i bokslutet, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för vårt uttalande. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- bildar vi oss en uppfattning om den interna kontroll som är relevant för revisionen för att kunna planera sådana granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av bokslutet. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om sammanslutningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i bokslutet om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om bokslutet. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Framtida händelser eller förhållanden kan emellertid göra att sammanslutningen inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi bokslutet, inbegripet alla upplysningar som ges i bokslutet, den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i bokslutet, och huruvida bokslutet återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi kommunicerar med förvaltningsorganen bland annat om revisionens planerade omfattning och tidpunkten för den, samt betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat under revisionen.

Övriga rapporteringsskyldigheter

Övrig information

Styrelsen ansvarar för den övriga informationen. Den övriga information omfattar informationen i verksamhetsberättelsen. Vårt uttalande om bokslutet täcker inte den övriga informationen.

Vår skyldighet är att läsa den övriga informationen i verksamhetsberättelsen i samband med revisionen av bokslutet och i samband med det bedöma om den övriga informationen innehåller väsentliga motstridigheter jämfört med den kunskap vi inhämtat i bokslutet eller under revisionen eller om den övriga informationen i övrigt förefaller innehålla väsentliga felaktigheter. Dessutom är det vår skyldighet att bedöma om verksamhetsberättelsen har upprättats enligt tillämpliga bestämmelser om upprättandet av verksamhetsberättelser.

Vi anser att uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet är enhetliga och att verksamhetsberättelsen har upprättats i enlighet med tillämpliga bestämmelser om upprättandet av verksamhetsberättelser.

Om vi utifrån vårt arbete drar slutsatsen att det finns en väsentlig felaktighet i verksamhetsberättelsen är vi skyldiga att rapportera det. Vi har inget att rapportera i detta avseende.

Helsingfors den 26 april 2018

Markku Koskela
CGR, OFR, ordf.

Eeva-Maria Maijala

Antti Kurvinen

Toimi Kankaanniemi

Mia Laiho

Martti Mölsä

Riitta Myller

Ulla-Maija Tuomela
CGR, OFR

Generaldirektörens översikt

FPA fyllde 80 år i fjol. Jubileumsåret kan granskas ur flera perspektiv. Finlands 100-årsjubileum var för FPA ett år som bestod av såväl utmaningar som snabb utveckling och nya öppningar.

FPA har nu skött det grundläggande utkomststödet i över ett år. De första månaderna efter överföringen var svåra. Personalen var underdimensionerad och kundservicen överbelastades. Förmånshandläggningen översteg den lagstadgade utsatta tiden. På sitt första möte under året beviljade FPA:s styrelse mer resurser för att rekrytera ny personal. De anställda var tjänstvilliga och arbetade mycket övertid. Jag vill än en gång framföra ett stort tack till alla FPA-anställda för ett välgjort värv under det offentliga trycket.

Under de senaste tio månaderna har det grundläggande utkomststödet handlagts och betalats ut till mottagarna mer enhetligt och i snitt snabbare än tidigare i kommunerna. Över hälften av sökandena har börjat ansöka om grundläggande utkomststöd över nätet. Samarbetet med kommunerna har utvecklats alltsedan övergången började förberedas. Flera orter har gått in för en lösning där en FPA-anställd flyttar till kommunens socialförvaltning eller en kommunanställd till FPA:s serviceställe. En utveckling av samarbetet med det sociala arbetet, en ökning av kontakterna över nätet och på Skype, gemensamma projekt och samarbetslokaler utgör särskilda insatsområden också under 2018.

Det strategiska arbetet avancerade i och med att FPA:s styrelse preciserade FPA:s strategi i juni 2017. FPA:s vision uppdaterades till " Som föregångare när det gäller service skapar vi välfärd och främjar god livshantering”. Visionen framhäver att välfärd byggs upp med välfungerande sociala trygghetstjänster. Vi vill att våra tjänster ska vara effektiva och stödja kunderna så att de klarar sig självständigt. Jag ser ordet *föregångare* som allt viktigare. FPA måste djärvt utveckla sig och gå framåt.

Ett viktigt steg i det strategiska förändringsarbetet är FPA:s tre utvecklingsprogram, dvs. Utmärkt kundupplevelse, Från data till service och Förhöjd effektivitet i samhället och i arbetet. Utvecklingsarbetet utgick från fyra förändringsteman: lagstiftningens effektivitet, den förestående landskaps- och vårdreformen, digitaliseringen som öppnar många möjligheter och en utveckling av arbetskulturen med fokus på vår egen verksamhet. Före hösten 2017 utnämndes för varje tema en förändringsledare för att påskynda förändringen och målmedvetet samarbeta med personal, utomstående partner och intressentgrupper. FPA måste utvecklas i ett allt intensivare samarbete med olika aktörer. Detta illustreras bra av vår devis för 80-årsjubileet, *Välfärd skapas tillsammans*.

FPA vill medverka till att landskaps- och vårdreformen utfaller väl. FPA har deltagit i förberedelserna på många sätt, allt från att ha medverkat i beredningsgrupperna till att konkret ut-

veckla datasystemen. Vi tilldelades uppgiften att bygga upp datasystemet för valfriheten. Arbetet förlöper i god takt, och nya öppningar har gjorts exempelvis i fråga om FPA:s roll i den allmänna rådgivningen i samband med vårdreformen. Hos FPA avspeglar sig landskaps- och vårdreformen också i IKT-tjänsterna. I slutet av 2017 började FPA sammanföra IKT-tjänsterna i ett servicecenter, vilket kommer att möjliggöra också bolagisering. Resultaten av förberedelserna kommer att presenteras för FPA:s styrelse i maj 2018.

Samarbetet med fullmäktige, styrelsen, delegationerna och revisorerna har förlöpt bra. De olika organen representerar en bred samhällelig kompetens och mångsidig yrkeskunnighet, som vi kan utnyttja när vi formar FPA:s framtid.

FPA ska arbeta på ett genomskinligt, öppet och ansvarsfullt sätt. I fjol reviderade vi FPA:s etiska regler och styrelsens arbetsordning samt lade fram förslag till ändringar av lagen och förordningen om Folkpensionsanstalten. Programmet för hållbar utveckling har ändrats till en ansvarsplan. FPA:s första ansvarsrapport har inkluderats i denna verksamhetsberättelse.

Elli Aaltonen

Kort om FPA

Ett stöd i livets alla skeden

Folkpensionsanstalten (FPA) har hand om den sociala tryggheten i olika livssituationer för alla som bor i Finland och för många finländare som bor utomlands. Den sociala trygghet som FPA sköter omfattar exempelvis stöd till barnfamiljer, sjukförsäkring, rehabilitering, grundskydd för arbetslösa, bostadsbidrag, grundläggande utkomststöd, studiestöd, handikappförmåner och minimipensioner.

FPA vill stå till tjänst. Varje år betjänar FPA sina kunder mer än 2,5 miljoner gånger på serviceställena och 1,8 miljoner gånger per telefon. FPA ger kunderna råd också i sociala medier. Handläggningen av förmånsansökningar har decentraliserats till handläggningscentren i försäkringsdistrikten.

FPA övervakas av riksdagen. Förvaltningen och verksamheten övervakas av tolv fullmäktigeledamöter som utsetts av riksdagen och åtta revisorer som utsetts av fullmäktige. Ledningen och utvecklingen av FPA:s verksamhet sköts av en styrelse med tio ledamöter.

FPA:s verksamhetsidé är att FPA ska trygga befolkningens försörjning, främja hälsan och bidra till att ge alla en möjlighet att klara sig självständigt.

FPA:s grundläggande värderingar är respekt för individen, kompetens, samverkan och nytänkande.

FPA:s organisation

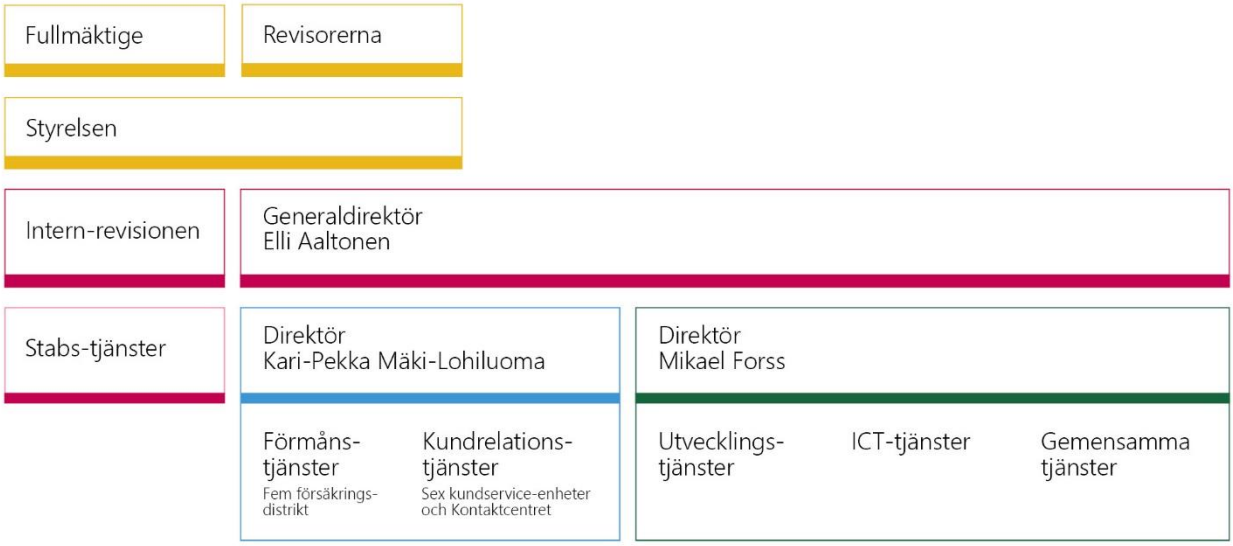

FPA år 2017 – omröstningen om namnet på moderskapsförpackningen blev en hit i de sociala medierna

FPA:s 80-årsjubileum var både festligt och utmanande. Under året startade FPA viktiga projekt som kommer att ha verkningar långt in på nästa decennium.

År 2016 utsågs FPA till ansvarig för försöket med basinkomst, som startade i början av 2017. Försöket ger ett underlag för regeringens totalreform av den sociala tryggheten. I planeringen utnyttjades FPA:s kunskapsunderlag och kompetens inom mikrosimulering och social trygghet. Även om försöket blev mindre omfattande än vad FPA ursprungligen föreslog, utgör projektet ett banbrytande exempel på en ny försökskultur. Försöket väckte dessutom stor global uppmärksamhet, och varje vecka kontaktas FPA av internationella aktörer.

Att det grundläggande utkomststödet överfördes till FPA hörde till årets största projekt. Till en början överbelastades FPA:s serviceställen, vilket ledde till fördröjningar i förmånshandläggningen. FPA hann i kapp med den lagstadgade handläggningstiden under vårens lopp. Före slutet av året nåddes det viktigaste målet med överföringen: ansökan om grundläggande utkomststöd sker nu på lika villkor för alla, eftersom kriterierna för beviljandet av utkomststöd är desamma i hela Finland. Numera ansöker redan över 60 procent om stöd över nätet.

FPA:s förmånsutgifter ökade 2017. Verksamhetskostnadernas andel av totalkostnaderna för förmånsfonderna uppgick till 3,1 procent. Under året avmattades ökningen i bostadsbidragsutgifterna, vilket vittnar om att det ekonomiska läget har förbättrats. Beloppet utbetalade bostadsbidrag steg dock med 4 procent från året innan.

Under jubileumsåret förde FPA flera kommunikationskampanjer. En av de populäraste var den för allmänheten öppna omröstningen om moderskapsförpackningens namn. Sammanlagt inlämnades 29 679 förslag, men det visade sig att det gamla namnet ändå var populärast. Förslagen överlämnades till omsorgsminister Annika Saarikko, som menar att namnet på moderskapsförpackningen inte kommer att ändras.

I sin blogg listade forskarna vid FPA de tio viktigaste sociala förmånerna som byggde upp den finländska välfärdsstaten. På Facebook, Instagram och Twitter visades artiklarna och videorna om förmånerna sammanlagt 1,76 miljoner gånger. Den första videon, som handlade om fattigvårdslagen, väckte särskilt stort intresse.

Också FPA:s målsättning att gå in för könsneutrala titlar och termer väckte medial uppmärksamhet. Enligt denna ersätts exempelvis FPA:s tidigare maskulina *lakimies* på finska med det könsneutrala *juristi*. Publikationen Sosiaalivakuutus fick ett hedersomnämnande i en tävling som ordnades av Tidskrifternas förbund. Denna gång tävlade Sosiaalivakuutus i kategorin bästa layout.

Under året skedde ett antal betydande personbyten. I början av 2017 tillträdde Elli Aaltonen som generaldirektör för FPA. För att främja implementeringen av FPA:s strategi utsågs fyra förändringsledare, som inledde sitt arbete under 2017. Katri-Leena Launis svarar för främjandet av digitaliseringen, Tuula Soukkanen arbetar för att utveckla organisations- och arbetskulturen, Tomi Ståhl svarar för utvärderingen av tjänsternas och förmånernas effektivitet och utvecklingen av denna och Marjukka Turunen leder förberedelserna inför vårdreformen. Juhani Rantamäki pensionerades från sitt uppdrag som direktör för Resultatenheten för stabstjänster. Tuomo Lämsä pensionerades från sitt uppdrag som chef för Internrevisionen, och Eeva Uusi-Autti utsågs till hans efterträdare.

FPA-förmåner och FPA:s verksamhetskostnader 2013–2017

Miljoner euro, 2017 års penningvärde

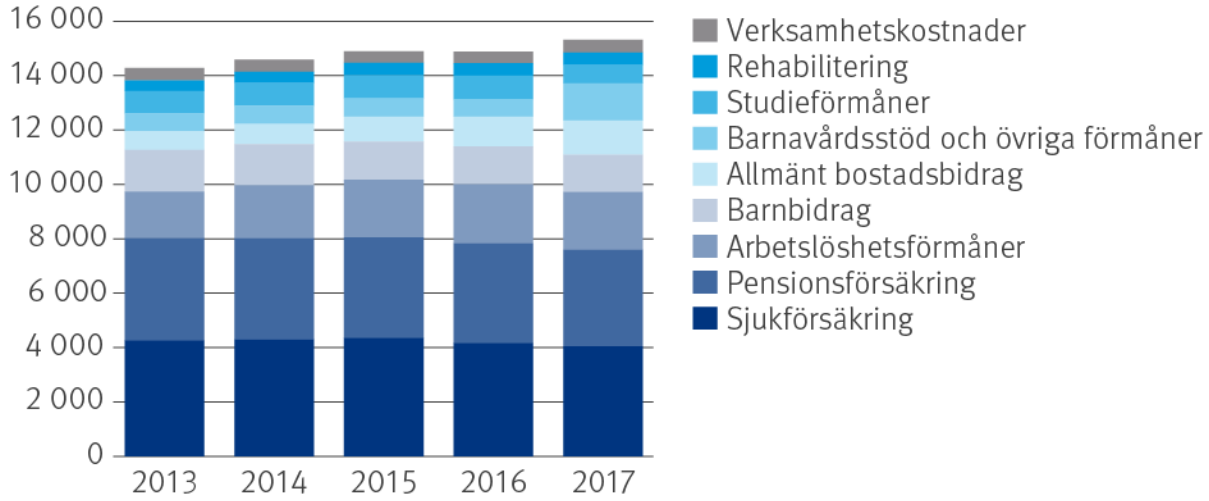

FPA-förmånernas andel av de sociala upgifterna år 2017

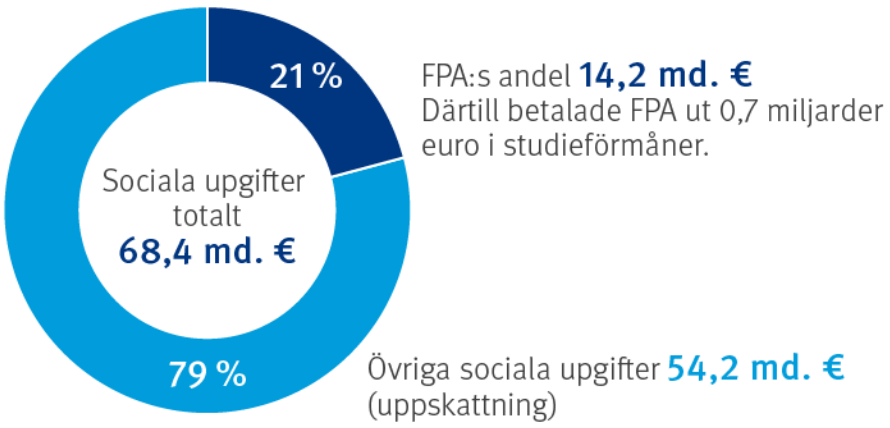

Verksamhetskostnader 2017

Miljoner euro, 2017 års penningvärde

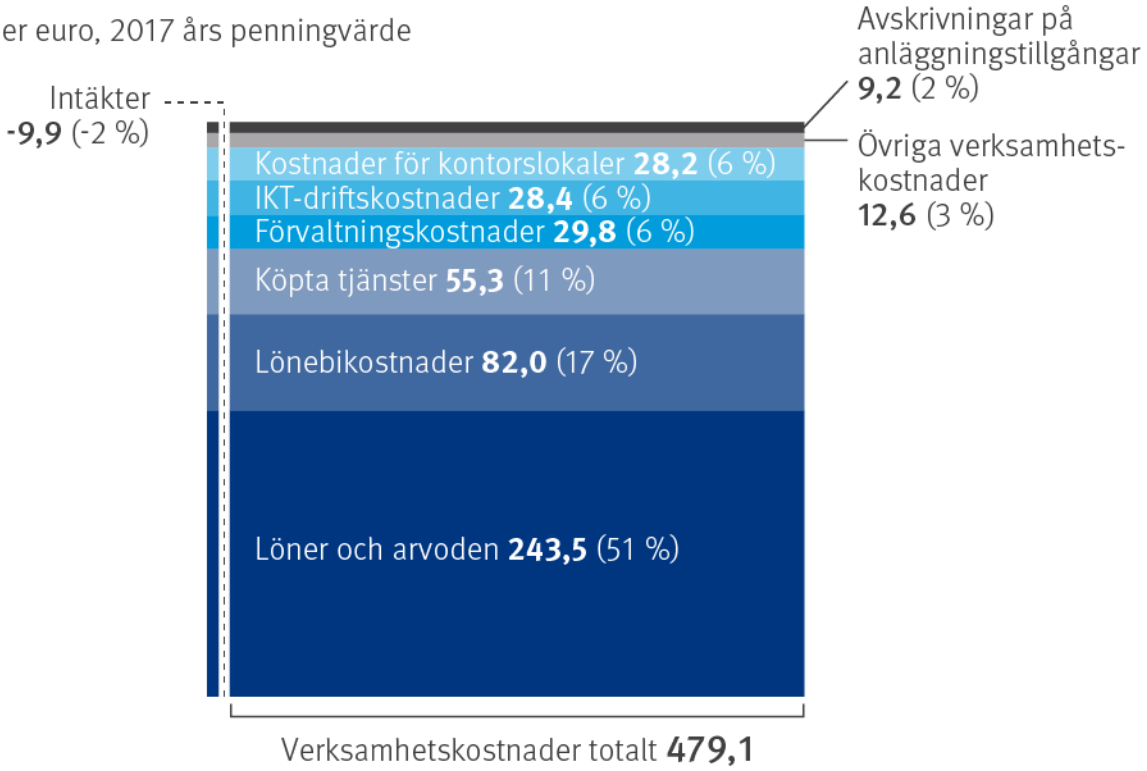

FPA i siffror	2017	2016	2015	2014	2013
Totalkostnader, miljarder euro	15,3	14,8	14,7	14,5	14,0
Förmånskostnader, miljarder euro	14,8	14,3	14,3	14,0	13,6
Verksamhetskostnader/total-kostnader, procent	3,1	2,9	2,9	3,0	3,2
Förmånskostnader/invånare, euro/år	2 691	2 606	2 607	2 561	2 486
Anställda 31.12	7 226	6 686	5 968	6 008	6 108

Förändringarna i omvärlden avspeglas i FPA:s framtid

FPA svarar numera för handläggningen av alla viktiga grundskyddsförmåner. Förändringarna och utmaningarna i det finska samhället påverkar även FPA-förmånerna och FPA:s verksamhet.

På medellång sikt kommer de största utmaningarna inom den sociala tryggheten att anknyta till utvecklingen inom ekonomi och sysselsättning samt den press på att sänka de offentliga utgifterna som orsakas av denna. Det är svårt att förutspå den internationella ekonomiska och politiska utvecklingen. Eftersom Finland är en liten och öppen ekonomi påverkar internationella kriser och ekonomiska konjunkturer landets ekonomiska utsikter direkt.

Finlands statsfinanser har visat underskott sedan 2009. Kommunfinanserna har visat fortsatt underskott sedan 2001. Ekonomin växte snabbt år 2017, och det förutspås att tillväxten kommer att fortsätta under de närmaste åren, men dock kanske svagare än år 2017. Även om arbetslösheten slutade stiga redan 2016 är långtidsarbetslösheten fortsättningsvis stor. Problemet är att det i Finland finns ett stort antal lediga arbetsplatser, samtidigt som arbetslöshetsgraden är hög. Detta beror på kompetensbrist och på att inte tillräckligt många arbetslösa flyttar till orter med arbete. Situationen beror dessutom på incitamentsproblem inom den sociala tryggheten. För att lösa dessa har Finland gått in för försök med basinkomst samt aktiverande socialpolitik. I början av 2018 implementerades aktiveringsmodellen, som medför allt mer skyldigheter för dem som får arbetslöshetsförmåner.

Anpassningsåtgärderna i den offentliga ekonomin har lett till påtagliga nedskärningar och strukturella förändringar i den sociala tryggheten. Nedskärningarna i den kommunala ekonomin har skötts så att en del kommunala uppgifter har överförts på staten.

I början av 2017 överfördes skötseln av det grundläggande utkomststödet till FPA. Omställningen ökar jämlikheten mellan invånarna och möjliggör enhetligare grundskyddsförmåner.

En nackdel är att förmånsutgifterna riskerar att öka. År 2017 betalade FPA ut 722 miljoner euro i grundläggande utkomststöd och fattade 1,7 miljoner beslut. På grund av det grundläggande utkomststödet ökade arbetsinsatsen inom kundservicen, skanningen, posthanteringen och in-

dexeringen på FPA:s serviceställen med en tredjedel. Utgifterna för utkomststödet, antalet beslut och arbetsinsatserna inom kundservicen torde stabilisera sig under de närmaste åren. Samtidigt kommer den förbättrade ekonomiska utvecklingen eventuellt att minska behovet av utkomststöd.

Nedskärningar och strukturella reformer

En del av de statsfinansiella anpassnings- och sparåtgärderna har gällt också FPA. FPA:s verksamhetsutgifter skars ner under åren 2015–2016. År 2017 ökade verksamhetskostnaderna dock åter i synnerhet på grund av utkomststödet.

Både nedskärningarna och de strukturella reformerna medför ändringar i lagstiftningen. Vårdreformen kommer sannolikt att medföra de största förändringarna. Vårdreformen och strävan efter ett enkanalssystem för finansieringen kan påverka de sjukdomsbaserade ersättningssystem som FPA sköter. Eventuellt kommer också rehabiliteringsförmånerna och reseersättningssystemet att ändras.

Enligt de preliminära målsättningarna ska en del av resersättningarna finansieras av landskapen från och med början av 2019. Enligt planerna ska studenthälsovården överföras på FPA:s ansvar 2020 och sjukvårdsersättningarna för privat hälso- och sjukvård dras in och ersättas av direktvalstjänster samt kundsedlar i början av 2022.

I dag finansieras sjukvårdsförsäkringen med en statlig andel och de försäkrades sjukvårdspremier. År 2016 uppgick den statliga andelen till 44,9 procent och de försäkrades sjukvårdspremie till 55,1 procent. I och med konkurrenskraftsavtalet förändrades finansieringsandelarna så att den statliga andelen ökar och de försäkrades sjukvårdspremie minskar.

Enligt beräkningarna ska statens andel av sjukvårdsförsäkringen uppgå till 70 procent och de försäkrades andel till 30 procent från och med 2020.

FPA medverkar redan nu i vissa pilotprojekt i samband med vårdreformen. I egenskap av nationell aktör erbjuder sig FPA att delta i verkställigheten av vårdreformen och tryggandet av jämlikheten bland kunderna. FPA har förutsättningar för att svara för förvaltningen och det tekniska genomförandet av de nationella betalningarna. För att ett kostnadseffektivt slutresultat ska kunna nås gäller det att utnyttja FPA:s nationella datasystem. FPA:s styrka är utöver de välfungerande Kanta-tjänsterna även den nationella och internationella datahanteringen inom hälsorelaterade förmåner och tjänster. Information om kostnaderna och verksamheten för samtliga förmåner finns tillgänglig så gott som i realtid.

Det strukturella reformarbetet pågår oavbrutet. Utgifterna för det allmänna bostadsbidraget har ökat med över 500 miljoner euro från 2014 till 2017. Utgiftsökningen beror i synnerhet på den nya lagen om bostadsbidrag från 2015, förvärvsinkomstavdraget på 300 euro, ökningen i antalet arbetslösa och stegringen i boendekostnaderna samt nu allra senast på överföringen av också studerande till det allmänna bostadsbidraget hösten 2017.

I april 2017 började arbetsgivarna få en engångsersättning för familjeledighetskostnader till följd av föräldraskap. Kostnaderna uppgår till uppskattningsvis 46 miljoner euro per år. År 2017, då reformen infördes, var kostnaderna 15,7 miljoner euro.

Inbesparingarna 2016 och 2017 hänförde sig till i synnerhet ersättningarna för läkemedel, läkararvoden, tandvård, undersökningar, vård, behandling och resor samt studiestödet. Därutöver gällde inbesparingarna bland annat sjukdagpenningarna och föräldradagpenningarna. Strukturella ändringar och nedskärningar har genomförts också i fråga om rehabiliteringsförmånerna och utkomstskyddet för arbetslösa.

År 2018 kommer FPA:s förmånskostnader att uppgå till uppskattningsvis 15,2 miljarder euro. För år 2018 frystes de förmåner som är bundna till folkpensionsindexet med undantag för utkomststödet. Däremot genomfördes en nivåförhöjning av garantipensionen i början av 2018. Poängtalet för folkpensionsindexet har frysts fram till 2019. Ökningen i utgifterna för bostadsbidraget tyglas genom att bidraget skärs ner 2016–2018. Studiestödet kommer att ändras, och inom utkomstskyddet för arbetslösa stöds mottagande av arbete och företagsamhet.

Från 2017 till 2018 kommer FPA:s totalutgifter att öka med uppskattningsvis 200 miljoner euro. Ökningen beror bland annat på utgifterna för det grundläggande utkomststödet och det allmänna bostadsbidraget, eftersom FPA för första gången betalar ut utkomststöd och studerandena för första gången omfattas av det allmänna bostadsbidraget under hela år 2018. Däremot kommer utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa att minska i och med det minskande antalet arbetslösa. Utgifterna för utkomststödet kommer att uppgå till cirka 840 miljoner euro år 2018 och torde stabilisera sig på samma nivå även under de följande åren.

FPA-förmånerna får allt större betydelse

Riktlinjerna i regeringsprogrammet påverkar FPA-förmånerna även på längre sikt. Effekten av indexfrysningarna, de delvis avskaffade indexbindningarna och nedskärningarna i förmånerna uppskattas till totalt cirka 750 miljoner euro år 2018.

Det nya arbetspensionssystemet trädde i kraft i början av 2017. Enligt FPA:s beräkningar för tiden fram till 2080 kommer pensionsreformen att öka FPA:s förmånsutgifter, men i förhållande till bruttonationalprodukten kommer utgifterna dock att förbli oförändrade. Beräkningarna ger en utgångspunkt för analys av exempelvis konsekvenserna av den åldrande befolkningen samt för finansieringsfrågor.

Folkpensionens och garantipensionens relation till arbetspensionerna och förhållandet mellan folkpensionen och garantipensionen aktualiseras i debatten. Att anställningarna eventuellt uppluckras och blir skörare ökar den fattigdoms- och marginaliseringshindrande betydelsen hos det utkomstskydd för arbetslösa och det pensionsskydd som FPA sköter.

Som en partiell reaktion på fattigdomen och marginaliseringen startade statsminister Juha Sipiläs regering ett försök med basinkomst under perioden 2017–2018. Försöket samordnas av FPA.

Sjukförsäkringens betydelse som finansiär av primärvården har vuxit under 2000-talet. Företagshälsovården ersätter i allt större utsträckning primärvårdstjänsterna för personer i arbetsför ålder. I tillväxtcentrumen står företagshälsovården redan för mer än en tredjedel av primärvårdsutgifterna. Ersättningsutgifterna för besök hos privata läkare har legat på samma nivå i flera år. Minst var tionde finländare anlitar privata allmänläkartjänster.

Forskningsdata behövs för att förhindra marginalisering

FPA deltar i det marginaliseringsförebyggande arbetet.

Det har konstaterats att utsatthet hopar sig, dvs. att hälsorelaterade, ekonomiska och arbetsrelaterade problem allt oftare ansamlas hos samma personer. Exempelvis upplever 70 procent av dem som får arbetsmarknadsstöd att deras ekonomiska situation är svår, och nästan varannan av dem har en bestående funktionsnedsättning eller sjukdom. Följden blir fattigdom och utslagning.

För dem som får arbetsmarknadsstöd utgör FPA-förmånerna en viktig försörjningskälla. Utmaningen under de närmaste åren blir att se till att grundskyddsförmånerna hålls på en tillräcklig nivå och att uppmuntra till företagande och arbete.

För närvarande pågår flera forsknings- och åtgärdsprogram som ska klarlägga utslagningsmekanismerna och resultera i modeller för att minska utslagnings- och hälsoproblemen. Åtgärder som bygger på forskning och dokumenterad erfarenhet ska allt starkare integreras i den samhälleliga beslutsprocessen.

FPA medverkar på ett centralt sätt i de flesta av dessa åtgärder. FPA är med i den arbetsgrupp som tillsatts för att förebygga utslagning och i arbetsgruppen för grundskydd och aktivering. Dessutom bidrar FPA:s forskning med en kraftig insats i samband med Finlands Akademis strategiska forskning, som tar fram data som stöd för beslutsprocesserna.

Det allt hårdare arbetslivet förutsätter att rehabiliteringen utvecklas

De allt hårdare kraven i arbetslivet och spärrandet av de tidiga pensioneringsvägarna ställer krav på rehabiliteringssystemet. FPA är en betydande aktör när det gäller att organisera, utveckla och forska i rehabilitering.

Det mångformiga rehabiliteringssystemet och de splittrade servicesystemen gör det svårare att hitta rätt rehabiliteringsaktör och rätta åtgärder. För att rehabiliteringen ska utfalla väl krävs ett bättre samarbete mellan den offentliga hälso- och sjukvården, företagshälsovården, FPA, arbetspensionssystemet samt social- och arbetskraftsförvaltningen.

De strukturella reformerna inom vård- och omsorgstjänsterna samt förändringarna i kommunstrukturerna påverkar utvecklingen av rehabiliteringstjänsterna och ändrar genomförandet av dem. Även på den punkten behövs övergripande utvärdering och forskning.

Målet är ett tydligt och tätt nätverk för grundskyddet

Överföringen av det grundläggande utkomststödet från kommunerna till FPA utföll inte väl till alla delar. I början fördröjdes utbetalningen oskäligt. Numera fungerar systemen bättre, och FPA håller sig i huvudsak till de utsatta tiderna. En utmaning består dock alltjämt i hur väl och friktionsfritt kontakten mellan FPA och det sociala arbetet i kommunerna fungerar. Även på den här punkten kommer vårdreformen att föra med sig nya, tills vidare okända element.

I och med överföringen av det grundläggande utkomstskyddet sköter FPA nu alla viktiga grundskyddsförmåner. Den stora socialpolitiska frågan under de närmaste åren kommer att vara i vilken grad de olika systemen kan sammanslås till ett mindre byråkratiskt, men samtidigt tätare nätverk för grundskyddet, som samtidigt även skulle uppmuntra till att ta emot arbete bättre än det nuvarande systemet.

FPA svarar för genomförandet av valfriheten i samband med vårdreformen

År 2017 beredde sig FPA med framförhållning på de förestående ändringarna av lagstiftningen. En betydande del av beredningsarbetet gick ut på att klarlägga konsekvenserna av landskapsreformen och att genomföra valfriheten.

FPA har en väsentlig expertroll när det gäller att bygga upp IKT-systemen och ta fram handlings- och färdplaner för vårdreformen. År 2017 började FPA bygga upp de vård- och omsorgssystem som landskapen behöver. Med hjälp av dem kan valfriheten i samband med reformen genomföras.

I uppbyggnaden av datasystemen utnyttjas FPA:s system för direktersättning av sjukvårdskostnader, som bygger på uppgifterna i befolkningsregistret och som merparten av de privata tjänsteproducenterna redan har anslutits till. Den remisstjänst som valfriheten förutsätter kan ordnas med hjälp av FPA:s Kanta-tjänster.

Avsikten är att lagarna i anslutning till vårdreformen och valfriheten ska träda i kraft sommaren 2018. Pilotprojekt i samband med valfriheten inleds i juli 2018. Ett av reformens viktigaste mål är att garantera jämlik service. När systemen utvecklas och tjänsterna planeras kan FPA ta lärdom av såväl genomförandet av försöket med basinkomst som överföringen av det grundläggande utkomstskyddet.

Under pilotfasen kommer FPA att bygga upp ett datasystem för val av social- och hälsocentral. Kunden kan välja önskad privat eller offentlig tjänsteproducent, såsom en social- och hälsocentral eller en mun- och tandvårdsenhet.

Det valfrihetssystem som FPA skapar ska bli en nationell informationsresurs, där kundernas val, de anlitade tjänsterna, ersättningarna till tjänsteproducenterna och avtalen mellan landskapen och tjänsteproducenterna förs in. Via systemet ska vård- och omsorgsaktörerna få tillgång till de uppgifter som behövs för exempelvis personliga budgeter och kundsedlar.

Valfrihetssystemet är kopplat till Kanta-tjänsterna. I framtiden ska kunderna föra in sina val på webbplatsen Mina Kanta-sidor, där de också kan kontrollera sina egna uppgifter och vilka tjänster de har anlitat.

Vid uppbyggnaden av tjänsterna samarbetar FPA med Institutet för hälsa och välfärd, Befolkningsregistercentralen och Valvira. Social- och hälsovårdsministeriet övervakar projektgenomförandet.

Med hänsyn till kunderna blir det framöver allt viktigare att all information kan utnyttjas optimalt av dem som producerar och anlitar vård- och omsorgstjänster. Valfriheten förutsätter att kunderna kan jämföra de olika tjänsterna. FPA:s webbplats Vårdenhetsval.fi är ett exempel på en tjänst som hjälper kunderna att dra nytta av valfriheten. Här finns information om anlitandet av hälsovårdstjänster utomlands och om valfriheten inom vården i Finland.

Överlag utgör utnyttjandet av de digitala möjligheterna en viktig del av förberedelserna inför vårdreformen och utvecklingen av verksamheten och kundorienteringen. Beroende på serviceslag ansökte 60–70 procent av kunderna år 2017 om förmånerna över nätet. Avsikten är att vidareutveckla datasystemens kompatibilitet och underlätta uträttandet av ärenden enligt kundernas önskemål. I utvecklingsarbetet utnyttjas kundjuryer med företrädare för kundkretsen inom de olika förmånerna.

Det utkast till regeringens proposition med förslag till ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gällde aktiveringsmodellen kom på remiss till FPA den 10 maj 2017. Då började FPA bereda verkställigheten av aktiveringsmodellen. Propositionen lämnades till riksdagen den 19 september 2017. Under riksdagsbehandlingen i december 2017 fogades till propositionen en ändring med stöd av vilken en person kan anses ha varit aktiv också om personen deltagit i annan service eller verksamhet som förbättrar förutsättningarna för sysselsättning och som ordnas av arbetskraftsmyndigheten. På grund av ändringsförslaget såg FPA på nytt över aktiveringsmodellens innehåll och bedömde hur den påverkar den behövliga personalvolymen. Uppskattningsvis kommer FPA att behöva hundra nya anställda.

Strategimålet är en utmärkt kundupplevelse

I juni 2017 godkände FPA:s styrelse en ny strategi som slår fast i vilken riktning FPA ska utvecklas fram till 2021.

Det viktigaste strategimålet är att stärka kundaspekten och bidra till en bra kundupplevelse inom FPA:s förmånstjänster. För att omsätta strategin i praktiken startade FPA år 2017 programmen Utmärkt kundupplevelse och Från data till service. FPA utsåg också fyra förändringsledare.

I utformningen av en utmärkt kundupplevelse utnyttjas digitaliseringen i stor skala. Målet med digitaliseringen är att göra det lättare att uträtta ärenden och att försnabba utbetalningen av förmåner. År 2017 lämnades redan över 60 procent av förmånsansökningarna in över nätet.

Med sina IKT-operationer har FPA skapat ett digitalt ekosystem inom ramen för vilket FPA samarbetar med flera aktörer. Det nationella inkomstregistret, som ska tas i bruk 2019, utgör ett exempel på en tjänst som FPA varit med om att ta fram och som i stor omfattning utnyttjar de data som flera olika aktörer samlar in.

Avsikten är att vidareutveckla de digitala tjänsterna så att befintliga data kan kombineras och utnyttjas med framförhållning i beslutsprocessen. Meningen med detta är att FPA inte ska behöva be kunderna om sådana uppgifter som FPA kan få via andra källor.

År 2017 lanserade FPA självlärande chattrobotar inom förmånstjänsterna för studerande. Deras uppgift går ut på att bistå kunderna i ansökningsproceduren och svara på kundernas frågor.

Den ökade digitaliseringen samt utvecklingen av kundservicen förutsätter också en mer genomgripande ändring av verksamhetskulturen. Genom att utveckla chefsarbetet och tillvägagångssätten uppmuntras hela organisationen till smidigare vardagsrutiner och snabb reaktionsförmåga. Kundkommentarerna följs upp oavbrutet, och vid behov gör FPA ändringar utifrån dessa.

Att öka effektiviteten i den sociala tryggheten utgör en viktig del av FPA:s lagstiftningsrelaterade expertarbete. Ett centralt mål också för den nya strategin är att främja lagstiftningens effektivitet och att klarlägga konsekvenserna av olika alternativ inom den sociala tryggheten och förmånerna. Effektiviteten hos vissa FPA-förmåner synas nu särskilt noga i sömmarna. Bostadsbidragets effektivitet och bostadsbidragsalternativen analyseras noggrannare, eftersom bidraget hör till de mest betydande enskilda FPA-förmånerna. År 2017 betalade FPA ut cirka 2 003 miljoner euro i bostadsbidrag, vilket är 4 procent mer än året innan.

FPA handlägger redan nu ansökningarna om utkomststöd snabbare än kommunerna

FPA förberedde sig på överföringen av det grundläggande utkomststödet tillsammans med kommunerna. Förmånssystemet och nättjänsten för utkomststödet blev färdiga i tid. Handläggningen överbelastades dock kritiskt i början av 2017 på grund av att det kom in så mycket ansökningar och det gällde att sätta sig in i de nya kundernas situation.

Anhopningen inom utkomststödet avklarades genom nyrekrytering av personal och tack vare de FPA- och kommunanställdas välvilja. Vid årsskiftet 2016/2017 sköttes handläggningen av utkomststöd av 740 anställda. Under vårens lopp nyrekryterades 250 anställda. Dessutom hade FPA utbildat anställda som arbetar inom andra förmåner i att handlägga också utkomststöd. Därför kunde FPA snabbt flytta över personal till handläggningen av utkomststöd också internt.

I april lyckades FPA i fråga om de flesta ansökningarna om utkomststöd förkorta handläggningstiden till mindre än sju arbetsdagar, som är kortare än den lagstadgade maximala handläggningstiden. I början av hösten var den genomsnittliga handläggningstiden fyra arbetsdagar, medan den i slutet av året steg till fem och en halv arbetsdag. I slutet av året handlades ansökningarna i snitt snabbare än i kommunerna förut.

Under våren lät FPA:s styrelse göra en intern utredning om överföringen av utkomststödet. Dessutom beställde FPA:s fullmäktige, som övervakar FPA:s verksamhet, en extern utredning som stöd för utvecklingsarbetet. FPA:s styrelse gick igenom vardera utredningen och rekommendationerna i dessa. Utgående från rapporterna ska bland annat rutinerna och organisationen ändras och beslutsprocesserna försnabbas och underlättas.

I utvecklingen av utkomstskyddet har FPA samarbetat också med kunderna. Våren 2017 sammanställdes en kundjury, tillsammans med vilken man ventilerade hur framför allt kundtjänsten kunde försnabbas och göras smidigare. Kunderna önskade exempelvis en återuppringningstjänst inom telefonservicen.

Efter överföringen av utkomststödet har FPA:s samarbete med kommunerna intensifierats ytterligare. Ett gemensamt mål är att utforma processen vid ansökan om utkomststöd till en bra kundupplevelse. Enligt Socialbarometern ansåg 32 procent av de kommunala socialarbetarna redan våren 2017 att samarbetet fungerar väl.

Tack vare överföringen av utkomststödet fås för första gången färsk information om läget inom ansökan om och beviljandet av utkomststöd samt om utkomststödskundernas situation. Förut fanns ingen sådan information, eller så fick man den tidigast med ett års fördröjning.

Den färska informationen bidrar till att de kunder som ansöker om utkomststöd kan betjänas bättre än förr. Det datasystem som FPA har byggt upp underlättar samarbetet mellan FPA och

kommunerna. Systemet är också till nytta i kommunernas beslutsprocesser och resursallokering. Datasystemet främjar dessutom ett av de viktigaste målen för överföringen till FPA, dvs. en nationellt enhetlig beslutspraxis och likabehandling av kunderna inom det grundläggande utkomststödet.

Tolktjänsten fick valfrihet

Tolktjänsten för personer med funktionsnedsättning debatterades livligt efter att FPA i april 2017 meddelade att tjänsterna kommer att konkurrensutsättas. Enligt lagen om offentlig upphandling ska social- och hälsovårdstjänsterna konkurrensutsättas med fyra års mellanrum, om de årliga kostnaderna för dem överstiger 400 000 euro.

Konkurrensutsättningen av tolktjänsterna för personer med funktionsnedsättning väckte kundernas oro för tolkomsättningen och tolkarnas tillräcklighet. Merparten av de tolkar som utsågs på basis av konkurrensutsättningen är bekanta för kunderna, och antalet tolkar har inte minskat dramatiskt jämfört med tidigare. Antalet tolkar är numera 750 mot drygt 800 förut.

I konkurrensutsättningen bortföll åtminstone sådana tolkar som i praktiken inte heller tidigare arbetade som tolkar och sådana som arbetade synnerligen litet. Målet är att de tolkar som valts ut ska kunna heltidsarbeta så mycket som möjligt. På så sätt förblir också tjänstekvaliteten hög. En ny sak är att kunderna allt bättre kan påverka vilka tolkar de anlitar.

Tolktjänsten för personer med funktionsnedsättning är även internationellt sett en sällsynt service. Den är avsedd för personer med hörselskada, syn- och hörselskada eller talskada. Tjänsten kan anlitas för exempelvis arbete, studier, hobbyer och samhälleligt engagemang. Personer med funktionsnedsättning har subjektiv rätt till tjänsten, och FPA ska därför ordna tolkning för alla som behöver sådan.

Tjänsten väcker mycket debatt och känslor, eftersom det är fråga om kundernas möjligheter att kommunicera. Kunderna och funktionshindersorganisationerna uttryckte därför kraftfullt sin oro för konkurrensutsättningen hösten 2017. En del krävde till och med att konkurrensutsättningen skulle avbrytas.

Urvalskriterierna i konkurrensutsättningen var priset, kvaliteten och det geografiska område inom vilket tjänsteleverantören arbetade. Antalet upphandlingsområden höjdes från två till sex. Avsikten med detta var att minska resekostnaderna och förkorta tolkarnas restider. Dessutom strävade FPA att skaffa tillräckligt med olika sorters tolkar.

Enligt uppgifter från FPA:s förmedlingscentral har tolkförmedlingen fungerat bra efter början av 2018, när den nya upphandlingsperioden började. Beställningsvolymerna i januari 2018 var rejält större än vid motsvarande tidpunkt året innan. Trots den stora volymen lyckades man ordna med tolk för merparten av beställningarna.

Sedan början av 2018 har kunderna själva bland tjänsteleverantörerna i sitt eget område kunnat välja vilka tolkar de vill ta med i sina personliga tolklistor, vilket har ökat belåtenheten med tjänsten. FPA har informerat om möjligheterna och förändringarna i samarbete med funktionshindersorganisationerna och per brev direkt till kunderna. Dessutom finns information om förändringarna på FPA:s webbplats.

Konkurrensutsättningen ledde inte till några egentliga inbesparingar, eftersom tolkkostnaderna har ökat jämnt från och med att tjänsten flyttades från kommunerna till FPA 2010. Orsakerna är det allt större antalet kunder, det flitigare anlitandet av tjänsten och den allmänna prisutvecklingen. Avsikten med konkurrensutsättningarna är dock att komma fram till en så ekonomisk lösning som möjligt utan att ge avkall på tolkningskvaliteten.

Etiska regler

FPA:s styrelse fastställde FPA:s nya etiska regler på sitt möte den 8 juni 2017. De nya reglerna gäller alla FPA-anställda och ska beaktas i FPA:s hela verksamhet. Syftet med reglerna är att trygga en god förvaltning och säkerställa att de FPA-anställdas oberoende inte äventyras.

Reglerna innehåller riktlinjer bland annat om mottagande och givande gåvor och andra ekonomiska förmåner, accepterande av inbjudningar, deltagande i tillställningar som ordnas av utomstående samt bisysslor. Reglerna finns på FPA:s webbplats.

Utbetalda FPA-förmåner

FPA:s förmånskostnader uppgick till totalt 14,8 miljarder euro, vilket innebär en ökning på 3,5 procent från året innan.

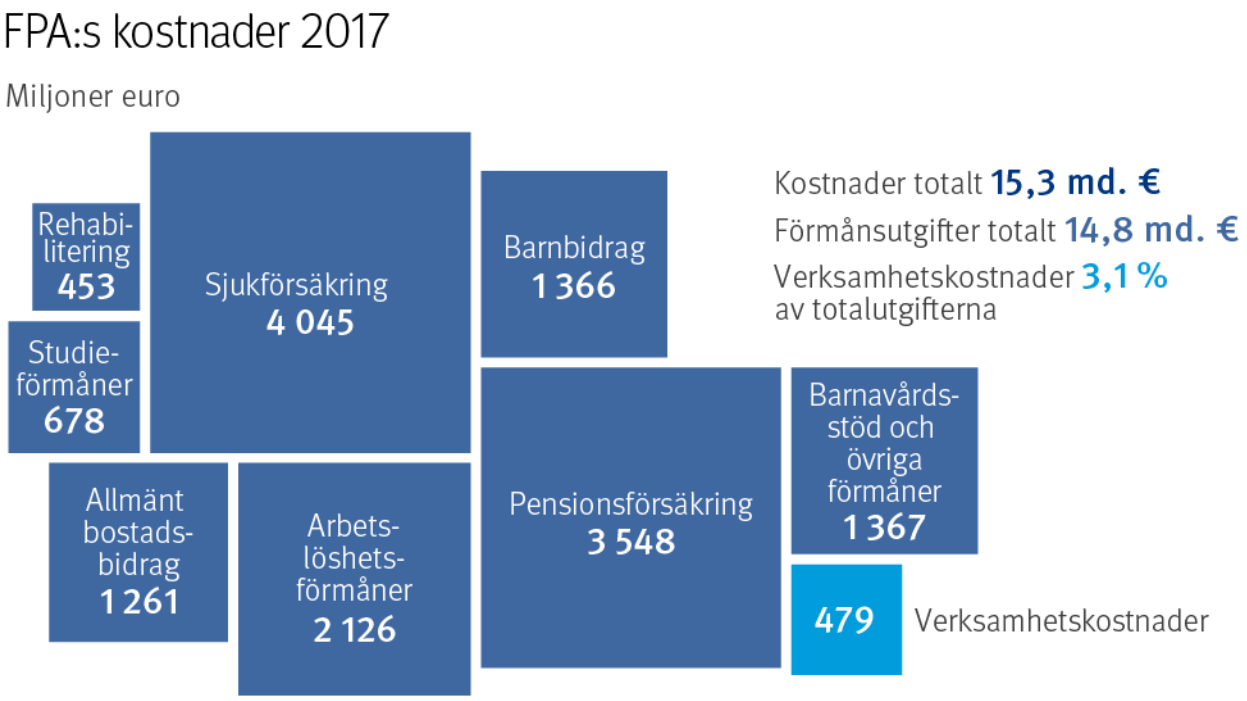

Utbetalda FPA-förmåner

	2017 mn €	2016 mn €	Förändring (%)
Pensionsförmåner	2 391,3	2 470,3	−3,2
Handikappförmåner	554,9	581,1	−4,5
Sjukförsäkringsförmåner	4 045,4	4 145,6	−2,4
Rehabilitering	453,3	456,4	−0,7
Arbetslöshetsförmåner	2 125,6	2 169,9	−2,0
Förmåner för barnfamiljer[1]	1 936,0	1 969,5	−1,7
Studieförmåner	678,5	843,9	−19,6
Bostadsbidrag för pensionstagare	581,0	559,0	3,9
Allmänt bostadsbidrag	1 260,8	1 081,0	16,6
Grundläggande utkomststöd	721,6	–	–
Övriga förmåner	95,8	62,7	52,7
Förmånsutgifter totalt	**14 844,2**	**14 339,4**	**3,5**

[1]Föräldradagpenningarna ingår i sjukförsäkringsförmånerna.

Pensions- och handikappförmåner

Pensionsförmåner

	2017 mn €	2016 mn €	Förändring (%)
Utbetalda förmåner			
Totalt	2 391,3	2 470,3	−3,2
Folkpensioner	2 150,3	2 223,3	−3,3
Garantipensioner	192,6	192,4	0,1
Familjepensioner	27,6	29,2	−5,7
Barnförhöjningar	5,4	5,6	−4,0
Fronttillägg	9,1	11,5	−21,0
Extra fronttillägg	6,4	8,2	−22,7
Antal förmånstagare	**31.12.2017**	**31.12.2016**	
Samtliga förmåner	643 153	654 691	−1,8
Folkpension	606 914	615 751	−1,4
Garantipension	101 669	101 647	0,0
Familjepension	21 496	22 522	−4,6
Barnförhöjning	11 798	12 139	−2,8
Fronttillägg	13 791	17 482	−21,1

Handikappförmåner

Utbetalda förmåner	**2017**	**2016**	
Totalt	554 859 346	581 077 874	−4,5
Handikappbidrag för personer under 16 år	77 670 509	81 856 030	−5,1
Handikappbidrag för personer över 16 år	36 511 903	37 970 805	−3,8
Vårdbidrag för pensionstagare	440 677 805	461 246 379	−4,5

Antal förmånstagare	**31.12.2017**	**31.12.2016**	
Samtliga förmåner	268 537	274 945	−2,3
Handikappbidrag för personer under 16 år	34 931	35 556	−1,8
Handikappbidrag för personer över 16 år	12 997	13 073	−0,6
Vårdbidrag för pensionstagare	220 667	226 384	−2,5

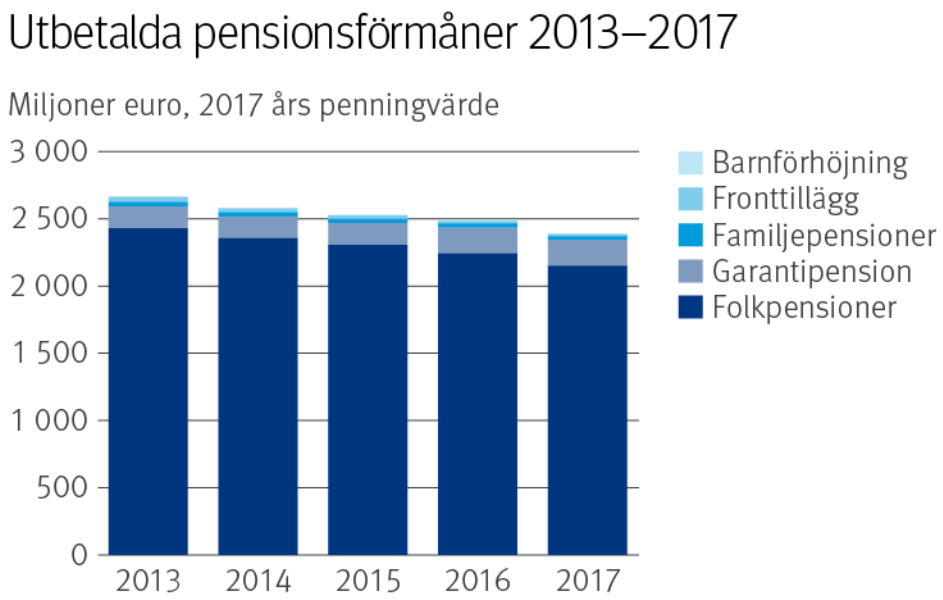

Sjukförsäkringsförmåner

Från och med april 2017 har arbetsgivarna kunnat få familjeledighetsersättning efter det att en kvinnlig anställd har haft moderskapsledighet med lön i en månad.

Familjeledighetsersättningen är en engångsersättning på 2 500 euro, som är avsedd att minska arbetsgivarnas kostnader för familjeledigheter i synnerhet i de kvinnodominerade branscherna.

I maj–december handlades 6 800 ansökningar om familjeledighetsersättning. I 92 procent av fallen var beslutet positivt. Fram till slutet av december hade 2 500 arbetsgivare fått familjeledighetsersättning. Ersättning betalades för 6 300 anställda till ett belopp om totalt 15,7 miljoner euro. Alla som är berättigade till familjeledighetsersättning har ännu inte ansökt om ersätt-

ningen. FPA uppskattar att cirka 30 000 arbetsgivare per år kan ha rätt till ersättningen. Familjeledighetsersättning kan sökas genast när ledigheten med lön har fortgått en månad och senast inom sex månader från det att perioden med föräldradagpenning löpt ut.

Familjeledighetsersättningen gäller sådana perioder med moderskapspenning eller föräldrapenning för adoptivmödrar som börjat den 1 april 2017 eller senare. Ersättningen kan beviljas när arbetsgivaren har betalat den anställda lön för tiden för moderskapsledighet eller föräldraledighet för adoptivmödrar i minst en månad utan avbrott. Dessutom förutsätts att anställningen har fortgått minst tre månader innan moderskapspenningsperioden eller föräldrapenningsperioden för adoptivmödrar började, att anställningen grundar sig på ett arbetsavtal som ingåtts för minst ett år och att arbetstagarens arbetstid har uppgått till minst 80 procent av den ordinarie arbetstiden för en heltidsanställd i branschen.

Sjukförsäkringsersättningar	**2017 mn €**	**2016 mn €**	**Förändring (%)**
Samtliga[1]	4 045,4	4 145,6	−2,4
Sjukdagpenningar[2]	1 814,2	1 881,6	−3,6
Sjukdagpenning	764,2	773,8	−1,2
Partiell sjukdagpenning	37,4	33,6	11,1
FöPL-sjukdagpenning	4,9	5,2	−5,1
Föräldradagpenningar[3]	1 007,3	1 068,7	−5,7
Sjukvårdsersättningar	1 815,3	1 839,7	−1,3
Läkemedel[4]	1 386,7	1 412,0	−1,8
Grundersättningsgilla	318,1	316,1	0,6
Specialersättningsgilla	910,2	941,9	−3,4
Lägre ersättning	305,6	245,7	24,4
Högre ersättning	604,7	696,2	−13,1
Tilläggsersättningar för läkemedel	158,1	153,8	2,8
Privatläkartjänster	56,2	58,7	−4,3
Privata tandvårdstjänster[5]	52,5	55,7	−5,8
Privat undersökning och behandling	40,3	43,3	−6,9
Resor och sjuktransporter[6]	279,7	270,0	3,6
Övriga förmåner (bl.a. företagshälsovård och studerandehälsovård)	410,6	418,8	−2,0

[1] Siffran inkluderar utbetalning av sjukdagpenningar på 5,38 miljoner euro till LPA 2017.

[2] Siffran inkluderar även utbetalda dagpenningar och ersättningar för inkomstbortfall enligt lagen om smittsamma sjukdomar samt dagpenningar till donatorer.

[3] Siffran inkluderar även specialvårdspenningar, familjeledighetsersättningar till arbetsgivare och semesterkostnadsersättningar.

[4] Siffran inkluderar även ersättningar för dosdispenseringsarvoden.

[5] Siffran inkluderar ersättningar för arvoden till munhygienister.

[6] Siffran inkluderar tilläggsersättningar för resor.

Mottagare av sjukförsäkringsersättningar

	2017	2016	Föränd ring (%)
Samtliga	3 866 569	3 925 495	−1,5
Sjukdagpenning[1]	286 630	281 544	1,8
Partiell sjukdagpenning[1]	19 071	16 771	13,7
FöPL-sjukdagpenning[1]	14 780	15 001	−1,5
Föräldradagpenningar	149 092	154 729	−3,6
Sjukvårdsersättningar	3 764 362	3 829 816	−1,7
Läkemedel	3 036 110	3 136 095	−3,2
Grundersättningsgilla	2 925 270	3 022 273	−3,2
Specialersättningsgilla	1 204 567	1 198 002	0,5
Lägre ersättning	941 101	831 193	13,2
Högre ersättning	553 666	637 262	−13,1
Tilläggsersättningar för läkemedel	238 958	209 655	14,0
Privatläkartjänster	1 542 388	1 566 288	−1,5
Privata tandvårdstjänster[2]	997 680	1 016 850	−1,9
Privat undersökning och behandling	1 179 336	1 195 792	−1,4
Resor och sjuktransporter	573 479	576 588	−0,5

[1] Samma person kan få en eller flera sjukdagpenningar.
[2] Siffran inkluderar dem som fått ersättning för arvoden till munhygienister.

Rehabiliteringsförmåner

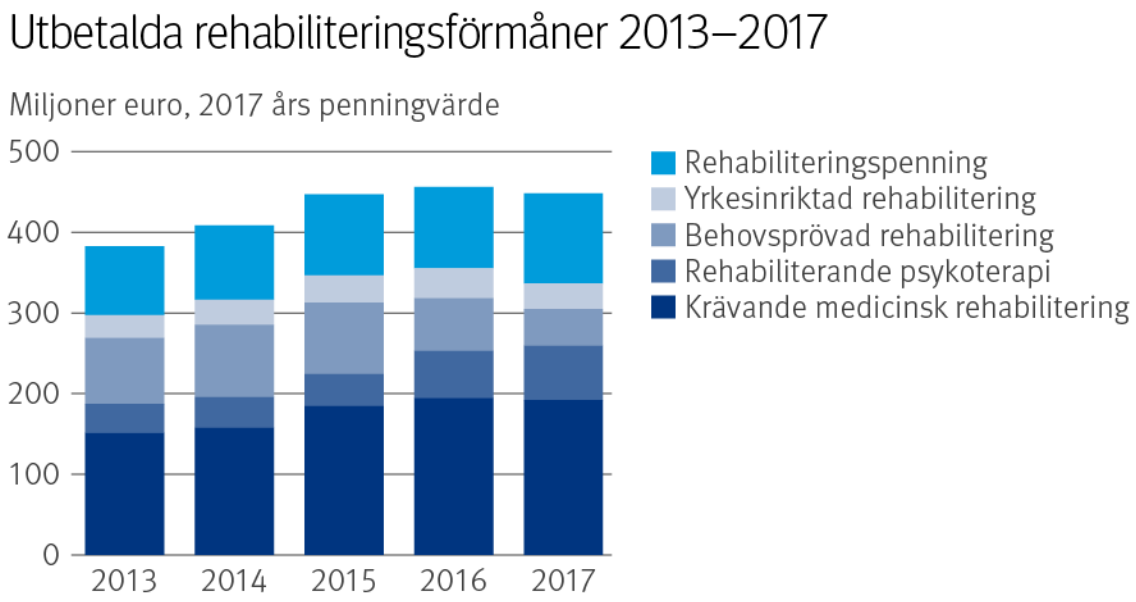

Arbetslöshetsförmåner

År 2017 sjönk FPA:s utgifter för arbetslöshetsförmåner och antalet arbetslöshetsförmånstagare efter att ha ökat i åtta års tid. FPA betalade ut 2 125 miljoner euro* i arbetslöshetsförmåner, vilket är 2 procent mindre än året innan. Förmåner betalades till 366 029 personer. Utgifterna för arbetslöshetsförmånerna sjönk med 16 procent.

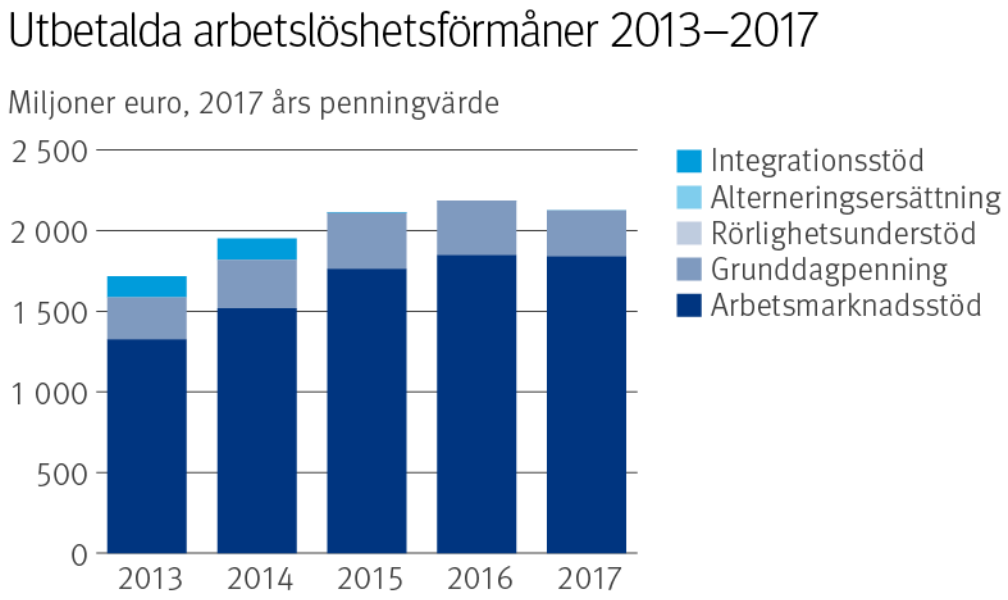

* Siffran inkluderar inte arbetslöshetsförmåner som har betalats utomlands.

Studieförmåner

År 2017 betalade FPA ut studiepenning till ett belopp av 461 miljoner euro (−9 %) och bostadsbidrag till ett belopp av 146 miljoner euro (−45 %). De stora förändringarna jämfört med 2016 beror på att studiepenningsbeloppen för högskolestuderande förenhetligades med studiepenningsnivån på det andra stadiet och huvuddelen av studerandena flyttades över till det allmänna bostadsbidraget i augusti 2017.

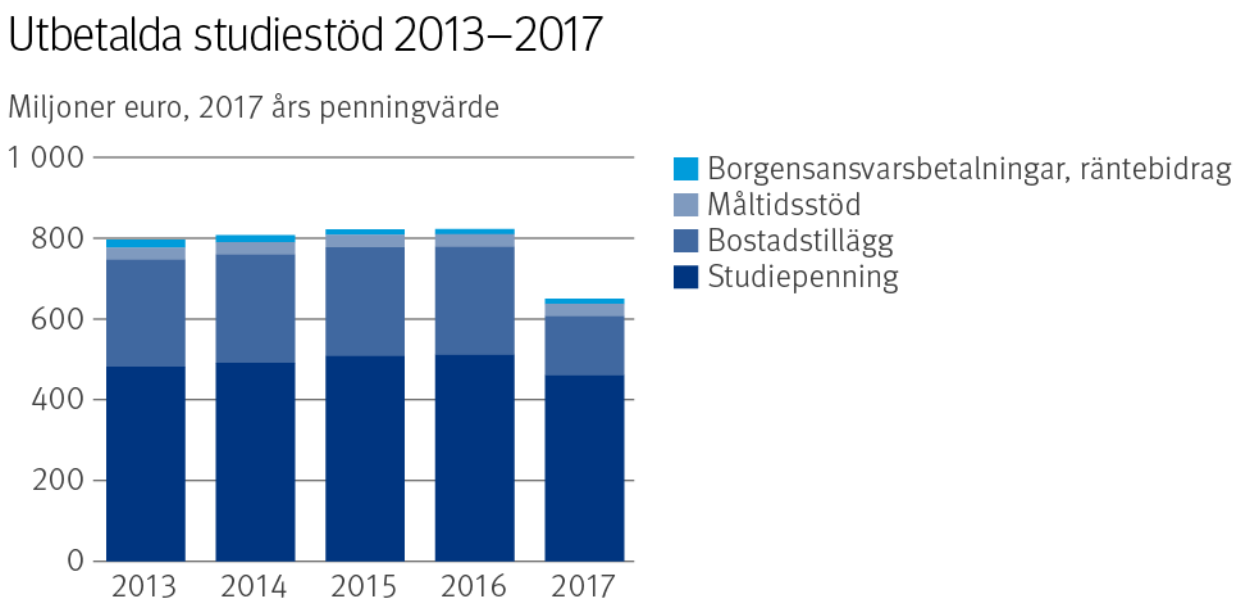

Stöd för boende

År 2017 betalade FPA ut totalt 2 003 miljoner euro i bostadsbidrag. Förmånsutgifterna för bostadsbidragen ökade mer måttfullt än under tidigare år. År 2017 ökade förmånsutgifterna för bostadsbidragen med 3,5 procent, medan ökningen under de två föregående åren var över 10 procent.

I augusti 2017 flyttades huvuddelen av studerandena över från studiestödets bostadstillägg till det allmänna bostadsbidraget. Förändringen ökade antalet mottagare av allmänt bostadsbidrag med cirka 120 000 hushåll. Sammantaget omfattades 862 658 personer, dvs. 16 procent av befolkningen, av FPA:s bostadsbidrag. Antalet är nästan detsamma som i slutet av år 2016; ökningen var 0,5 procent.

Utbetalda bostadsbidrag 2013–2017

Miljoner euro, 2017 års penningvärde

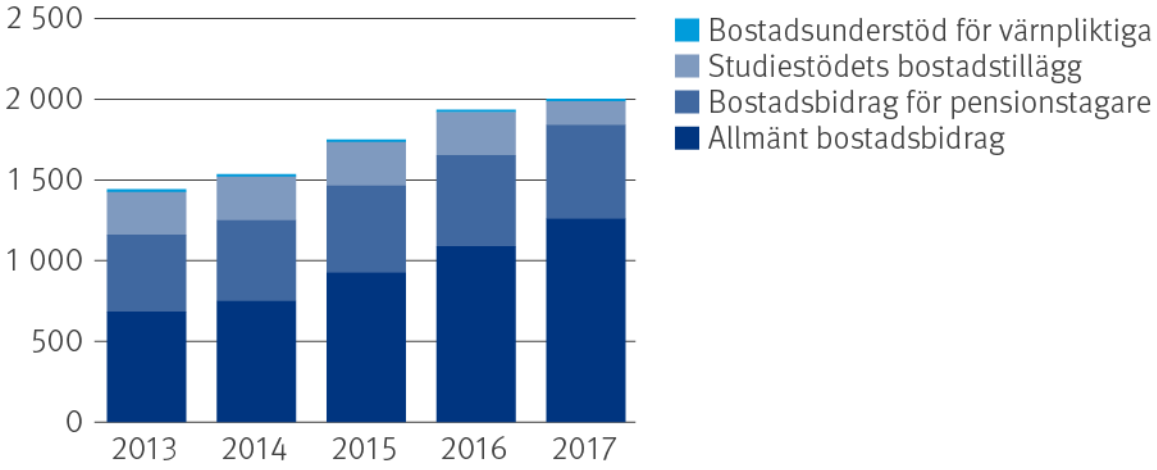

Förmåner för barnfamiljer och övriga förmåner

Övriga förmåner	**2017 mn €**	**2016 mn €**	**Förändring (%)**
Rehabiliteringsförmåner	453,3	456,4	−0,7
Arbetslöshetsförmåner	2 125,6	2 169,9	−2,0
Moderskapsunderstöd och adoptionsbidrag	8,7	9,5	−8,2
Barnbidrag	1 366,2	1 381,7	−1,1
Barnavårdsstöd	417,9	435,2	−4,0
Underhållsbidrag	205,6	205,1	0,2
Bostadsbidrag för pensionstagare	581,0	559,0	3,9
Pensionsstöd[1)]	17,1	–	–
Allmänt bostadsbidrag	1 260,8	1 081,0	16,6
Grundläggande utkomststöd	721,6	–	–
Studieförmåner	678,5	843,9	−19,6
Militärunderstöd	16,6	16,0	3,5
Tolktjänster för personer med funktionsnedsättning	45,2	42,9	5,4
Reseersättningar för frontveteraner	0,4	0,4	−15,3

[1)] Pensionsstöd började betalas i juni 2017.

Övriga förmånstagare

	2017	2016	Förändring (%)
Rehabiliteringsklienter	120 165	121 769	−1,3
Arbetslöshetsförmåner	366 039	369 651	−1,0
Moderskapsunderstöd (familjer)	48 910	52 042	−6,0
Barnbidrag			
Familjer (31.12)	548 585	551 974	−0,6
Barn (31.12)	1 003 635	1 009 115	−0,5
Barnavårdsstöd			
Familjer	138 598	142 680	−2,9
Barn	186 999	195 474	−4,3
Underhållsbidrag			
Familjer (31.12)	72 392	73 653	−1,7
Barn (31.12)	105 847	107 716	−1,7
Bostadsbidrag för pensionstagare (personer 31.12)	207 322	201 914	2,7
Pensionsstöd (31.12)	3 134	–	–
Allmänt bostadsbidrag (hushåll 31.12)	381 526	267 356	42,7
Grundläggande utkomststöd (under året)			
Hushåll	277 316	–	–
Personer	402 564	–	–
Studieförmåner			
Studiestöd	280 271 [1]	286 262 [2]	−2,1
Skolresestöd	49 985 [1]	51 549 [2]	−3,0
Tolktjänster för personer med funktionsnedsättning (31.12)	5 975	5 853	2,1

[1] Läsåret 2016/2017

[2] Läsåret 2015/2016

Det grundläggande utkomststödet överfördes till FPA i början av 2017. Kommunerna kunde bevilja stödet ända fram till övergångsperiodens slut (31.3.2017). FPA betalade ut 722,1 miljoner euro i grundläggande utkomststöd 2017. Under året betalades stöd till 277 316 hushåll och sammanlagt 402 564 personer, vilket motsvarar 7,3 procent av befolkningen.

Utgifter för det grundläggande utkomststödet 2017 och fördelning enligt utgiftsslag*

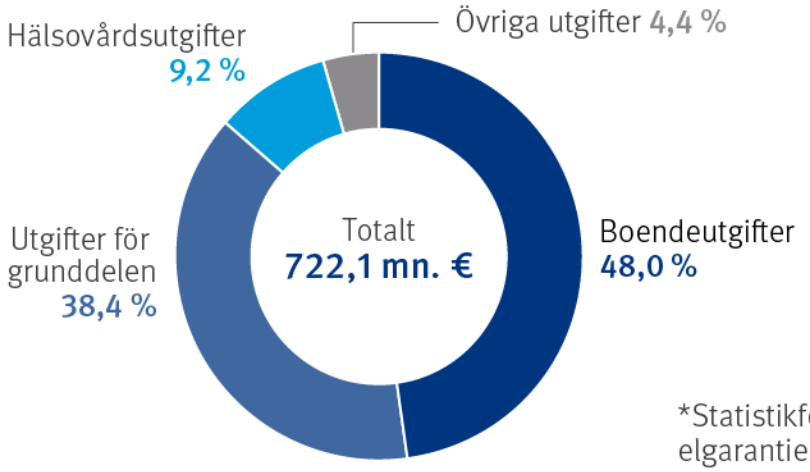

*Statistikförda upgifter inklusive hyres- och elgarantier som betalats ut även kontant

Förmånsansökningar och beslut

Förmån	Tid 2017 Beslut	Genom-loppstid i medeltal[1)]	2016 Beslut	Genom-loppstid i medeltal
Underhållsbidrag och befrielse från betalning av underhållsbidrag	60 604	22,0	60 899	19,4
Pensioner (inkl. pensionsstöd och garantipension)	160 306	63,1	165 051	55,3
Bostadsbidrag för pensionstagare	195 584	29,7	188 733	23,9
Specialvårdspenning	9 757	13,9	9 931	9,8
Rätt till vård	9 714	10,9	-	-
Skolresestöd	72 723	11,5	71 681	14,4
Rehabilitering	161 224	28,3	155 728	27,9
Rehabiliteringspenning	68 500	12,8	77 771	10,5
Barnbidrag	110 199	21,8	114 641	19,7
Barnavårdsstöd	234 006	15,9	244 536	13,4
Rätt till ersättning för läkemedel	234 184	19,2	213 210	17,2
Tilläggsersättningar för läkemedel	149 828	24,6	139 498	19,3
Studieförmåner (studiestödsförmåner, studielånsavdrag och studielånskompensation)	349 657	13,1	360 037	13,2
	11 187		11 233	
Sjukvårdsersättningar	180	8,3	146	7,4
Sjukdagpenningar	620 444	19,5	604 755	17,2
Militärunderstöd	26 857	11,6	26 321	11,5
Företagshälsovård, arbetsgivare	50 550	106,2	57 627	84,4
Företagshälsovård, företagare	56 212	21,8	69 705	18,2
Arbetslöshetsförmåner	1 388 146	6,7	1 347 600	6,0
Försäkringsärenden	109 300	28,4	117 992	21,1
Handikappförmåner	114 794	24,6	121 135	20,9
Föräldradagpenningar (inkl. ersättning för semesterkostnader)	176 990	27,2	184 202	23,3
Allmänt bostadsbidrag	808 094	11,1	665 310	13,2
Moderskapsunderstöd	49 598	9,2	51 500	6,7

I april lyckades FPA i fråga om de flesta ansökningarna om grundläggande utkomststöd förkorta handläggningstiden till mindre än sju arbetsdagar, dvs. en kortare tid än den lagstadgade maximala handläggningstiden. I början av hösten var den genomsnittliga handläggningstiden fyra arbetsdagar, medan den i slutet av året steg till fem och en halv arbetsdag.

Antalet beslut om grundläggande utkomststöd och genomsnittlig handläggningstid i arbetsdagar när tilläggsutredningar inte begärdes

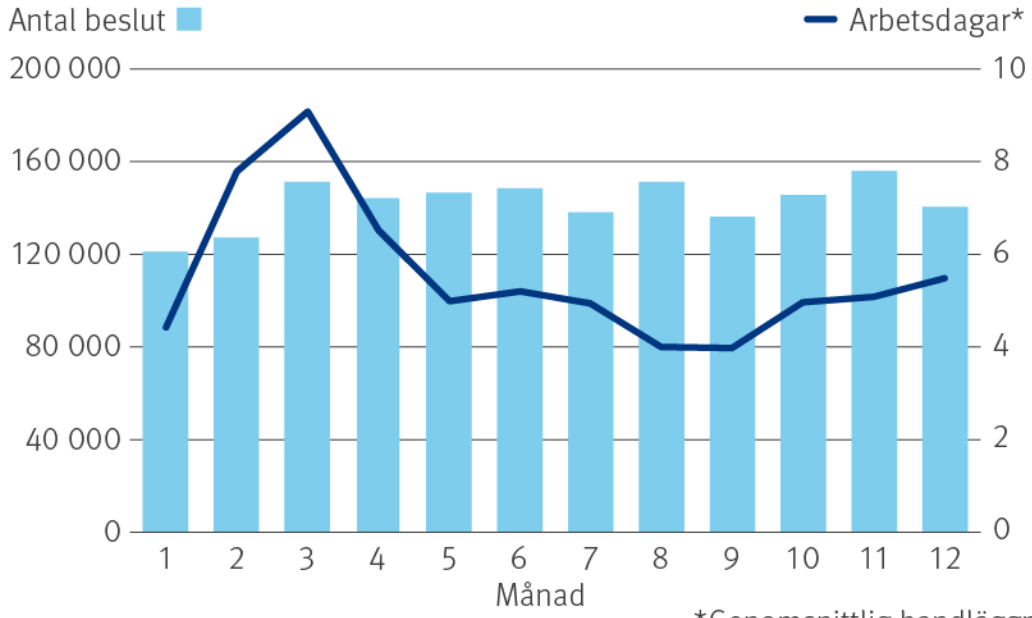

*Genomsnittlig handläggningstid i arbetsdagar när tilläggsutredningar inte begärdes

Återkrav

I slutet av året uppgick återkravsbeloppet för olika förmåner, inklusive indrivning på grund av inkomstkontrollen i samband med studiestödet, till totalt 123,2 miljoner euro (−0,1 % jämfört med 2016). Av fordringarna på grund av borgensansvar för studielån var 122,0 miljoner euro (−7,4 % jämfört med 2016) föremål för indrivning i slutet av året.

FPA erbjuder ny slags kundservice

Under år 2017 utvecklades FPA:s kundservice i en allt mångsidigare riktning. God kundservice innebär en samlad förståelse för kundernas livssituation. FPA:s ambition är att vid behov i allt större utsträckning kunna sköta kundernas ärenden med framförhållning.

Tillgängligheten till FPA-tjänster beror inte längre på nätverket av FPA-serviceställen. Genom att utveckla e-tjänsterna har FPA kunnat frigöra tid för att betjäna kunder som behöver personlig service.

Kunderna kan få personlig service per telefon och allt oftare även som distansservice. Också tidsbokningen har gett goda erfarenheter, och dess roll accentueras i situationer där kunderna behöver personlig service. Från att tidigare ha bokat tid till serviceställena bokar kunderna numera i allt större grad telefon- och distansservicetider.

De nya serviceformerna, såsom chatten, distansservicen och pop up-serviceställena, ger kunderna allt mångsidigare möjligheter att välja det lämpligaste sättet att sköta sina FPA-ärenden på. Under år 2017 betjänades studerandena på nätet av en chattrobot, som besvarade frågor om stöd för boende. I tävlingen Quality Innovation Award fick chattroboten ett hedersomnämnande i serien för serviceinnovationer inom den offentliga sektorn.

De FPA-anställda har utbildats så att de har en samlad förståelse för kundernas livssituation. Detta innebär bland annat att kundernas behov av stöd och rätt till förmåner ska klargöras. Det är särskilt viktigt att se till att de förmåner som en kund har rätt till identifieras och att kunden erbjuds dessa. I bästa fall kontaktar FPA kunderna med framförhållning.

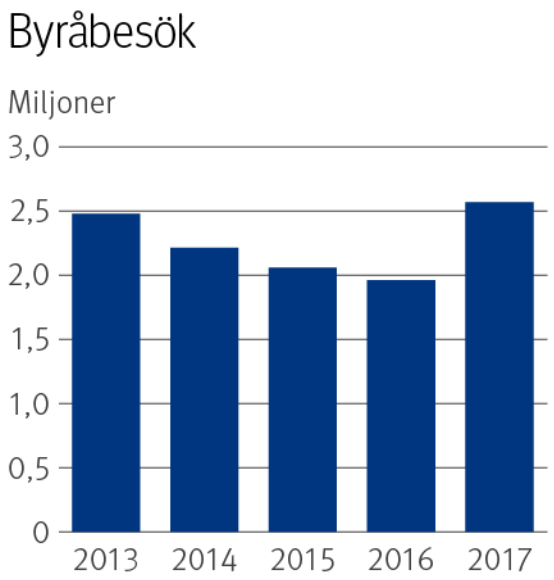

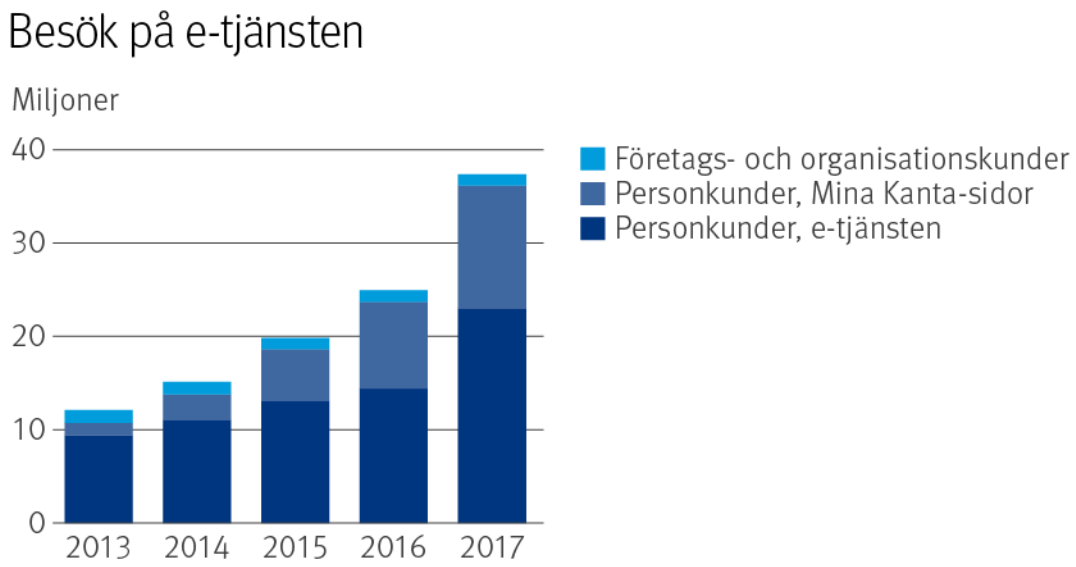

*Antalet inloggningar med identifiering i webbtjänsterna

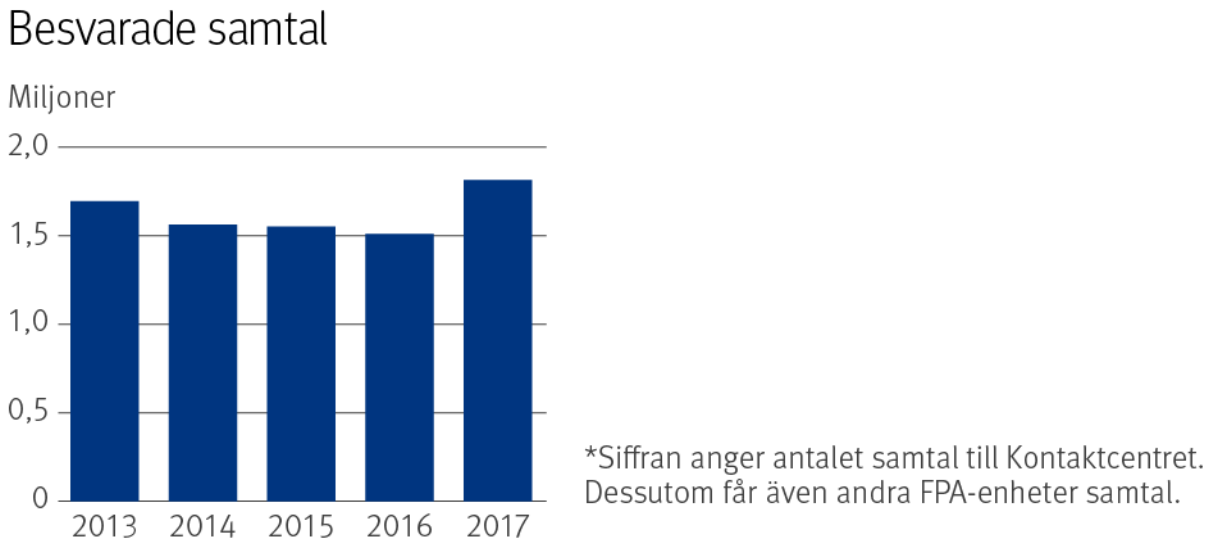

FPA är en internationell aktör

Internationaliseringen påverkar FPA:s verksamhet på många sätt. FPA:s kundkrets består av personer som bor och arbetar i Finland, men i vissa fall har också personer som bor utomlands rätt till FPA-förmåner.

Vilket land som ska betala den sociala tryggheten bestäms av EU-lagstiftningen, de mellanstatliga överenskommelserna om social trygghet och den nationella lagstiftningen. Avsikten med EU-lagstiftningen är att harmonisera de sociala trygghetssystemen i olika länder och reglera

vilket lands sociala trygghet invånarna omfattas av och vilket land som ska betala ut förmånerna. Huvudregeln är att en person beviljas social trygghet enligt lagstiftningen i det land där personen arbetar, även om han eller hon stadigvarande bor någon annanstans.

En person som har bott eller arbetat i flera EU-länder får dock pension från de länder där personen har varit försäkrad. I sådana fall kan ansökan om pension lämnas in i det land där personen bor. Därifrån sänds ansökan vidare till pensionsanstalterna i de övriga EU-länderna.

Personer som rör sig inom EU:s territorium kan använda sig av det europeiska sjukförsäkringskortet. Det gör det lättare att få tjänster på samma villkor och till samma kostnader som de försäkrade i det aktuella landet. Kostnaderna ersätts sedan av det sociala trygghetssystemet i hemlandet.

FPA samarbetar i stor utsträckning med socialförsäkringsinrättningarna i EU-länderna och Norden. Syftet med samarbetet är framför allt att smidiggöra processerna vid handläggningen av ärenden som gäller social trygghet för personer som vistas i olika länder. FPA medverkar också i exempelvis utvecklingen av digitaliseringen på EU-nivå.

År 2017 samarbetade FPA i synnerhet med de övriga nordiska länderna, Estland, Polen och Tyskland. Med dessa förde FPA så kallade förbindelseorgansförhandlingar i frågor som gällde olika förmåner. Dessutom deltog FPA i bland annat möten som ordnades av EU-kommissionen och i annat samarbete på EU-nivå.

Vid beredningen av lagstiftning som inkluderar internationella dimensioner bedriver FPA ett nära samarbete med ministerierna. År 2017 bereddes bland annat ett delspetsprojekt om fokuseringen av den bosättningsbaserade lagstiftningen om social trygghet och ändringarna i EU-förordningen om samordning av de sociala trygghetssystemen.

FPA ska för Finlands del svara för det europeiska elektroniska utbytet av socialförsäkringsinformation, EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information), som enligt planerna kommer att lanseras 2019. Med hjälp av systemet kommer EU-ländernas socialförsäkringsmyndigheter att kunna utbyta information effektivt, snabbt och säkert. Informationsutbytet behövs för samordningen av den sociala tryggheten i EU.

I Finland medverkar FPA i tjänsten International House Helsinki (IHH), i samband med vilket ett försök startades i december 2017. IHH tillhandahåller merparten av de tjänster som invandrare behöver till en början. Tjänsten riktar sig till alla invandrare som nyligen kommit till huvudstadsregionen. IHH betjänar också företag och arbetsgivare i frågor som gäller utländsk arbetskraft och rekrytering av sådan. I pilotprojektet deltar förutom stadens invandrarrådgivning även Magistraten i Nyland, Skatteförvaltningens och FPA:s gemensamma tjänst In To Finland, Nylands arbets- och näringsbyrå, Pensionsskyddscentralen och Helsingforsregionens handelskammare.

I slutet av året ordnade FPA för första gången ett internationellt arbetsgivarmöte för att kartlägga arbetsgivarnas erfarenheter av sina anställdas internationella situationer.

I varje EU-land finns en kontaktpunkt för gränsöverskridande hälso- och sjukvård, som informerar om anlitandet av hälsovårdstjänster i internationella situationer. Finlands kontaktpunkt har förlagts till FPA. Kontaktpunkten ansvarar för webbplatsen Vårdenhetsval.fi, som ger information om anlitandet av hälsovårdstjänster i Finland och utomlands, patienternas rättigheter, ersättningar för vård- och behandlingskostnader samt valfriheten i samband med olika tjänster.

FPA:s sakkunniga är starkt engagerade i den världsomspännande organisationen för social trygghet, ISSA (International Social Security Association). ISSA är ett samarbetsorgan för världens socialförsäkringsinrättningar och har cirka 330 medlemmar från 158 länder.

Hösten 2017 gick FPA med också som observatörsmedlem i den europeiska intresseorganisationen i socialförsäkringsbranschen, ESIP (European Social Insurance Platform).

FPA är framtidens arbetsplats

För de FPA-anställda var 2017 ett arbetsfyllt år. I och med att det grundläggande utkomststödet överfördes till FPA blev antalet anställda större än någonsin tidigare. FPA förberedde sig på överföringen genom att i god tid rekrytera ny personal, men på grund av den stora arbetsmängden måste FPA anställa ännu mer personal under årets lopp. Också den ökade arbetsmängd som följde av att de studerande i augusti började omfattas av det allmänna bostadsstödet bidrog till personalökningen.

I slutet av året hade FPA 7 226 anställda, dvs. 540 fler än ett år tidigare. Två tredjedelar av personalen arbetade nära kunderna i förmånshandläggningen och kundservicen. Till följd av personalökningen blev också visstidsanställningarna fler än normalt. I och med de nyanställda sjönk personalens medelålder och tjänstgöringstid hos FPA i viss mån, men andelarna män respektive kvinnor förblev oförändrade (män 18 %).

Trots det hektiska året har personalens arbetshälsa varit bra. Enligt en personalenkät ansåg 57 procent av respondenterna att de var jäktade, men andelen stressade minskade från året innan (14 % → 11 %). Fler än året innan var nöjda med sitt arbete (79 % → 82 %). Personalen ansåg att arbetet är intressant och utmanande (81 %), och många menade att det är möjligt att få arbete och familjeliv att gå ihop (85 %). De anställda tyckte också att arbetskollektivet fungerade bättre än året innan (summaindex 8,1 → 8,2). Som en ny riskfaktor för arbetshälsan lyfte de anställda fram vålds- och hotsituationerna, som över en tredjedel av kundservicepersonalen hade råkat ut för.

För FPA:s verksamhet är personalens kunnande av största vikt. Kunnandet utvecklas mångsidigt, och personalen anser att man kan lära sig och förnya sig i arbetet (70 %). År 2017 ordnade FPA över tusen olika kurser med över 40 000 deltagare. Merparten av dessa var webbkurser (67 %), som 87 procent av deltagarna genomgick. Nästan hälften av kurserna bestod av förmånskurser, varav merparten hänförde sig till utkomststödet.

FPA gör också upp ett separat personalbokslut.

Antalet anställda	**2016**	**2017**
Hela personalen	6 686	7 226
heltidsanställda	5 834	6 320
deltidsanställda	852	906
visstidsanställda	637	984
Ordinarie personal	6 049	6 242
heltidsanställda	5 260	5 462
deltidsanställda	788	780

Uppgifter om den ordinarie personalen	**2016**	**2017**
Medelålder	45,7	45,4
Sjukfrånvaro, procent	5	4,8
Tjänstemän som lämnat FPA	278	289
Nya FPA-tjänstemän	677	488
Pensioneringsålder	63,2	64,4
Avgått med ålderspension	146	135
Avgått med invalidpension	25	8

Statistik, beräkningar och forskning

Statistikdatabasen Kelasto på FPA:s webbplats har i genomsnitt 2 500 användare per månad. Varje månad nedladdades cirka 7 000 rapporter. I Kelasto publicerades tre nya rapporter om det grundläggande utkomststödet. På webbplatsen publicerades åtta publikationer med årsstatistik över olika förmåner och en sampublikation om utkomstskyddet för arbetslösa tillsammans med Finansinspektionen. FPA:s samlingspublikationer (FPA:s statistiska årsbok och fickstatistik) och sampublikationerna tillsammans med Pensionsskyddscentralen och Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea gavs fortfarande ut även i tryck. Sammanlagt publicerades elva statistiska översikter med olika teman.

För utvecklingen och verkställigheten av den sociala tryggheten utarbetades beräkningar, prognoser och olika typer av utredningar. FPA följde aktivt upp hur det ekonomiska läget utvecklades. För ministerierna utarbetades budget- och ramberäkningar om den sociala trygghet som FPA sköter. FPA tog fram kostnadsberäkningar i anslutning till genomförandet av regeringsprogrammet och andra reformer om så gott som alla FPA-förmåner. Därtill utarbetade FPA för regeringens propositioner beräkningar om de ekonomiska konsekvenserna av olika reformer. FPA:s resultatavtalsprocess stöddes genom prognoser för prestationerna under nästa planperiod.

Centrala teman för FPA:s forskning år 2017 var överföringen av det grundläggande utkomststödet till FPA och konsekvenserna av detta, familjeförmånerna, allokeringen av sjukförsäk-

ringsersättningar, sjukförsäkringen som en del av vård- och omsorgssystemet samt fokuseringen och verkningarna av den rehabilitering som FPA ordnar. Forskarna medverkade i flera projekt för att utveckla lagstiftningen genom att delta i bland annat olika arbetsgruppers arbete och ta fram bakgrundsmaterial för dessa. Därutöver deltog FPA:s forskning i två stora strategiska forskningsprojekt med fokus på inkomstfördelningen, fattigdomen, förändringarna på arbetsmarknaden och frågor som gäller social trygghet. I och med försöket med basinkomst 2017–2018 har forskarna deltagit i den offentliga debatten om försöket både nationellt och internationellt. En utvärdering blir aktuell först 2019 efter försökets slut.

År 2017 publicerades i FPA:s publikationsserier 5 forskningsrapporter både i elektroniskt format och i tryck samt 26 forskningsrapporter eller utredningar enbart i elektroniskt format. Forskningsrapporterna i FPA:s publikationsserier kan laddas ner avgiftsfritt på nätet. Forskningsresultaten publicerades inte bara i de egna publikationsserierna, utan i stor utsträckning även i finländska och utländska publikationer.

Riskhantering

Riskhanteringen är fast integrerad i FPA:s dagliga verksamhet och i ledningen av denna. Riskhanteringen hjälper FPA att säkerställa måluppfyllelsen, verksamhetens kontinuitet och de anställdas välbefinnande. Riskhanteringen säkerställer också en god förvaltningssed.

Generaldirektören har det övergripande ansvaret för FPA:s riskhantering. De övriga direktörerna ansvarar för riskhanteringen inom sina respektive ansvarssektorer. Alla resultatenheter och deras chefer ansvarar för riskhanteringen och rapporteringen inom sina respektive ansvarsområden. Dessutom ska varje tjänsteman se till riskhanteringen i sitt eget arbete. Internrevisionen svarar för riskhanteringens funktionalitet och för kvalitetsutvärderingen.

FPA följer regelbundet upp riskhanteringsläget och rapporterar om detta minst varje kvartal.

De största riskerna 2017

Till de största riskerna som identifierades i början av år 2017 hörde säkerställandet av verkställigheten av lagstiftningen, den icke slutförda utvecklingen av datasystemen och datalagren, cyber- och datasäkerhetshoten samt risken att medborgarna inte får de förmåner som de har rätt till. I februari 2017 aktualiserades också allokeringen av personalresurser och kunnande som centrala risker.

Handläggningen av det grundläggande utkomststödet överfördes från kommunerna till FPA i början av 2017. I början av året överskreds de lagstadgade maximala tiderna för handläggning av stödansökningarna, och kundservicen överbelastades. FPA reagerade på situationen genom att flytta över personal från handläggningen av övriga förmåner och genom att rekrytera ny

personal. Under anhopningstiden beviljades betalningsningsförbindelser för att trygga tillgången till mat och läkemedel för kunderna med grundläggande utkomststöd. Situationen avhjälptes före slutet av april 2017.

Med stöd av fullmäktiges beslut utarbetades en intern respektive en extern utredning om överföringen och verkställigheten av det grundläggande utkomststödet. Den interna utredningen utarbetades i maj 2017, och den externa blev färdig i oktober 2017. I utredningarna fastslogs flera skäl till att handläggningstiderna fördröjdes och kundservicen överbelastades. I utredningarna framfördes också rekommendationer för att utveckla riskhanteringen.

Utgående från rekommendationerna började FPA stärka riskhanteringsförmågan hösten 2017.

I 2018 års riskbedömning har FPA som de väsentligaste riskerna identifierat allokeringen av personalresurser och kunnande, cyber- och datasäkerhetshoten, det halvfärdiga arbetet med datasystem och datalager samt ryktesrisken.

Inga rättegångar har inletts, och FPA:s styrelse känner inte heller till några andra sådana juridiska risker i samband med FPA:s verksamhet som väsentligt kunde påverka FPA:s ekonomi.

Allt fler hotfulla situationer på serviceställena

År 2017 skedde betydande förändringar i personsäkerheten hos FPA. De hotfulla och farliga situationerna nästan fyrdubblades jämfört med året innan. År 2017 rapporterades 1 148 hotfulla och farliga situationer mot 299 året innan.

Ökningen förklaras av det växande antalet FPA-kunder. När det grundläggande utkomststödet överfördes från kommunerna till FPA i början av 2017 ökade besöken på serviceställena med en tredjedel och antalet kunder inom telefonservicen med en femtedel. Detta orsakade hård belastning och förlängde kötiderna i synnerhet på vissa serviceställen i de stora städerna.

De hotfulla och farliga situationerna fortsatte att öka också i januari 2018. Fallen var klart fler än i januari föregående år. Detta visar att ökningen inte berodde enbart på fördröjningen i handläggningen av utkomststöd i början av 2017.

Till en liten del kan ökningen i antalet rapporterade hotfulla och farliga situationer förklaras också av att personalen tack vare instruktioner och utbildning rapporterade situationerna lättare än förut.

I cirka en tredjedel (368 fall) av de hotfulla och farliga situationerna 2017 rörde det sig om att kunderna uppträdde hotfullt eller trängde sig före i köerna. I vart femte fall (299) hotades FPA eller FPA-tjänstemännen, såsom kundrådgivarna och förmånshandläggarna. Hoten mot FPA tiodubblades från 2016. De tredje vanligaste hotfulla och farliga situationerna (167) var att en

kund hotade sitt eget eller en familjemedlems liv eller hälsa. År 2017 förekom ett fåtal lindriga våldshandlingar mot FPA-anställda.

FPA anlitar allt mer väktartjänster på sina serviceställen. Också betydligt fler säkerhetsglas har installerats på serviceställena. Dessutom har säkerheten i lokalerna förbättrats bland annat genom passerkontroll och lås som säkerställer att kunderna inte kommer in i personallokalerna. Personalen har fått utbildning i bemötandet av besvärliga kunder och i första hjälpen. Räddningsplanerna för fastigheterna har uppdaterats.

Förändringarna i personsäkerheten innebär att de FPA-anställda framöver i allt större utsträckning måste utbildas i hur man ska agera i hotfulla och farliga situationer. Också säkerheten i kundservicelokalerna måste förbättras ytterligare. I områden med en särskild koncentration av hotfulla och farliga situationer gäller det att med polisen komma överens om tydliga tillvägagångssätt. Dessutom gäller det att planera hur FPA ska genomföra servicen för kunder som uppträder hotfullt.

Ansvar

Ansvaret syns tydligt i FPA:s strategi. I sin verksamhet fokuserar FPA på att stärka framför allt en socialt hållbar utveckling. FPA främjar en hållbar utveckling genom att måna om kundernas, personalens och miljöns välbefinnande samt den ekonomiska hållbarheten.

FPA har ett eget program för hållbar utveckling. I programmet anges de principer och tillvägagångssätt genom vilka FPA främjar en hållbar utveckling i sin organisation och i sina uppgifter. Den ekologiska aspekten har därtill fördjupats genom ett separat miljöprogram.

FPA deltar i det nationella samarbetet kring hållbar utveckling och är medlem i Finlands kommission för hållbar utveckling. Till kommissionens uppgifter hör att bland annat främja och följa upp hur Finlands samhälleliga åtagande genomförs inom ramen för de globala mål som FN ställt upp.

FPA har medverkat i Finlands samhälleliga åtagande för hållbar utveckling och publicerat två åtaganden för hållbar utveckling. Det första utkristalliseras i utvecklingen av FPA:s servicekanaler och därigenom i två teman:

1. FPA ska vara lättillgängligt för kunderna på lika villkor.
2. FPA ska minska koldioxidavtrycket till följd av papperskonsumtion, pappersavfall och postning.

Åtagandet antogs för åren 2014–2017, och slutresultaten av åtagandet rapporteras noggrannare i den ansvarsrapport som finns som bilaga till denna verksamhetsberättelse.

FPA antog sitt andra åtagande om hållbar utveckling tillsammans med branschorganisationen Finans Finland, social- och hälsovårdsministeriet och Trafiksäkerhetsverket våren 2017. Åtagandet gäller digitaliseringen av läkarutlåtanden och intyg för att minska koldioxidavtrycket, öka kundernas jämlikhet och bidra till att resurserna utnyttjas effektivt. En rapport om hur åtagandet fullgjorts ska lämnas varje år.

Dessutom bedömer FPA framstegen inom hållbar utveckling även med andra mätare. En mätare är koldioxidavtrycket, som beräknas varje år. FPA:s koldioxidavtryck har minskat från år till år, och 2017 var avtrycket 3,8 procent mindre än året innan. Andra mätare är bland annat ökningen i anlitandet av webbtjänster och personalens bedömningar av hur ansvaret fullgörs inom olika sektorer.

FPA är också medlem i ansvarsnätverket FIBS och undertecknade mångfaldsåtagandet i juni 2017. Genom mångfaldsåtagandet förbinder sig FPA till att utveckla mångfaldsledarskapet och sin servicepraxis.

Varje år deltar FPA i olika ansvarsevenemang. Ett viktigt internationellt evenemang är den europeiska veckan för hållbar utveckling. Temaveckan har lanserats på initiativ av det europeiska nätverket för hållbar utveckling (European Sustainable Development Network ESDN) och har som mål att initiera och synliggöra olika projekt för hållbar utveckling på olika håll i Europa. FPA deltog i den europeiska temaveckan också 2017. Temaveckorna har behandlat bland annat hur koldioxidavtrycket kan reduceras och den sociala hållbarheten främjas. Dessutom har FPA i sin egen verksamhet tagit del i den nationella energisparveckan och ordnat också andra event som stöd för hållbar utveckling.

FPA har utarbetat en separat ansvarsrapport om ansvarsarbetet 2017. Rapporten finns som bilaga till denna verksamhetsberättelse. Rapporten redogör närmare för FPA:s arbete till förmån för ansvar och en hållbar utveckling.

Uppgifterna om socialvårdsklienterna integreras i Kanta-tjänsterna

Kanta-tjänsterna är den mest använda digitala arkiv- och servicehelheten inom vård och omsorg. Tjänsten Mina Kanta-sidor, som ingår i FPA:s Kanta-tjänster, hör vid sidan av webbplatsen Skatt.fi till de mest anlitade samhälleliga webbtjänsterna. Tjänsten Mina Kanta-sidor utnyttjas också i genomförandet av valfriheten i samband med vårdreformen.

Tjänsten Mina Kanta-sidor visar också uppgifter som finns i Patientdataarkivet och Receptcentret. I tjänsten kan användaren kontrollera uppgifterna om bland annat alla sina recept – både giltiga och utgångna. I tjänsten registreras även laboratorieresultat, patientbesök inom den of-

fentliga hälso- och sjukvården samt diagnoser som ställts och utlåtanden som getts på hälsovårdscentraler och sjukhus. Här kan användaren även samtycka till eller förbjuda att uppgifter överlåts, uttrycka sin vilja till organdonation och upprätta ett livstestamente.

Arbetet med att bygga upp klientdataarkivet för socialvården fortsatte 2017. Uppgifterna om socialvårdsklienterna kommer att integreras i Kanta-tjänsterna 2018. Uppgifterna om socialvårdsklienterna är ett betydelsefullt verktyg vid genomförandet av vårdreformen och landskapstjänsterna. FPA byggde upp arkivets systemmiljö och svarar framöver för dess gränssnitt.

De första klienterna införs i klientdataarkivet för socialhälsovården i början av 2018. I den första fasen införs uppgifterna i arkivet utan att man tills vidare kan överlämna dem vidare. Den värdefulla informationen kommer framöver att kunna utnyttjas som stöd i beslutsprocesserna. Informationen är mer jämförbar än förut, eftersom klientskapen inom socialvården nu definieras på samma sätt i hela landet. Uppgifterna om klienterna inom socialvården ska senare integreras också i tjänsten Mina Kanta-sidor.

Kanta-tjänsterna omfattar även elektroniska recept. Av alla de recept som tas ut på apoteken står de elektroniska recepten för mer än 90 procent. Framöver kommer också de estniska apoteken att kunna söka och lämna ut recept som finns i Kanta-tjänsterna.

Informationssäkerheten inom Kanta-tjänsterna väckte debatt 2017. Endast de vård- och omsorgsanställda som har ett yrkeskort som beviljats av Befolkningsregistercentralen och som har de rättigheter som beviljats av Valvira kommer åt uppgifterna i Kanta-tjänsterna. Systemet registrerar alla loggdata om visningarna. I tjänsten Mina Kanta-sidor ser kunden således vilka organisationer som har synat uppgifterna. Den kund som så önskar kan för receptens del be om logguppgifterna från FPA och för hälsouppgifternas del från den aktuella hälso- och sjukvårdsenheten.

I utvecklingen av tjänsterna samarbetar FPA med Fimea, social- och hälsovårdsministeriet, Institutet för hälsa och välfärd, Valvira och Befolkningsregistercentralen. Tjänsteleverantörerna inom den offentliga och privata socialvården samt inom den tredje sektorn ska anslutas till klientdataarkivet.

Under de närmaste åren kommer tjänsten Mina Kanta-sidor att kompletteras med en ny del, datalagret för egna uppgifter, där privatpersoner ska kunna föra in mätresultat i egenvården, såsom uppgifter om blodtrycks- och blodsockervärden. Framöver ska det bli möjligt att till datalagret för egna uppgifter föra över data även från olika hälsoarmband och andra verktyg för mätning av hälsotillståndet, om de har kompatibilitetscertifierats för Kanta-systemet.

Styrelsens arbete

År 2017 var det första av styrelsens treåriga mandatperiod. På ett strategiseminarium i början av året inledde styrelsen sitt arbete och behandlade frågor som gällde utvecklingen av FPA:s strategi. Styrelsen sammanträdde elva gånger under året och gjorde en inspektionsresa till Uleåborg och Muhos.

Styrelsen ställde upp rammålsättningarna för verksamhets- och ekonomiplanen för 2018–2021. I slutet av året godkände styrelsen verksamhets- och ekonomiplanen, strategin, det samlade utvecklingsprogrammet och förteckningen över de strategiska riskerna för 2018–2021. Styrelsen ingick dessutom ett resultatavtal med generaldirektören för 2018.

Till de största riskerna som identifierades 2017 hörde säkerställandet av verkställigheten av lagstiftningen, den icke slutförda utvecklingen av datasystemen och datalagren, cyber- och datasäkerhetshoten samt risken för att medborgarna inte får de förmåner som de har rätt till. I början av 2017 aktualiserades också allokeringen av personalresurser och kunnande som centrala risker. När handläggningen av det grundläggande utkomststödet överfördes från kommunerna till FPA överskreds de lagstadgade handläggningstiderna för ansökningarna om utkomststöd, och kundservicen överbelastades. FPA reagerade på situationen genom att flytta över personal från handläggningen av övriga förmåner och genom att rekrytera ny personal. Under anhopningstiden beviljades betalningsförbindelser för att trygga tillgången till mat och läkemedel för kunderna med grundläggande utkomststöd. FPA lyckades få kontroll över läget före slutet av april 2017.

Med stöd av fullmäktiges beslut utarbetades en intern utredning om överföringen och verkställigheten av det grundläggande utkomststödet i maj 2017 och en extern utredning, som blev färdig i oktober 2017. Styrelsen behandlade utredningarna och fattade beslut om de fortsatta åtgärder som rekommenderades i utredningarna.

Den av styrelsen tillsatta revisionskommittén sammanträdde fyra gånger. Kommittén gick igenom internrevisionens rapporter och viktiga observationer om FPA:s verksamhet. Styrelsens ordförande var ordförande för revisionskommittén, som i övrigt bestod av styrelsens vice ordförande, två styrelseledamöter, generaldirektören och en övervakningsrevisor.

På varje styrelsemöte presenterade generaldirektören en grundlig aktualitetsöversikt över FPA:s verksamhet. Översikten inbegrep en uppföljning av verksamhets- och ekonomiplanen för 2017–2020 samt placeringsplanen. Därtill följde styrelsen regelbundet upp FPA-förmånernas handläggningstider och serviceläget.

För fullmäktige upprättade styrelsen verksamhetsberättelsen och bokslutet för 2016. Styrelsen sände social- och hälsovårdsministeriet den i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner avsedda planen för användningen av medel 2018–2020.

Styrelsen godkände de allmänna grunderna för placeringsplanen och placeringsplanen för 2018. Under året fick styrelsen regelbundet rapporter om FPA:s placeringsverksamhet.

Styrelsen tillsatte delegationen för företagshälsovård för mandatperioden 1.1.2017–31.12.2019, pensionsförsäkringsdelegationen för mandatperioden 1.1.2017–31.12.2019, delegationen för rehabiliteringsärenden för mandatperioden 1.3.2017–31.12.2019, delegationen för utkomstskydd vid arbetslöshet för mandatperioden 1.3.2017–31.12.2019 och FPA:s delegation för mandatperioden 1.4.2017–31.3.2020.

I september höll styrelsen tillsammans med fullmäktige ett gemensamt seminarium om rehabilitering.

Dessutom gjorde styrelsen en intern utvärdering av sin verksamhet.

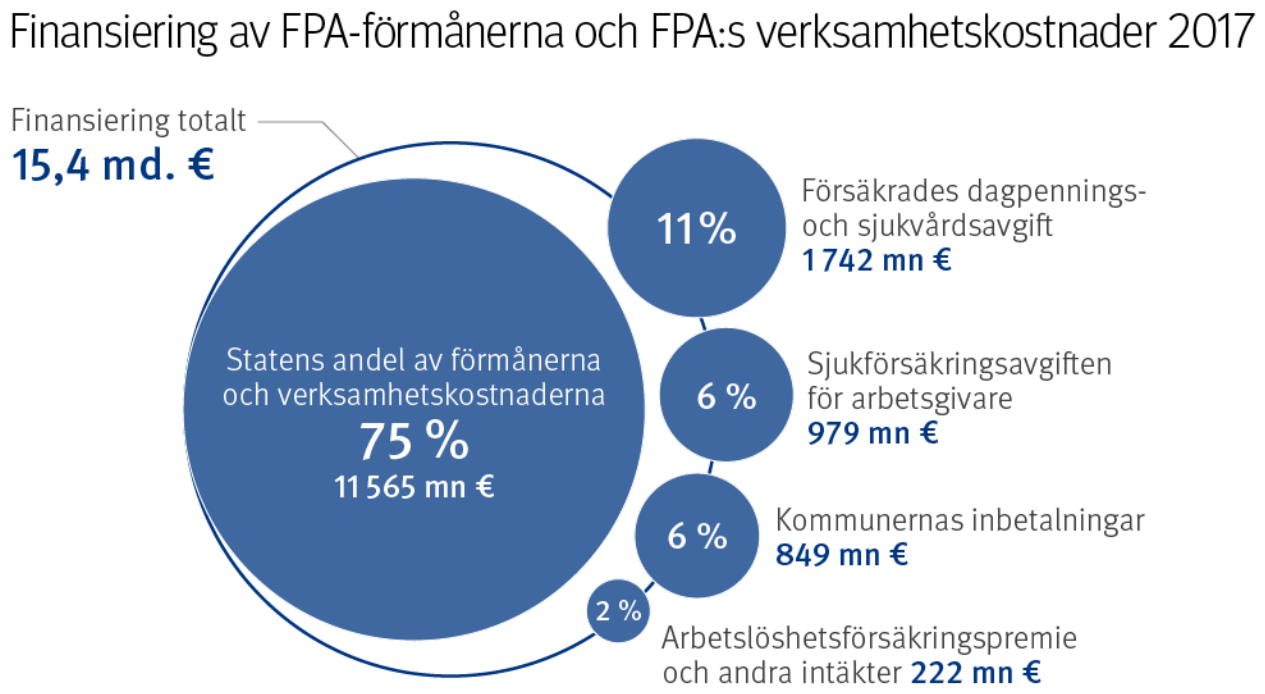

Totalt 15 355 miljoner euro

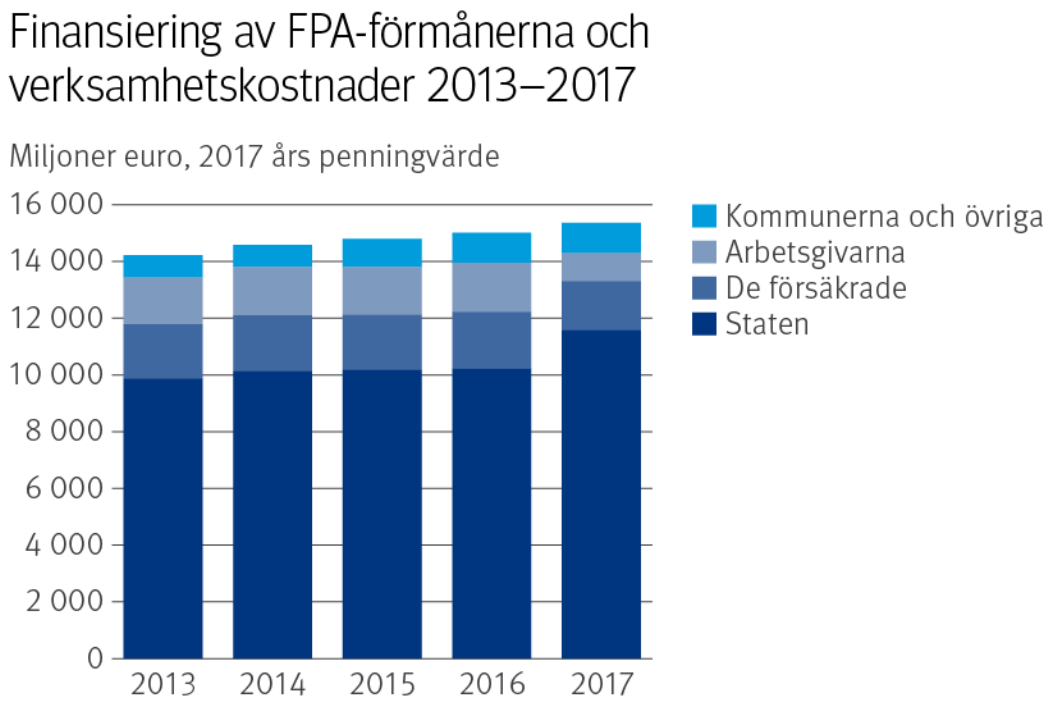

Finansiering

Finansiering av förmånsfonderna

FPA-förmånerna betalas ur folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden eller allmänna fonden för social trygghet (förmånsfonder). År 2017 betalade FPA ut totalt 14 844 miljoner euro i förmåner. FPA:s verksamhetskostnader var 479 miljoner euro.

Kostnaderna finansierades genom statliga inbetalningar på 11 565 miljoner euro (75 %), sjukförsäkringsavgifter från arbetsgivare och försäkrade på 2 929 miljoner euro (19 %) och kommunala inbetalningar på 849 miljoner euro (6 %).

Folkpensionsfonden

Ur folkpensionsfonden betalar FPA ut pensions- och handikappförmåner, bostadsbidrag för pensionstagare och fronttillägg. År 2017 utbetalades 3 548 miljoner euro i förmåner. Fondens verksamhetskostnader var 75 miljoner euro.

Staten finansierar kostnaderna för folkpensionsförsäkringen i deras helhet. För folkpensionsfondens finansieringstillgångar har det fastställts en miniminivå på 3,5 procent i förhållande till kostnaderna.

Sjukförsäkringsfonden

Ur sjukförsäkringsfonden betalar FPA ut sjuk- och föräldradagpenningar, rehabilitering, ersättningar för företagshälsovård och sjukvårdsersättningar, där den största gruppen består av läkemedelsersättningar. År 2017 uppgick förmånerna till totalt 4 499 miljoner euro. Fondens verksamhetskostnader var 200 miljoner euro.

Sjukförsäkringen är uppdelad i arbetsinkomstförsäkring och sjukvårdsförsäkring. De utbetalda förmånerna inom ramen för arbetsinkomstförsäkringen uppgick till 2 277 miljoner euro. Arbetsinkomstförsäkringen finansieras med arbetsgivares sjukförsäkringsavgift, som inflöt till ett belopp om 979 miljoner euro, och dagpenningspremien för löntagare och företagare, som gav 1 287 miljoner euro i intäkter år 2017. Staten finansierar dagpenningar med minimibelopp samt en del av föräldradagpenningarna och företagarnas företagshälsovård. Staten bidrog med sammanlagt 176 miljoner euro. Arbetsinkomstförsäkringens intäkter uppgick till totalt 2 442 miljoner euro.

Ur sjukvårdsförsäkringen utbetalades 2 222 miljoner euro i förmåner. Sjukvårdsförsäkringen finansieras av de försäkrade och staten. Den sjukvårdsavgift som tas ut av löntagare, företagare och förmånstagare inbringade 454 miljoner euro. Statens andel av sjukvårdsförsäkringens förmåner och verksamhetskostnader uppgick till 1 831 miljoner euro. Försäkringens intäkter uppgick till totalt 2 294 miljoner euro.

För sjukförsäkringsfondens finansieringstillgångar har det fastställts en miniminivå på 8 procent i förhållande till kostnaderna. Därutöver finns en marginal på 4 procentenheter inom ramen för vilken finansieringstillgångarna kan variera utan att påverka premiegrunderna för följande år.

Allmänna fonden för social trygghet

Ur allmänna fonden för social trygghet betalas bland annat arbetslöshetsförmåner, förmåner till barnfamiljer, studieförmåner och utkomststöd. Det totala förmånsbeloppet uppgick till 6 798 miljoner euro. Fondens verksamhetskostnader var 204 miljoner euro.

Staten finansierade förmånerna och verksamhetskostnaderna med totalt 5 945 miljoner euro. Kommunerna finansierade barnavårdsstödet och arbetsmarknadsstödet med ett belopp om totalt 849 miljoner euro.

För finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa redovisades till fonden 208 miljoner euro i löntagarens arbetslöshetsförsäkringsavgift.

Verksamhetskostnader

Verksamhetskostnaderna år 2017 uppgick till 476,7 miljoner euro exklusive aktieöverföringar på 2,4 miljoner euro till pensionsansvarsfonden, vilket innebär en ökning på 12 procent från året innan. Verksamhetskostnaderna uppgick till totalt 479,1 miljoner euro, vilket motsvarar 3,1 procent av de totala kostnaderna för förmånsfonderna.

Verksamhetskostnaderna exklusive aktieöverföringarna till pensionsansvarsfonden allokeras till förmånsfonderna enligt procentandelar. Andelen för folkpensionsfonden var 15,2 procent, för sjukförsäkringsfonden 42 procent och för allmänna fonden för social trygghet 42,8 procent.

Kostnaderna för löner och arvoden uppgick till 243,5 miljoner euro. Lönebikostnaderna var totalt 82,0 miljoner euro, varav 2,4 miljoner euro bestod av aktieöverföringar.

De övriga verksamhetskostnaderna och intäkterna uppgick till totalt 98,3 miljoner euro. Av de övriga verksamhetskostnaderna stod IKT-driftskostnaderna för 28,4 miljoner euro. Avskrivningarna på anläggningstillgångar uppgick till 9,2 miljoner euro. De intäkter som minskade verksamhetskostnaderna uppgick till 9,9 miljoner euro.

Beloppet för köpta tjänster uppgick till totalt 55,3 miljoner euro. Beskattningskostnaderna till Skatteförvaltningen var 24,7 miljoner euro. Beloppet för övriga köpta tjänster uppgick till sammanlagt 30,6 miljoner euro.

Staten ersätter FPA:s kostnader för den verksamhet som den till FPA förlagda Kontaktpunkten för gränsöverskridande hälso- och sjukvård bedriver med ett belopp som årligen fastställs i statsbudgeten. Kontaktpunkten inledde sin verksamhet i början av 2014. År 2017 var kostnaderna för Kontaktpunkten 0,5 miljoner euro.

Servicefonden

Med hjälp av den servicefond som hos FPA inrättades för att genomföra och upprätthålla Kanta-tjänsterna sköts de finansierings-, bokförings- och betalningsuppgifter enligt lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (159/2007) och enligt lagen om elektroniska recept (61/2007) som FPA ansvarar för. Kanta-tjänsterna genomförs skilt från verkställigheten av de förmåner som enligt lagen tilldelats som uppgift för FPA.

Via Institutet för hälsa och välfärd (THL) finansierar staten kostnaderna för uppbyggnaden och utvecklingen av Kanta-tjänsterna. Underhållet av tjänsterna finansieras med avgifter som tas ut av användarna och som infördes stegvis 2012–2015. Servicefondens totala kostnader 2017 uppgick till 22 miljoner euro, varav investeringarna stod för 1,5 miljoner euro. Staten (THL) betalade 9,2 miljoner euro av kostnaderna. Av kostnaderna finansierades 12,8 miljoner euro med användaravgifter och övriga försäljningsintäkter.

År 2017 finansierades underhållskostnaderna för de elektroniska recepten till 50 procent av apoteken, till 35 procent av den offentliga hälso- och sjukvården och till 15 procent av den privata hälso- och sjukvården. Underhållskostnaderna för patientdataarkivet finansierades till 80 procent med den offentliga hälso- och sjukvårdens användaravgifter och till 20 procent med den privata hälso- och sjukvårdens användaravgifter.

Pensionsansvarsfonden

Det försäkringstekniska fulla pensionsansvaret för FPA:s tjänstemän uppgick vid årets slut till 1 980 miljoner euro, varav de löpande pensionerna stod för 1 149,9 miljoner euro. År 2017

ökade det fulla pensionsansvaret med 24,4 miljoner euro, vilket nästan helt berodde på pensionsansvaret för dem som redan är pensionerade och för dem som pensionerades under året.

Enligt lag 745/2016 sjunker den andel av Folkpensionsanstaltens fulla pensionsansvar som minst ska täckas årligen med en halv procentenhet fram till år 2038. År 2017 täcktes 40,5 procent av det fulla pensionsansvaret. Det ansvarsbelopp som täcktes med arbetstagarens pensionsavgift var 66,2 miljoner euro. I slutet av 2017 uppgick det pensionsansvar som ska täckas till totalt 822,5 miljoner euro. Pensionsansvarsfondens medel uppgick till totalt cirka 1 554,7 miljoner euro. Minimitäckningen överskreds således med 732,2 miljoner euro.

Till pensionsansvarsfonden betalade arbetsgivarna in 49,9 miljoner euro i understödsavgift, varav 2,4 miljoner euro täcktes med en aktieöverföring från folkpensionsfonden. Till fonden betalade arbetstagarna dessutom in 17,3 miljoner euro i pensionsavgift, varav 5,3 miljoner euro användes för att öka täckningen av pensionsansvaret.

FPA betalade ut personalpensioner till ett belopp om totalt 102,1 miljoner euro, vilket innebär en ökning på 3,6 procent från året innan.

Placeringsverksamhet

FPA:s styrelse fastställer en placeringsplan varje år. Målen för placeringsverksamheten omfattar säkerhet, avkastning och realiserbarhet. Dessutom ska placeringarna vara mångsidiga och tillräckligt diversifierade. Tyngdpunkten i placeringsverksamheten inom folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden, den allmänna fonden för social trygghet och servicefonden ligger på placeringen av kassamedel. Pensionsansvarsfondens medel utgör täckning för det pensionsansvar som grundar sig på FPA-personalens anställningar. Ambitionen är att allokera pensionsansvarsfondens tillgångar så att fondens avkastning ökar med siktet inställt på att placeringarna vid behov lukrativt kan omvandlas till kontanter. För den internationella spridningen av placeringarna har styrelsen uppställt mål och utarbetat ett tidsschema.

För placerarna var 2017 ett bra år. Vid sidan av den allmänna ekonomiska utvecklingen och framför allt den starka uppgången på tillväxtmarknaden hörde bland annat tillämpningar av artificiell intelligens, industriellt internet och digitalisering till de centrala innehållen. Efter den goda början på året fick aktiemarknaden extra stöd tack vare den ekonomiska statistik som offentliggjordes i december och som visade att den globala ekonomiska tillväxten varit starkare är konsensusförväntningarna. Avkastningen på aktiemarknaden i Tillväxtasien var 25,9 procent och på aktiemarknaden i Förenta staterna 7,1 procent (avkastning i euro). Avkastningen på den europeiska aktiemarknaden var 11 procent och på den för FPA centrala finska aktiemarknaden 11,5 procent.

Avkastningen på räntemarknaden blev liten förutom i fråga om företagslån med hög risk och lån till tillväxtländer. Den europeiska centralbanken sänkte styrräntan för centralbanksinsättningar till minusränta redan i juni 2014 och har fortsatt på den inslagna vägen, vilket också år 2017 avspeglades i de korta penningmarknadsräntorna i euroområdet, vilka förblev negativa. Avkastningen på statslånen i euroområdet (alla kreditklasser) var 0,1 procent, avkastningen på europeiska företagslån med god kreditvärdighet 2,4 procent och avkastningen på företagslån

med högre risk 6,4 procent. Avkastningen på sådana kreditsäkrade lån i euro som beviljades tillväxtländer var 12 procent.

Marknadsvärdet på folkpensionsfondens aktier före den i samband med bokslutet gjorda aktieöverföringen på 2,4 miljoner euro till pensionsansvarsfonden steg från början av året med 21 procent (föregående år 19 %). Pensionsansvarsfondens avkastning före den i samband med bokslutet gjorda aktieöverföringen från folkpensionsfonden uppgick till 12,8 procent (föregående år 17,7 %). FPA:s dividendintäkter 2017 ökade från 30,2 miljoner euro året innan till 33,5 miljoner euro.

Det sammanlagda månatliga medelvärdet för kassamedlen i folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och den allmänna fonden för social trygghet var 1 203 miljoner euro (året innan 1 049 mn euro). Medelräntan på kassamedlen var 0 procent (året innan 0 %).

Framtidsutsikter för finansieringen

Tillräckligheten av FPA:s verksamhetskostnader under de förestående åren hotas av senaste års sparåtgärder och det bestående arbetskraftsbehovet till följd av utkomststödet. Av FPA kräver den förändrade miljön allt mer täckande och snabbare serviceutbud.

Sparåtgärderna inom statsfinanserna 2015–2017 hänförde sig också till FPA:s verksamhetskostnader. FPA:s verksamhetskostnader finansieras förutom med statsandelar även med sjukförsäkringsavgifter, vilket vid sidan av de nedskurna statsandelarna har ökat sparskyldigheten i fråga om FPA:s verksamhetskostnader. I samband med statsrådets anpassningsåtgärder för 2015–2018 minskades statsandelarna för FPA:s verksamhetskostnader permanent. I statens kompletterande budgetförslag för 2016 hänfördes en ny nedskärning till statsandelarna för FPA:s verksamhetskostnader. Totalt har de bestående nedskärningarna i finansieringen av FPA:s verksamhetskostnader varit cirka 22 miljoner euro per år.

Från 2013 till 2016 minskade FPA:s verksamhetskostnader bland annat till följd av sparåtgärderna (Graf: FPA:s verksamhetskostnader 2013–2017). Från 2016 till 2017 ökade FPA:s verksamhetskostnader med cirka 48 miljoner euro. År 2017 var FPA:s verksamhetskostnader för det grundläggande utkomststödet större än den totala ökningen i FPA:s verksamhetskostnader. I genomsnitt tog handläggningen av en enskild ansökan om utkomststöd betydligt längre än vad man bedömde när överföringen planerades.

Framtidsutsikterna för förmånsutgifterna är tämligen gynnsamma, eftersom den ekonomiska tillväxten förbättras. Om den ekonomiska tillväxten fortsätter kan den även minska behovet av grundskydd för arbetslösa, allmänt bostadsbidrag och utkomststöd. Samtidigt har det ställts krav på att den låga minimiskyddsnivån måste höjas, vilket eventuellt skulle öka just dessa förmånsutgifter.

Det grundläggande utkomststödet började beviljas och betalas ut av FPA i stället för kommunerna i början av 2017. Staten och kommunerna står för hälften var av kostnaderna för stödet.

Staten betalar FPA de medel som utbetalningen av förmånen kräver och beaktar kommunernas ansvar i statsandelssystemet.

Avsikten i samband med vård- och landskapsreformen är att flerkanalsfinansieringen av vården och omsorgen ska förenklas. Förenklingen av finansieringen påverkas av lösningarna i samband med genomförandet av valfriheten. Enligt planerna ska statens finansieringsandel av sjukvårdsförsäkringens förmånsutgifter överföras på landskapen i början av 2021.

Det av FPA beredda försöket med basinkomst inleddes den 1 januari 2017, och basinkomst betalades ut för första gången den 9 januari 2017. Regeringen förberedde sig på att finansiera basinkomsten med ett moment för spetsprojekt i statens budget för 2017, där medel på 20 miljoner euro står till förfogande i enlighet med handlingsplanen.

Ur FPA:s synvinkel har försöket med basinkomst utfallit synnerligen bra. Försöket är unikt; det är nationellt representativt och enligt försökslagen obligatoriskt för dem som ur FPA:s register slumpmässigt valdes ut till försöksgruppen. Försöket avslutas vid utgången av 2018. Försöket kommer att utvärderas med hjälp av såväl register som enkäter och intervjuer. Utvärderingen måste garanteras tillräcklig finansiering för att det unika försöket ska kunna utvärderas tillförlitligt och mångsidigt med beaktande av basinkomstens eventuella sysselsättnings- och inkomstkonsekvenser samt övriga välfärdskonsekvenser.

	2016	2017	2018
Sjukvårdsavgift [1]			
– pensions- och förmånstagare	1,47	1,45	1,53
– löntagare och företagare	1,30	0,00	0,00
Dagpenningsavgift [2]			
– FöPL-försäkrade företagare [3]	0,95	1,64	1,70
– löntagare och övriga företagare [3]	0,82	1,58	1,53
Arbetsgivares sjukförsäkringsavgift [4]	2,12	1,08	0,86

[1] Procent av den förvärvsinkomst som beskattas i kommunalbeskattningen; för företagare procent av nettoarbetsinkomsten
[2] Procent av den skattepliktiga löneinkomsten och av företagarnas arbetsinkomst
[3] Dagpenningsavgift 0 procent, om den totala löne- och företagarinkomsten understiger 14 020 euro
[4] Procent av lönerna

FPA:s verksamhetskostnader 2013–2017

Miljoner euro, 2017 års penningvärde

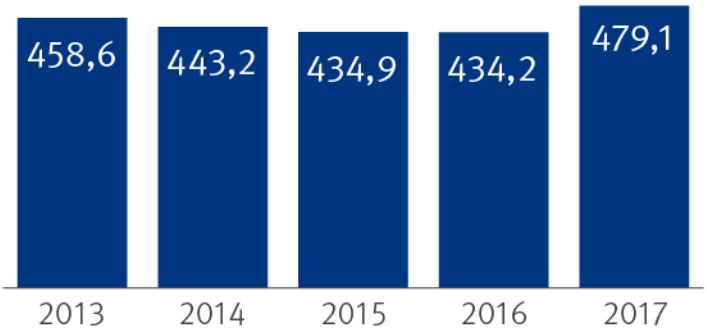

Förvaltningsorgan 2017

Fullmäktige

Sarkomaa Sari, riksdagsledamot, ordförande
Suppleant: Lehti Eero, riksdagsledamot
Keränen Niilo, riksdagsledamot, vice ordförande
Rantakangas Antti, riksdagsledamot
Alanko-Kahiluoto Outi, riksdagsledamot
Yanar Ozan, riksdagsledamot
Elomaa Ritva, riksdagsledamot
Niikko Mika, riksdagsledamot
Heikkinen Hannakaisa, riksdagsledamot
Hakanen Pertti, riksdagsledamot
Kiljunen Anneli, riksdagsledamot
Nurminen Ilmari, riksdagsledamot
Laitinen-Pesola Jaana, riksdagsledamot
Raassina Sari, riksdagsledamot
Louhelainen Anne, riksdagsledamot
Mäkelä Jani, riksdagsledamot
Meri Leena, riksdagsledamot
Saarakkala Vesa-Matti, riksdagsledamot
Salonen Kristiina, riksdagsledamot
Taavitsainen Satu, riksdagsledamot
Suutari Eero, riksdagsledamot
Talvitie Mari-Leena, riksdagsledamot
Talja Martti, riksdagsledamot
Katainen Elsi, riksdagsledamot

Revisorer

Rauhala Piia Tuulia, enhetschef, CGR, ordförande
Prepula Eero, verkställande direktör, CGR, OFR
Maijala Eeva-Maria, riksdagsledamot, vice ordförande
Ala-Nissilä Olavi, riksdagsledamot
Kurvinen Antti, riksdagsledamot
Järvinen Heli, riksdagsledamot
Kankaanniemi Toimi, riksdagsledamot
Kivelä Kimmo, riksdagsledamot
Mölsä Martti, riksdagsledamot
Rydman Wille, riksdagsledamot
Lauslahti Sanna, riksdagsledamot, fr.o.m. 23.5
Häkkänen Antti, riksdagsledamot, t.o.m. 22.5

Multala Sari, riksdagsledamot
Myller Riitta, riksdagsledamot
Kymäläinen Suna, riksdagsledamot
Tuomela Ulla-Maija, CGR, OFR
Lehto Ari, CGR, OFGR

Styrelse
Savolainen Terttu, överdirektör, ordförande
Slunga-Poutsalo Riikka, partisekreterare, vice ordförande
Antila Outi, överdirektör, fr.o.m. 9.6
Ikonen Raimo, överdirektör, t.o.m. 8.6
Itkonen Pentti, verkställande direktör
Lehtinen Leila, direktör, fr.o.m. 23.5
Rantahalvari Vesa, ledande sakkunnig
Siekkinen Saana, direktör
Sipilä Timo, direktör
Särkelä Riitta, generalsekreterare
Tujunen Taru, verkställande direktör, t.o.m. 22.5
Vanhala Mauno, professor
Martinmäki Heli, ordförande, företrädare för personalen, yttrande- och närvarorätt

Direktörer
Aaltonen Elli, generaldirektör
Forss Mikael, direktör
Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, direktör

Ledande tjänstemän

Resultatenheternas direktörer
Kivimäki Elise (Resultatenheten för kundrelationstjänster)
Rantamäki Juhani (Resultatenheten för stabstjänster), t.o.m. 31.8
Ollikainen Kai (Resultatenheten för stabstjänster), fr.o.m. 1.8
Neimala Anne (Resultatenheten för förmånstjänster)
Suominen Markku (Resultatenheten för IKT-tjänster)
Karjala Esko (Resultatenheten för utvecklingstjänster)
Hänninen Sari (Resultatenheten för gemensamma tjänster)

Internrevisionschef
Uusi-Autti Eeva

Ledande överläkare
Autti-Rämö Ilona

Delegationer

FPA:s delegation 1.1–31.3
Hyssälä Liisa, generaldirektör, delegationens ordförande
Ilveskivi Paula, jurist
Antila Outi, överdirektör
Hiltunen Virpi, konsultativ tjänsteman
Helin Satu, verksamhetsledare
Uotinen Sami, ledande jurist
Majanen Juha, konsultativ tjänsteman
Norppa Tiina, huvudskyddsombud
Oivo Tuija, överdirektör
Kuokka Nelli, direktör
Salonen Leila, verksamhetsledare
Työläjärvi Riitta, social- och hälsopolitisk sakkunnig
Mörttinen Tapani, ordförande
Lankinen Kari, utvecklingschef
Gustafsson Henrik, jurist
Uusitupa Matti, professor
Manninen Eero, generalsekreterare
Hellstén Harri, juridiskt ombud
Varkila Kari, medicine och kirurgie doktor

Suppleanter:
Pekurinen Markku, forskningsprofessor
Strömberg-Schalin Mikaela, jurist
Hallia Antti, sakkunnig
Malste Antti, generalsekreterare

FPA:s delegation fr.o.m. 1.4
Aaltonen Elli, generaldirektör, delegationens ordförande
Antila Outi, överdirektör, t.o.m. 30.8
Brax Tuija, generalsekreterare
Eskola Juhani, generaldirektör
Hallia Antti, sakkunnig
Hellstén Harri, chef för arbetsmarknadsärenden
Hiltunen Leea, ordförande
Hiltunen Virpi, konsultativ tjänsteman
Huumonen Hanna, sakkunnig, fr.o.m. 23.11
Ilveskivi Paula, jurist, t.o.m. 4.7
Karjalainen Sakari, generalsekreterare
Kivinen Eero, socialpolitisk sakkunnig, t.o.m. 23.9
Korhonen Tiina, tf regeringsråd

Kuokka Nelli, direktör för kommunikation och samhällsrelationer, fr.o.m. 5.10
Lankinen Kari, utvecklingschef
Laxåback Jonas, jurist
Majanen Juha, biträdande budgetchef
Manninen Eero, generalsekreterare
Nikulainen Pekka, chef, t.o.m. 4.10
Norppa Tiina, huvudskyddsombud
Myllärinen Tarja, direktör
Partanen Ismo, verksamhetsledare
Pohjonen Petri, generaldirektör
Salonen Leila, verksamhetsledare
Siika-aho Liisa, direktör, fr.o.m. 31.8
Tuomi Marja, verksamhetsledare
Työläjärvi Riitta, social- och hälsopolitisk sakkunnig

Sjukförsäkringsdelegationen
Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, direktör, delegationens ordförande
Neimala Anne, förmånsdirektör, delegationens vice ordförande
Ahponen Helena, gruppchef, sekreterare
Voipio-Pulkki Liisa-Maria, direktör
Suppleant: Mäntyranta Taina, medicinalråd
Antila Outi, avdelningschef, t.o.m. 17.8
Siika-aho Liisa, direktör, t.o.m. 17.8
Siika-aho Liisa, direktör, fr.o.m. 17.8
Humalto Pekka, regeringsråd, fr.o.m. 17.8
Vuorenkoski Lauri, hälsopolitisk sakkunnig
Pöyry Matti, verksamhetsledare
Schugk Jan, överläkare
Kannisto Miia, sakkunnig, t.o.m. 17.8
Vigelius Eveliina, sakkunnig, fr.o.m. 17.8
Kaukoranta Ilkka, nationalekonom, t.o.m. 1.6
Rahkola Joonas, nationalekonom, t.o.m. 1.6
Glantz Tuuli, sakkunnig, fr.o.m. 1.6
Haring Kari, sakkunnigläkare fr.o.m. 1.6
Työläjärvi Riitta, social- och hälsopolitisk sakkunnig
Ilveskivi Paula, jurist
Talja Martti, riksdagsledamot
Elomaa Ritva, riksdagsledamot

Socialmedicinska delegationen
Autti-Rämö Ilona, ledande överläkare, delegationens ordförande
Meurman Jukka, professor, delegationens vice ordförande och medlem
Keso Lauri, sakkunnigläkare, sekreterare och medlem
Hirvensalo Eero, docent
Holi Tarja, direktör
Huupponen Risto, professor
Kivelä Tero, professor
Kosunen Elise, professor
Mäkelä Marjukka, professor
Pärnänen Heikki, medicine licentiat
Pöyry Matti, verksamhetsledare
Ranki Annamari, professor
Räsänen Kimmo, professor
Strandberg Timo, professor
Tiitinen Aila, professor
Turpeinen Miia, docent

Sakkunniga:
Eronen Marianne, sakkunnigläkare
Helminen Sari, sakkunnigtandläkare
Järvinen Asko, docent
Kalliokoski Annika, överläkare
Karjaluoto Maria, planeringsspecialist
Komulainen Jorma, chefsredaktör
Kruuti Jaana, överprovisor
Kälviäinen Reetta, professor
Laine Juhani, docent
Laukkala Tanja, sakkunnigläkare
Lehto Matti, direktör
Mäkelä Mika, docent
Mäkitalo Jorma, kompetenscentersdirektör
Rajaniemi Sinikka, överdirektör
Suominen Liisa, professor
Timonen Markku, professor
Turpeenniemi-Hujanen Taina, professor
Vataja Risto, linjedirektör
Wartiovaara-Kautto Ulla, docent
Ylöstalo Pekka, professor

Läkemedelssektionen:
Huupponen Risto, professor, sektionens ordförande
Venho Markku, sakkunnigläkare, sektionens sekreterare
Autti-Rämö Ilona, ledande överläkare

Järvinen Asko, avdelningsöverläkare, docent
Kalliokoski Annika, överläkare
Karjaluoto Maria, planeringsspecialist
Keso Lauri, sakkunnigläkare
Turpeinen Miia, docent, bedömningsöverläkare
Wartiovaara-Kautto Ulla, docent

Odontologiska sektionen:
Meurman Jukka, professor, sektionens ordförande
Helminen Sari, sakkunnigtandläkare, sektionens sekreterare
Laine Juhani, docent
Pöyry Matti, verksamhetsledare
Suominen Liisa, professor
Ylöstalo Pekka, professor

Pensionsförsäkringsdelegationen
Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, direktör, delegationens ordförande
Foudila Raija-Liisa, planerare, delegationens sekreterare
Neimala Anne, förmånsdirektör
Seppälä Marja-Leena, förmånschef
Suppleant: Turunen Marjukka, enhetschef
Strömberg Erik, regeringsråd, t.o.m. 13.12
Tossavainen Hanna, regeringssekreterare, fr.o.m. 14.12
Pajula Pasi, konsultativ tjänsteman, t.o.m. 30.8
Tossavainen Hanna, regeringssekreterare, 31.8–13.12
Moilanen Pirjo, konsultativ tjänsteman, fr.o.m. 14.12
Isomäki Marja, lagstiftningsråd
Narikka Jouko, budgetråd
Kautto Mikko, direktör
Kuivalainen Susan, avdelningschef
Tanskanen Antti, sakkunnig
Rantahalvari Vesa, ledande sakkunnig
Hellstén Harri, chef för arbetsmarknadsärenden
Mäkelä Albert, juridisk ombudsman
Näätsaari Sinikka, socialpolitisk chef
Väänänen Pirjo, chef för arbetskraftspolitik
Veirto Katja, sakkunnig
Piispanen Pekka, direktör
Koskela Samppa, jurist
Työläjärvi Riitta, social- och hälsopolitisk sakkunnig
Tallavaara Marja, sakkunnig
Lumiaho Maire, jurist

Kemppi Anssi, verksamhetsledare
Kuuskoski Eeva, ordförande
Kokko Timo, verksamhetsledare
Pajunen Tarja, socialpolitisk sakkunnig
Kyyrö Päivi, verksamhetsledare
Hiltunen Leea
Niiranen Matti, politices magister
Nyman Pia, magister i samhällsvetenskaper
Dahlin Berit, verksamhetsledare
West Markus, chefredaktör
Partanen Hannu, verksamhetsledare t.o.m. 8.11
Koskimies Jan, verksamhetsledare fr.o.m. 9.11
Talvila Tuomas, informatör

Delegationen för företagshälsovård
Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, direktör, delegationens ordförande
Neimala Anne, förmånsdirektör, delegationens vice ordförande
Melart Paula, sakkunnigläkare, delegationens sekreterare
Mukala Kristiina, medicinalråd
Partinen Ritva, överinspektör
Sauni Riitta, överläkare
Kantolahti Tarja, konsultativ tjänsteman
Mäkitalo Jorma, forsknings- och servicecentersdirektör
Leino Timo, överläkare
Larkio Johanna, ledande företagsläkare
Tiitola Katri, företagsläkare
Alanne Marja, ledande företagshälsovårdare
Österman Pilvi, företagshälsovårdare
Haring Kari, sakkunnigläkare
Mironen Anne, förhandlingschef
Schugk Jan, överläkare
Tanskanen Antti, sakkunnig
Hämäläinen Taija, arbetsmarknadsombudsman
Palola Jorma, förhandlingschef
Tallavaara Marja, sakkunnig
Aikio Kari, regionchef
Työläjärvi Riitta, social- och hälsopolitisk sakkunnig
Kukka Anna, arbetsmiljösakkunnig
Ilveskivi Paula, jurist
Meklin Jaana, jurist
Hellstén Harri, chef för arbetsmarknadsärenden
Mäkelä Albert, juridisk ombudsman

Mikkola Hennamari, enhetschef
Hujanen Timo, specialforskare
Laavi Elina, chef för samhällsrelationer, fr.o.m. 8.6
Pelkonen Janne, specialsakkunnig, fr.o.m. 8.6
Autti-Rämö Ilona, ledande överläkare, fr.o.m. 8.6

Delegationen för rehabiliteringsärenden
Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, direktör, delegationens ordförande
Neimala Anne, förmånsdirektör, delegationens vice ordförande och medlem
Ahlgren Tuula, förmånschef, delegationens sekreterare
Autti-Rämö Ilona, ledande överläkare
Toivanen Mikko, kompetenscenterchef
Salminen Anna-Liisa, ledande forskare
Tuulio-Henriksson Anna-Mari, forskare
Haukipuro Kyösti, överläkare
Välimäki Jari, överläkare
Siika-aho Liisa, direktör
Tiainen Milja, regeringssekreterare
Tötterman Patrik, specialsakkunnig
Liski-Wallentowitz Hanna, specialsakkunnig
Sariola Jukka
Hoffrén Tea
Kokko Sari
Parviainen Tarja
Schugk Jan, sakkunnigläkare
Ronkainen Hannu, verkställande direktör
Pekkonen Mika, styrelseordförande
Hurri Heikki, styrelseledamot
Haring Kari, sakkunnigläkare
Kaukoranta Ilkka, nationalekonom
Työläjärvi Riitta, social- och hälsopolitisk sakkunnig
Koskela Samppa, jurist
Tallavaara Marja, sakkunnig
Lumiaho Maire, jurist
Hellstén Harri, chef för arbetsmarknadsärenden
Mäkelä Albert, juridisk ombudsman
Vogt Ellen, specialsakkunnig
Kock Tuula, sakkunnigläkare
Tervonen Hilppa, beredningschef
Heimo Marika, understödsberedare
Laavi Elina, chef
Pelkonen Janne, specialsakkunnig

Hämäläinen Harri, överläkare
Lapinleimu Pekka, verksamhetsledare, t.o.m. 20.11
Kuitunen Soile, verkställande direktör

Delegationen för utkomstskydd vid arbetslöshet
Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, direktör, delegationens ordförande
Neimala Anne, förmånsdirektör, delegationens vice ordförande och medlem
Vartio Eeva, jurist, delegationens sekreterare
Koskela Samppa, jurist
Sund Ralf, chefsekonom
Maisonlahti Marjaana, konsultativ tjänsteman
Päivänsalo Kirsi, konsultativ tjänsteman
Metsämäki Janne, verkställande direktör
Oksanen Juho, försäkringsdirektör
Meling Timo, äldre regeringssekreterare
Nyberg Johanna, äldre regeringssekreterare
Väänänen Pirjo, chef för arbetskraftspolitik
Naukkarinen Tytti, ekonom
Aarnio Marko, byråchef
Luojola Satu, jurist
Hellstén Harri, chef för arbetsmarknadsärenden
Mäkelä Albert, juridisk ombudsman
Jussila Niina, verksamhetsledare
Mäki Outi, styrelseordförande
Rantahalvari Vesa, ledande sakkunnig
Räsänen Mikko, sakkunnig
Lumiaho Maire, jurist
Tallavaara Marja, sakkunnig
Veirto Katja, sakkunnig
Turunen Taru, direktör

Delegationen för utkomststödsärenden
Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, direktör, delegationens ordförande
Neimala Anne, förmånsdirektör, delegationens vice ordförande
Rainakari Kaisa, jurist, delegationens sekreterare 1.1–15.1 och 1.10–31.12
Valkonen Marja-Leena, förmånschef, delegationens sekreterare 16.1–30.9
Kauhanen Heli, enhetschef
Taponen Petteri, enhetschef, fr.o.m. 1.8
Ilmonen Kari, direktör, t.o.m. 23.11
Ellisaari Jaakko, överinspektör, t.o.m. 23.11
Rahkonen Susanna, regeringssekreterare, fr.o.m. 23.11
Liukonen Ritva, specialsakkunnig, fr.o.m. 23.11

Moisio Pasi, forskningsprofessor
Karjalainen Pekka, specialforskare
Vogt Ellen, specialsakkunnig
Uotinen Sami, ledande jurist
Heikkinen Arja, socialdirektör
Salo Marja, chef för socialservice för specialgrupper
Kosonen Marja, direktör för familje- och socialservice
Hirvonen Heikki, servicechef
Lindqvist Hans-Erik, stadsdirektör
Pellfolk Tony, vård- och omsorgsdirektör, t.o.m. 31.8
Lindén Yvonne, familjeomsorgschef, fr.o.m. 31.8
Piiroinen Juha, stadsdirektör
Karhu Sari, personalchef
Rämö Heidi, kommundirektör
Salminen Jukka T., biträdande stadsdirektör
Cantell-Forsbom Anna, direktör för familjeservicen

Folkpensionsanstaltens resultat- och balansräkning för 2017 och 2016, 1 000 euro

Folkpensionsanstaltens resultaträkning

Folkpensionsanstaltens intäkter		
Förmånsfondernas intäkter	**2017**	**2016**
Folkpensionsfonden		
Arbetsgivarnas avgifter	0	−2
Statens andel av folkpensionsförsäkringens förmåner	−3 541 750	−3 611 104
Folkpensionsfondens intäkter totalt	−3 541 750	−3 611 106
Sjukförsäkringsfonden		
Arbetsinkomstförsäkringen		
Arbetsinkomstförsäkringens försäkringsavgifter	−2 266 512	−2 427 796
Statens andel av folkpensionsförsäkringens förmåner	−175 879	−130 247
Arbetsinkomstförsäkringen totalt	−2 442 391	−2 558 043
Sjukvårdsförsäkringen		
Sjukvårdsförsäkringens försäkringsavgifter	−454 129	−1 276 697
Statens andel av sjukvårdsförsäkringens förmåner	−1 738 534	−990 266
Erhållna EU-ersättningar	−42 400	−41 368
Återbetalningsavgift för utgifter för läkemedels-ersättning	0	−7 102
Regressbetalningar	−337	−383
Sjukvårdsförsäkringen totalt	−2 235 399	−2 315 816
Sjukförsäkringsfondens intäkter totalt	−4 677 790	−4 873 859
Allmänna fonden för social trygghet (AFST)		
Statens andel av AFST:s förmåner	−5 740 585	−5 096 479
Kommunernas andel av AFST:s förmåner	−849 032	−859 488
Löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift	−208 340	−167 633
Övriga intäkter för AFST:s förmåner	−113	−90
Allmänna fonden för social trygghet, intäkter totalt	−6 798 070	−6 123 690
Förmånsfondernas placeringsintäkter och placerings-kostnader	−3 046	−5 214
Förmånsfondernas finansiella intäkter och kostnader	−18	−9
Förmånsfondernas övriga intäkter och kostnader	−1 418	−795
Förmånsfondernas intäkter totalt	−15 022 092	−14 614 673
Statens andel av förmånsfondernas verksamhets-kostnader	−334 021	−285 444
Allmänna fonden för social trygghet, investerings-intäkter	0	0
Servicefondens intäkter		
Verksamhetsintäkter	−10 471	−10 138
Försäljningsintäkter	−12 793	−13 562
Finansiella intäkter och kostnader	0	0
Servicefondens intäkter totalt	−23 264	−23 700
Pensionsansvarsfondens intäkter		

Understödsavgifter	−49 918	−46 593
Intäkter av tillgångar	−33 454	−78 546
De anställdas pensionspremier	−17 328	−14 275
Gottgörelser från Vilma-anstalter	−7 982	−6 977
Arbetslöshetsförsäkringsfondens inbetalningar	−2 641	−2 540
Pensionsansvarsfondens intäkter totalt	−111 324	−148 931
Folkpensionsanstaltens intäkter totalt	−15 490 700	−15 072 748
Folkpensionsanstaltens kostnader		
Förmånsfonderna		
Förmånskostnader		
Folkpensionsförsäkringen		
Pensions- och handikappförmåner	3 547 513	3 613 696
Sjukförsäkringen		
Arbetsinkomstförsäkringen	2 276 918	2 343 259
Sjukvårdsförsäkringen	2 221 736	2 258 716
Allmänna fonden för social trygghet		
Arbetslöshetsförmåner	2 125 644	2 169 878
Förmåner för barnfamiljer	1 936 048	1 969 515
Studieförmåner	678 478	843 946
Bostadsbidrag	1 260 819	1 080 970
Försöket med basinkomst	13 286	0
Övriga förmåner	783 795	59 381
Förmånskostnader totalt	14 844 237	14 339 361
Förmånsfondernas verksamhetskostnader		
Intäkter för verksamhetskostnader	−9 908	−8 679
Personalkostnader		
Löner och arvoden	243 482	211 842
Lönebikostnader	81 995	78 199
Personalkostnader totalt	325 477	290 041
Övriga verksamhetskostnader	108 233	93 082
Köpta tjänster	55 289	56 505
Avskrivningar på investeringar i allmänna fonden för social trygghet	0	0
Förmånsfondernas verksamhetskostnader totalt	479 091	430 949
Förmånsfondernas kostnader totalt	15 323 328	14 770 310
Förändringar i rehabiliteringsavsättningar	6 980	−3 486
Servicefondens kostnader		
Inköp av personal- och lokalresurser	9 349	8 018
IT-driftskostnader	9 004	10 070
Övriga kostnader	2 075	3 245
Avskrivningar på anläggningstillgångar	2 450	2 218
Servicefondens kostnader totalt	22 879	23 551
Pensionsansvarsfondens kostnader		
Personalpensioner	102 132	98 581
Pensioner betalda av Vilma-anstalter	7 440	6 605
Övriga kostnader	−34	−67
Ökning av pensionsansvarsfondens täckning	2 298	−4 246

Pensionsansvarsfondens kostnader totalt	111 836	100 873
Folkpensionsanstaltens kostnader totalt	15 465 024	14 891 248
Folkpensionsanstaltens överskott + /underskott –	25 677	181 500

Folkpensionsanstaltens balansräkning

Folkpensionsanstaltens aktiva	**2017**	**2016**
Bestående aktiva		
Immateriella tillgångar		
Förmånsfondernas dataprogram	10 487	6 203
Servicefondens dataprogram	2 093	3 257
Immateriella tillgångar totalt	12 580	9 460
Materiella tillgångar		
Förmånsfondernas byggnader	40 305	42 636
Förmånsfondernas ombyggnader	34 444	26 603
Förmånsfondernas maskiner och inventarier	5 613	5 195
Servicefondens maskiner och inventarier	2 557	2 311
Förmånsfondernas fastighetsförskott	11 643	16 451
Materiella tillgångar totalt	94 561	93 196
Placeringar		
Placeringar i anläggningstillgångar	0	0
Förmånsfondernas placeringar i anläggningstill-gångar	52 854	53 621
Placeringar i anläggningstillgångar totalt	52 854	53 621
Förmånsfondernas räntefonder	20 000	0
Pensionsansvarsfondens räntefonder	256 186	249 822
Förmånsfondernas aktier och andelar	34 628	29 177
Pensionsansvarsfondens aktier och andelar	1 236 247	1 102 634
Pensionsansvarsfondens övriga placeringar	35 105	38 708
Övriga placeringar totalt	1 582 166	1 420 341
Folkpensionsanstaltens placeringar totalt	1 635 020	1 473 962
Folkpensionsanstaltens bestående aktiva totalt	1 742 161	1 576 618
Underskott i pensionsansvarsfonden	68 871	68 899
Rörliga aktiva		
Långfristiga fordringar		
Övriga fordringar	486	0
Långfristiga fordringar totalt	486	0
Kortfristiga fordringar		
Fordringar mellan fonderna i förmånsfonderna	12 650	7 740
Fordringar mellan fonderna i pensionsansvarsfonden	1 257	0
Förmånsfondernas kundfordringar	3 815	3 748
Servicefondens kundfordringar	4 790	1 929
Förmånsfondernas resultatregleringar	894	578
Servicefondens resultatregleringar	3 197	2 885
Förmånsfondernas övriga fordringar	32 717	6 293
Servicefondens övriga kortfristiga fordringar	0	0

Pensionsansvarsfondens övriga fordringar	7 840	8 685
Förmånsfondernas förskottsbetalningar	306 440	224 240
Kortfristiga fordringar totalt	373 600	256 098
Kassa och bank		
Förmånsfondernas kassa och bank	1 132 688	1 050 097
Servicefondens kassa och bank	9 450	4 347
Pensionsansvarsfondens kassa och bank	11 865	1 924
Kassa och bank totalt	1 154 003	1 056 368
Folkpensionsanstaltens rörliga aktiva totalt	1 528 090	1 312 466
Folkpensionsanstaltens aktiva totalt	3 339 123	2 957 984
Folkpensionsanstaltens passiva		
Eget kapital		
Förmånsfonderna		
Folkpensionsfonden		
Fonden vid årets början	−76 301	−79 981
Förändring i fonden	6 159	3 680
Folkpensionsfonden totalt	−70 143	−76 301
Räkenskapsperiodens resultat	−6 159	−3 680
Sjukförsäkringsfonden		
Fonden vid årets början	−686 621	−549 648
Förändring i fonden	−31 963	−136 974
Sjukförsäkringsfonden totalt	−718 584	−686 622
Räkenskapsperiodens resultat	31 963	136 974
Allmänna fonden för social trygghet		
Fonden vid årets början	−455	−455
Förändring i fonden	0	0
Allmänna fonden för social trygghet totalt	−455	−455
Räkenskapsperiodens resultat	0	0
Förmånsfonderna totalt	−763 377	−630 084
Servicefonden		
Fonden vid årets början	−588	−439
Förändring i fonden	−386	−149
Servicefonden totalt	−973	−588
Räkenskapsperiodens resultat	386	149
Pensionsansvarsfonden		
Fonden vid årets början	−820 178	−824 424
Förändring i fonden	−2 298	4 246
Pensionsansvarsfonden totalt	−822 476	−820 178
Räkenskapsperiodens resultat	−513	48 058
Fonderna totalt	−1 586 953	−1 402 643
Uppskrivningsfonderna		
Förmånsfonderna		
Fonderna vid årets början		
Folkpensionsfonden	−78 069	−76 605
Sjukförsäkringsfonden	−42 644	−46 504
Fonderna vid årets början totalt	−120 713	−123 109

Förändring i fonderna		
Folkpensionsfonden	−5 511	−1 464
Sjukförsäkringsfonden	2 431	3 860
Förändring i fonderna totalt	−3 080	2 396
Pensionsansvarsfonden		
Fonden vid årets början	−597 296	−463 527
Förändring i fonden	−145 782	−133 769
Pensionsansvarsfonden totalt	−743 077	−597 296
Uppskrivningsfonderna totalt	−866 871	−718 009
Övrigt eget kapital		
Servicefonden		
Buffertmedel för Kanta	−2 177	−2 177
Pensionsansvarsfonden		
Övrigt eget kapital	−47 545	−48 058
Övrigt eget kapital totalt	−49 722	−50 235
Folkpensionsanstaltens underskott		
Folkpensionsanstaltens överskott	−25 677	−181 500
Folkpensionsanstaltens eget kapital totalt	−2 529 223	−2 352 387
Rehabiliteringsavsättning		
Avsättning vid årets början	−48 908	−52 395
Förändring i avsättningen	−57 208	−64 948
Använda medel	50 228	68 435
Rehabiliteringsavsättning totalt	−55 889	−48 908
Främmande kapital		
Långfristigt främmande kapital		
Förmånsfondernas långfristiga främmande kapital	−7 085	−33 336
Servicefondens långfristiga främmande kapital	−4 000	−4 000
Långfristigt främmande kapital totalt	−11 085	−37 336
Kortfristigt främmande kapital		
Inbetalda förskott till förmånsfonderna	−375 124	−261 998
Inbetalda förskott till servicefonden	−9 014	−4 264
Fordringar mellan fonderna i förmånsfonderna	−13 023	−5 362
Fordringar mellan fonderna i servicefonden	−885	−1 004
Fordringar mellan fonderna i pensionsansvarsfonden	0	−1 374
Förmånsfondernas leverantörsskulder	−9 706	−9 068
Servicefondens leverantörsskulder	−850	−1 159
Förmånsfondernas resultatregleringar	−52 540	−51 023
Servicefondens resultatregleringar	−4 187	−1 538
Pensionsansvarsfondens resultatregleringar	−1 607	−1 259
Förmånsfondernas övriga kortfristiga skulder	−273 324	−178 797
Servicefondens övriga kortfristiga skulder	0	0
Pensionsansvarsfondens övriga kortfristiga skulder	−2 667	−2 507
Kortfristigt främmande kapital totalt	−742 926	−519 353
Folkpensionsanstaltens främmande kapital totalt	−754 011	−556 689
Folkpensionsanstaltens passiva totalt	−3 339 123	−2 957 984

Fondspecifika resultaträkningar och balansräkningar för åren 2017 och 2016, 1 000 euro

Folkpensionsfondens resultaträkning	**2017**	**2016**
Intäkter		
Försäkringsavgifter	0	-2
Statens andelar av förmånerna	-3 541 750	-3 611 105
Placeringsintäkter och -kostnader	-3 046	-5 214
Finansiella intäkter och kostnader	0	-7
Övriga intäkter och kostnader	-27	-307
Intäkter totalt	-3 544 824	-3 616 635
Pensions- och handikappförmåner	3 547 513	3 613 696
Förmånsbidrag	2 689	-2 939
Verksamhetskostnader	74 788	78 472
Statens andel av verksamhetskostnaderna	-71 318	-71 854
Överskott +/underskott -	-6 159	-3 680

Folkpensionsfondens balansräkning	**2017**	**2016**
Aktiva		
Bestående aktiva		
Immateriella tillgångar		
Dataprogram	1 613	971
Immateriella tillgångar totalt	1 613	971
Materiella tillgångar		
Byggnader	31 885	32 017
Renoveringar	19 279	15 706
Maskiner och inventarier	1 550	1 498
Förskottsbetalningar	5 966	5 997
Materiella tillgångar totalt	58 680	55 218
Placeringar		
Placeringar i anläggningstillgångar		
Aktier och andelar	20 744	21 051
Placeringar i anläggningstillgångar totalt	20 744	21 051
Övriga placeringar		
Aktier	34 628	29 177
Övriga placeringar totalt	34 628	29 177
Placeringar totalt	55 372	50 228
Bestående aktiva totalt	115 666	106 417
Rörliga aktiva		

Kortfristiga fordringar		
Fordringar mellan fonderna	3 838	2 378
Kundfordringar	899	889
Resultatregleringar	41	-6
Övriga fordringar	700	29
Förskottsbetalningar	170	206
Kortfristiga fordringar totalt	5 648	3 496
Kassa och bank	134 174	134 113
Rörliga aktiva totalt	139 822	137 609
Aktiva totalt	255 488	244 026

Passiva		
Eget kapital	**2017**	**2016**
Folkpensionsfonden		
Fonden vid årets början	-76 301	-79 981
Ökning/minskning i fonden	6 159	3 680
Folkpensionsfonden totalt	-70 143	-76 301
Räkenskapsperiodens resultat	-6 159	-3 680
Uppskrivningsfond		
Fonden vid årets början	-78 069	-76 605
Ökning/minskning i fonden	-5 511	-1 464
Uppskrivningsfonden totalt	-83 580	-78 069
Underskott	6 159	3 680
Eget kapital totalt	-153 723	-154 370
Främmande kapital		
Långfristigt främmande kapital		
Skuld till staten för verksamhetskostnader	-1 808	-9 276
Långfristigt främmande kapital totalt	-1 808	-9 276
Kortfristigt främmande kapital		
Erhållna förskott	-53 685	-48 015
Skulder mellan fonderna	-8 483	-1 574
Leverantörsskulder	766	-1 697
Resultatregleringar	-16 109	-15 483
Övriga kortfristiga skulder	-22 402	-13 567
Moms att redovisa	-44	-44
Kortfristigt främmande kapital totalt	-99 957	-80 380
Främmande kapital totalt	-101 765	-89 656
Passiva totalt	-255 488	-244 026

Sjukförsäkringsfondens resultaträkning

	2017	2016
Intäkter		
Arbetsinkomstförsäkring		
Försäkringsavgifter		
Sjukförsäkringens dagpenningsavgift	-1 287 445	-714 301
Sjukförsäkringsavgift för arbetsgivare	-979 067	-1 713 495
Försäkringsavgifter totalt	-2 266 512	-2 427 796
Statens andelar av förmånerna	-175 879	-130 247
Arbetsinkomstförsäkring totalt	-2 442 391	-2 558 043
Sjukvårdsförsäkring		
Sjukvårdsförsäkringens sjukvårdsavgift	-454 129	-1 276 697
Regressbetalningar	-337	-383
Statens andelar av sjukvårdsförsäkringen	-1 738 534	-990 266
Erhållna EU-ersättningar	-42 400	-41 368
Återbetalningsavgift för utgifter för läkemedelsersättning	0	-7 102
Sjukvårdsförsäkring totalt	-2 235 399	-2 315 816
Finansiella intäkter och kostnader	-17	-1
Övriga intäkter och kostnader	-1 340	-470
Intäkter totalt	-4 679 192	-4 874 330
Förmånskostnader		
Arbetsinkomstförsäkring		
Dagpenningsbetalningar	1 931 298	1 987 355
Företagshälsovård	345 621	351 404
Rehabilitering enligt prövning	0	4 500
Arbetsinkomstförsäkring totalt	2 276 918	2 343 259
Sjukvårdsförsäkring		
Sjukvårdsersättningar	1 815 238	1 839 690
Företagshälsovård	23 537	24 204
Rehabiliteringstjänster	341 557	351 678
Övriga förmåner totalt	41 404	43 144
Sjukvårdsförsäkring totalt	2 221 736	2 258 716
Förmånskostnader totalt	4 498 654	4 601 975
Förmånsbidrag	-180 538	-272 355
Verksamhetskostnader	200 111	195 736
Statens andel av verksamhetskostnaderna	-58 517	-56 868
Förändring i rehabiliteringsavsättning	6 980	-3 486
Överskott +/underskott -	31 963	136 973

Sjukförsäkringsfondens balansräkning

Aktiva	2017	2016
Bestående aktiva		
Immateriella tillgångar		
Dataprogram	4 645	2 846
Immateriella tillgångar totalt	4 645	2 846
Materiella tillgångar		

Byggnader	8 420	10 619
Renoveringar	12 645	9 919
Maskiner och inventarier	2 749	2 581
Förskottsbetalningar	7 034	9 394
Materiella tillgångar totalt	30 849	32 513
Placeringar		
Placeringar i anläggningstillgångar	32 368	32 829
Räntefonder	20 000	0
Placeringar totalt	52 368	32 829
Bestående aktiva totalt	87 862	68 188
Rörliga aktiva		
Kortfristiga fordringar		
Fordringar mellan fonderna	5 123	1 152
Kundfordringar	1 827	1 799
Resultatregleringar	682	549
Övriga fordringar	32 017	6 263
Förskottsbetalningar	112 719	116 161
Kortfristiga fordringar totalt	152 368	125 924
Kassa och bank	645 824	646 179
Rörliga aktiva totalt	798 191	772 103
Aktiva totalt	886 053	840 291

Passiva	**2017**	**2016**
Eget kapital		
Sjukförsäkringsfonden		
Fonden vid årets början	-686 621	-549 648
Ökning/minskning i fonden	-31 963	-136 974
Sjukförsäkringsfonden totalt	-718 584	-686 622
Räkenskapsperiodens resultat	31 963	136 974
Uppskrivningsfond		
Fonden vid årets början	-42 644	-46 504
Ökning/minskning i fonden	2 431	3 861
Uppskrivningsfonden totalt	-40 213	-42 643
Överskott	-31 963	-136 974
Underskott		
Eget kapital totalt	-758 797	-729 265
Avsättningar		
Rehabiliteringsavsättning		
Avsättning vid årets början	-48 908	-52 395
Ökning i avsättning	-57 208	-64 948
Använda medel	50 228	68 434
Rehabiliteringsavsättning totalt	-55 889	-48 909
Avsättningar totalt	-55 889	-48 909
Främmande kapital		
Långfristigt främmande kapital		
Skuld till staten för verksamhetskostnader	-2 294	-6 633
Långfristigt främmande kapital totalt	-2 294	-6 633

Kortfristigt främmande kapital		
Erhållna förskott	1 571	20 582
Skulder mellan fonderna	-1 586	-3 788
Leverantörsskulder	-5 290	-3 925
Resultatregleringar	-29 539	-29 764
Övriga kortfristiga skulder	-34 230	-38 589
Kortfristigt främmande kapital totalt	-69 074	-55 484
Främmande kapital totalt	-71 368	-62 117
Passiva totalt	-886 053	-840 291

Allmänna fonden för social trygghet, resultaträkning

	2017	**2016**
Intäkter		
Statens andel av förmånerna	-5 740 585	-5 096 479
Kommunernas andel av förmånerna	-849 032	-859 488
Löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift	-208 340	-167 633
Regressbetalningar från arbetsgivare	-30	-41
Ersättningar enligt EU-förordningen (883)	-45	-21
EES-arbetslöshetsersättningar	0	0
Ålands betalningar för tolktjänster för handikappade	-38	-28
Finansiella intäkter och kostnader	0	0
Övriga intäkter och kostnader	-6	-18
Intäkter totalt	-6 798 076	-6 123 708
Förmånskostnader		
Arbetslöshetsförmåner	2 125 644	2 169 878
Förmåner för barnfamiljer	1 936 048	1 969 515
Studieförmåner	678 478	843 946
Bostadsbidrag	1 260 819	1 080 970
Försöket med basinkomst	13 286	0
Övriga förmåner	62 190	59 381
Utkomststöd	721 605	0
Förmånskostnader totalt	6 798 070	6 123 690
Förmånsbidrag	-6	-18
Verksamhetskostnader	204 192	156 740
Statens andel av verksamhetskostnaderna	-204 186	-156 722
Intäkter av investeringar	0	0
Överskott +/underskott -	0	0

Allmänna fonden för social trygghet, balansräkning

	2017	2016
Aktiva		
Bestående aktiva		
Immateriella tillgångar		
Dataprogram	4 228	2 386
Immateriella tillgångar totalt	4 228	2 386
Materiella tillgångar		
Renoveringar	2 519	978
Maskiner och inventarier	1 313	1 116
Förskottsbetalningar	-1 357	1 059
Materiella tillgångar totalt	2 475	3 153
Placeringar		
Placeringar i anläggningstillgångar		
Aktier och andelar	-258	-258
Placeringar i anläggningstillgångar totalt	-258	-258
Placeringar totalt	-258	-258
Bestående aktiva totalt	6 445	5 281
Rörliga aktiva		
Långfristiga fordringar		
Övriga fordringar	486	0
Långfristiga fordringar totalt	486	0
Kortfristiga fordringar		
Fordringar mellan fonderna	3 689	4 211
Kundfordringar	1 090	1 061
Resultatregleringar	171	35
Övriga fordringar	0	0
Förskottsbetalningar	193 551	107 872
Kortfristiga fordringar totalt	198 501	113 179
Rörliga aktiva totalt	198 987	113 179
Kassa och bank	352 691	269 805
Aktiva totalt	558 123	388 265

Passiva		
Eget kapital	**2017**	**2016**
Allmänna fonden för social trygghet		
Fonden vid årets början	-455	-455
Ökning/minskning i fonden	0	0
Allmänna fonden för social trygghet totalt	-455	-455
Räkenskapsperiodens resultat	0	0
Överskott	0	0
Eget kapital totalt	-455	-455
Främmande kapital		
Långfristigt främmande kapital		
Skuld till staten för verksamhetskostnader	-2 497	-17 427
Övriga långfristiga skulder	-486	0
Långfristigt främmande kapital totalt	-2 984	-17 427

Kortfristigt främmande kapital		
Erhållna förskott	-323 010	-234 565
Skulder mellan fonderna	-2 954	0
Leverantörsskulder	-5 182	-3 445
Resultatregleringar	-6 892	-5 776
Övriga kortfristiga skulder	-216 648	-126 597
Kortfristigt främmande kapital totalt	-554 685	-370 383
Främmande kapital totalt	-557 669	-387 810
Passiva totalt	-558 123	-388 265

Servicefondens resultaträkning

	2017	**2016**
Intäkter		
Verksamhetsintäkter	-10 471	-10 137
Försäljningsintäkter	-12 793	-13 562
Finansiella intäkter och kostnader	0	0
Övriga intäkter och kostnader	0	0
Intäkter totalt	-23 264	-23 699
Kostnader		
Köp av personal- och lokalresurser	9 349	8 018
IT-driftskostnader	9 004	10 070
Avskrivningar på anläggningstillgångar	2 450	2 218
Övriga kostnader	2 075	3 244
Kostnader totalt	22 879	23 550
Överskott +/underskott -	386	149

Servicefondens balansräkning

Aktiva	**2017**	**2016**
Bestående aktiva		
Immateriella tillgångar		
Dataprogram	2 093	3 257
Immateriella tillgångar totalt	2 093	3 257
Materiella tillgångar		
Investeringar i datorer och datautrustning	2 551	2 309
Maskiner och inventarier	6	2
Materiella tillgångar totalt	2 557	2 311
Bestående aktiva totalt	4 650	5 568
Rörliga aktiva		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	4 790	1 929
Resultatregleringar	3 197	2 885
Övriga fordringar	0	0
Kortfristiga fordringar totalt	7 987	4 814
Kassa och bank	9 450	4 347
Rörliga aktiva totalt	17 437	9 161

Aktiva totalt	22 087	14 729
Passiva		
Eget kapital	**2017**	**2016**
Servicefonden		
Fonden vid årets början	-588	-439
Ökning/minskning i fonden	-386	-149
Servicefonden totalt	-973	-588
Buffertmedel för Kanta		
Buffertmedel för Kanta vid årets början	-2 177	-2 177
Ökning/minskning i buffertmedel för Kanta	0	0
Buffertmedel för Kanta totalt	-2 177	-2 177
Räkenskapsperiodens resultat	0	149
Underskott	0	0
Överskott	-386	-149
Eget kapital totalt	-3 150	-2 765
Främmande kapital		
Långfristigt främmande kapital		
Skuld till staten	-4 000	-4 000
Långfristigt främmande kapital totalt	-4 000	-4 000
Kortfristigt främmande kapital		
Erhållna förskott	-9 014	-4 264
Skulder mellan fonderna	-885	-1 003
Leverantörsskulder	-850	-1 159
Resultatregleringar	-4 187	-1 539
Övriga kortfristiga skulder	0	0
Kortfristigt främmande kapital totalt	-14 936	-7 965
Främmande kapital totalt	-18 936	-11 965
Passiva totalt	-22 087	-14 730

Pensionsansvarsfondens resultaträkning

	2017	**2016**
Intäkter		
Bidrag	-49 918	-46 593
Intäkter av tillgångar	-33 454	-78 546
Övriga intäkter och kostnader	0	0
De anställdas pensionsavgifter	-17 328	-14 275
Gottgörelser från VILMA-institutioner	-7 982	-6 977
Arbetslöshetsförsäkringsfondens inbetalningar	-2 641	-2 540
Intäkter totalt	-111 324	-148 931
Kostnader		
Personalpensioner	102 132	98 581
Pensioner betalda av VILMA-institutioner	7 440	6 605
Övriga kostnader	-34	-67
Ökning av pensionsansvarsfondens täckning	2 298	-4 246
Kostnader totalt	111 836	100 873

Överskott +/underskott -	-513	48 058

Pensionsansvarsfondens balansräkning

Aktiva	**2017**	**2016**
Bestående aktiva		
Placeringar		
Räntefonder	256 186	249 822
Aktier och andelar	1 236 247	1 102 634
Övriga placeringar	35 105	38 707
Placeringar totalt	1 527 538	1 391 163
Bestående aktiva totalt	1 527 538	1 391 163
Underskott i pensionsansvarsfonden	68 871	68 899
Rörliga aktiva		
Kortfristiga fordringar		
Fordringar mellan fonderna	1 257	0
Fordringar på VILMA-institutioner	2 148	2 077
Fordringar på Keva	5 692	6 608
Kortfristiga fordringar totalt	9 097	8 685
Kassa och bank	11 865	1 924
Rörliga aktiva totalt	20 962	10 609
Aktiva totalt	1 617 371	1 470 671

Passiva		
Eget kapital	**2017**	**2016**
Pensionsansvarsfonden		
Ansvar som ska täckas 1.1	-820 178	-824 423
Ökning/minskning i ansvaret som ska täckas	-2 298	4 245
Pensionsansvarsfonden totalt	-822 476	-820 178
Övrigt eget kapital	-47 545	-48 058
Räkenskapsperiodens resultat	-513	48 058
Uppskrivningsfond		
Fonden vid årets början	-597 296	-463 527
Ökning/minskning i fonden	-145 782	-133 769
Uppskrivningsfonden totalt	-743 077	-597 296
Överskott	0	-48 058
Underskott	513	0
Eget kapital totalt	-1 613 098	-1 465 532
Främmande kapital		
Kortfristigt främmande kapital		
Skulder mellan fonderna	0	-1 374
Resultatregleringar	-1 607	-1 259
Skulder till VILMA-institutioner	0	0
Skulder till Keva	-2 667	-2 506
Kortfristigt främmande kapital totalt	-4 273	-5 139
Främmande kapital totalt	-4 273	-5 139
Passiva totalt	-1 617 371	-1 470 671

Noter till resultaträkningen och balansräkningen

1. Bokslutets uppbyggnad, grunder och värderingsprinciper

I bokslutet framläggs FPA:s resultat- och balansräkning sammanställda så att siffrorna för folkpensionsförsäkringen, sjukförsäkringen och den allmänna fonden för social trygghet har sammanräknats. Pensionsansvarsfonden och servicefonden läggs fram som självtäckande fonder. I den sammanställda balansräkningen har poster mellan folkpensionsförsäkringen, sjukförsäkringen och allmänna fonden för social trygghet eliminerats. Utöver den sammanställda resultat- och balansräkningen finns det för varje del en egen resultat- och balansräkning.

När det gäller förmånerna har bokslutet på beslut av fullmäktige i huvudsak upprättats enligt kontantprincipen. Till de viktiga prestationsbaserade bokföringsposterna hör redovisningar mellan fonderna, förskottsinnehållningar och socialskyddsavgifter, avsättningar för rehabilitering och förebyggande av sjukdomar, räntor, köp och försäljning av anläggnings- och placeringstillgångar, kursdifferenser och liknande poster samt verksamhetskostnader.

Användningen av avsättning för rehabilitering enligt prövning tas upp i resultaträkningen som kostnad enligt prestationsprincipen för den individuella rehabiliteringens del och till övriga delar enligt förbindelseprincipen. Likaså redovisas förändringen i avsättningen i resultaträkningen.

I enlighet med fullmäktiges beslut värderas tillgångarna till verkligt värde från och med bokslutet för år 2006. Tidigare värderades tillgångarna i enlighet med beslut av fullmäktige till verkliga värden enligt försiktighetsprincipen, så att värdena för fastigheter och kontorsaktier var högst 85 procent av det verkliga värdet och för övriga aktier högst 70 procent av värdet vid bokslutstidpunkten.

Som värderingsprincip för uppskrivningar och nedskrivningar har till och med 2005 tillämpats de maximiprocentsatser som godkänts av fullmäktige. Uppskrivningar och återtagna uppskrivningar har upptagits i balansräkningen och nedskrivningar samt korrigeringar av dem i resultaträkningen. Aktiernas verkliga värde har fastställts enligt börskurserna vid bokslutstidpunkten. Fastigheternas samt fastighets- och bostadsaktiebolagsaktiernas värden baserar sig på dels fastighetsgruppens bedömningar, dels på utomstående värderingar.

Fördelningen 40/60 av verksamhetskostnaderna mellan folkpensionsfonden och sjukförsäkringsfonden upphörde att gälla den 1 januari 2009. Verksamhetskostnaderna fördelas som andelar som betalas av folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och den allmänna fonden för social trygghet. Redan före verksamhetsårets början fastställs den procentuella andelen av verksamhetskostnaderna fondvis utifrån funktionsbaserad kalkylering. Verksamhetskostnaderna fördelas i redovisningen på månadsnivå och i bokslutet enligt procentsatserna. Verksamhetskostnadsandelar mellan fonderna ändras inte under året utan först från början av följande år om ändringarna förutses bli väsentliga.

Hösten 2016 fastställde ekonomiavdelningen följande fördelning av verksamhetskostnadsandelarna för 2017: folkpensionsfonden 15 procent, sjukförsäkringsfonden 42 procent och allmänna fonden för social trygghet 43 procent.

Avskrivningar på investeringsanskaffningar gjorda före den 1 januari 2009 hänförs i bokföringen till folkpensionsfonden och till sjukförsäkringsfonden enligt fördelningen 40/60. Investeringar i anläggningstillgångar och deras avskrivningar hänförs från och med 2009 till folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och allmänna fonden för social trygghet enligt ovan nämnda fördelningsgrund för verksamhetskostnaderna. Om en investering klart gäller endast en del av fonderna eller en fond hänförs den jämte avskrivningarna emellertid bara till fonderna eller fonden i fråga.

För år 2017 är fördelningen av verksamhetskostnaderna (efter inpassning av avskrivningar) följande: folkpensionsfonden 15,18 procent, sjukförsäkringsfonden 41,98 procent och allmänna fonden för social trygghet 42,84 procent.

Från och med bokslutet för år 2003 har planenliga, linjära avskrivningar gjorts på anläggningstillgångarna. Avskrivningstiderna är följande:

inventarier	10 år
datorer och datautrustning	4 år
telefonväxlar	10 år
övriga maskiner och anläggningar	5 år
dataprogram (köpta)	5 år
renovering av lokaler	5 år
renovering av fastigheter	20 år
fastigheter	30 år

Verksamhetskostnadsandelar år 2018

Folkpensionsanstaltens aktuarie- och ekonomiservicegrupp har för år 2018 fastställt följande fördelningsprincip för verksamhetskostnaderna per fond: folkpensionsfonden 13 procent, sjukförsäkringsfonden 40 procent och allmänna fonden för social trygghet 47 procent. Den verkliga fördelningen av avskrivningar per fond ändrar något de fastställda procentsatserna.

2. Folkpensionsanstaltens intäkter, 1 000 euro

	2017	2016
Folkpensionsfonden		
Arbetsgivarnas avgifter	0	2
Statens andelar av folkpensionsförmånerna	2 189 523	2 262 935
Statens andelar av handikappförmånerna	554 060	581 638
Statens övriga andelar	798 168	766 531
Folkpensionsfonden totalt	3 541 750	3 611 106

Sjukförsäkringsfonden		
Arbetsinkomstförsäkring		
Sjukförsäkringens dagpenningsavgift	1 287 445	714 301
Sjukförsäkringsavgift för arbetsgivare	979 067	1 713 495
Statens andelar av förmånerna	175 879	130 247
Arbetsinkomstförsäkring totalt	2 442 391	2 558 043
Sjukvårdsförsäkring		
Försäkringsavgifter	454 129	1 276 697
Regressbetalningar	337	383
Statens andelar av förmånerna	1 738 534	990 266
Erhållna EU-ersättningar	42 400	41 368
Återbetalningsavgift för utgifter för läkemedelsersättning	0	7 102
Sjukvårdsförsäkring totalt	2 235 399	2 315 816
Sjukförsäkringsfonden totalt	4 677 790	4 873 859
Allmänna fonden för social trygghet		
Statens andel av förmånerna	5 740 585	5 096 479
Kommunernas inbetalningar för barnavårdsstöd	415 649	432 697
Kommunernas inbetalningar för arbetsmarknadsstödets passivdel	433 384	426 791
Löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift	208 340	167 633
Övriga intäkter	113	90
Allmänna fonden för social trygghet totalt	6 798 070	6 123 690
Förmånsfondernas förmånsintäkter totalt	15 017 610	14 608 655
Förmånsfondernas övriga intäkter		
Placeringsintäkter och -kostnader	3 046	5 214
Finansiella intäkter och kostnader	18	9
Övriga intäkter och kostnader	1 418	795
Förmånsfondernas övriga intäkter totalt	4 482	6 018
Statens andel av förmånsfondernas verksamhetskostnader	334 021	285 444
Allmänna fonden för social trygghet, investeringsintäkter	0	0
Servicefonden		
Verksamhetsintäkter	10 471	10 137
Försäljningsintäkter	12 793	13 563
Finansiella intäkter och kostnader	0	0
Övriga intäkter och kostnader	0	0
Servicefondens intäkter totalt	23 264	23 700

Pensionsansvarsfonden		
Bidrag	49 918	46 593
Intäkter av tillgångar	33 454	78 546
Övriga intäkter och kostnader	0	0
De anställdas pensionsavgifter	17 328	14 275
Gottgörelser från VILMA-institutioner	7 982	6 977
Arbetslöshetsförsäkringsfondens inbetalningar	2 641	2 540
Pensionsansvarsfondens intäkter totalt	111 324	148 931
Folkpensionsanstaltens intäkter totalt	15 490 700	15 072 748

3. Förmånskostnader, 1 000 euro

	2017	**2016**
Folkpensionsfonden		
Pensions- och handikappförmåner		
Folkpension	2 155 631	2 228 911
Familjepension	27 566	29 231
Betalningar till LPA	3 152	3 293
Garantipension	192 618	192 368
Pensionsstöd	17 132	0
Frontmannaförmåner	15 481	19 774
Bostadsbidrag för pensionstagare	581 044	558 980
Handikappförmåner	554 859	581 077
Övriga förmåner	31	62
Pensions- och handikappförmåner totalt	3 547 513	3 613 696
Sjukförsäkringsfonden		
Arbetsinkomstförsäkring		
Sjukdagpenning	768 530	773 241
Föräldradagpenning	913 742	971 230
Rehabiliteringspenning	111 730	100 236
Betalda av arbetsplatskassor	59 819	62 265
Semesterkostnadsersättning till arbetsgivare	51 487	69 640
Kostnadsersättning för familjeledigheter till arbets-givare	15 698	0
Sjukdagpenning till FöPL-försäkrade	4 916	5 182
Dagpenningsbetalning till LPA	5 376	5 560
Företagshälsovård	345 621	351 404
Rehabilitering enligt prövning	0	4 500
Arbetsinkomstförsäkring totalt	2 276 918	2 343 258
Sjukvårdsförsäkring		
Läkemedelsersättningar	1 361 833	1 386 168
Läkararvodesersättningar	106 434	111 969
Undersöknings- och vårdersättningar	38 748	41 585

Reseersättningar	279 465	269 767
Betalda av arbetsplatskassor	28 759	30 201
Företagshälsovård	23 537	24 204
Yrkesinriktad rehabilitering för personer med nedsatt förmåga	31 734	36 738
Medicinsk rehabilitering för gravt handikappade	192 073	192 985
Rehabilitering enligt prövning	117 750	121 955
Tilläggsutredningar om hälsotillstånd och arbetsförmåga	120	194
Betalningar till LPA	2 693	2 739
EU-ersättningar	38 591	40 211
Sjukvårdsförsäkring totalt	2 221 736	2 258 716
Sjukförsäkringsfonden totalt	4 498 654	4 601 974
Allmänna fonden för social trygghet		
Grunddagpenning	285 018	337 443
Arbetsmarknadsstöd	1 840 531	1 832 091
Alterneringsersättning	64	211
Stöd för arbetslösas studier	31	133
Barnavårdsstöd	417 898	435 219
Barnbidrag	1 366 243	1 381 688
Moderskapsunderstöd	8 448	9 260
Adoptionsstöd	268	239
Underhållsstöd	143 191	143 109
Studieförmåner	678 478	843 946
Bostadsbidrag	1 260 819	1 080 970
Försöket med basinkomst	13 286	0
Reseersättning för frontveteraner	378	446
Militärunderstöd	16 610	16 043
Tolktjänst för personer med funktionsnedsättning	45 202	42 892
Grundläggande utkomststöd	721 605	0
Allmänna fonden för social trygghet totalt	6 798 070	6 123 690
Förmånskostnader totalt	14 844 237	14 339 360

4. Förmånsbidrag, 1 000 euro

	2017	**2016**
Intäkter		
Folkpensionsfonden	3 541 750	3 611 106
Sjukförsäkringsfonden	4 677 790	4 873 859
Allmänna fonden för social trygghet	6 798 070	6 123 690
Placeringsintäkter och -kostnader	3 046	5 214
Finansiella intäkter och kostnader	18	9
Övriga intäkter och kostnader	78	795
Intäkter totalt	15 020 752	14 614 673

Kostnader		
Pensions- och handikappförmåner	3 547 513	3 613 696
Arbetsinkomstförsäkring	2 276 918	2 343 259
Sjukvårdsförsäkring	2 221 736	2 258 716
Arbetslöshetsförmåner	2 125 644	2 169 878
Förmåner för barnfamiljer	1 936 048	1 969 515
Studieförmåner	678 478	843 946
Bostadsbidrag	1 260 819	1 080 970
Försöket med basinkomst	13 286	0
Övriga förmåner	783 795	59 381
Kostnader totalt	14 844 237	14 339 361
Förmånsbidrag	176 515	275 312

5. Placeringsintäkter och -kostnader samt finansiella intäkter och kostnader, 1 000 euro

	2017	**2016**
Folkpensionsfonden		
Placeringsintäkter och -kostnader		
Dividendintäkter	1 038	1 091
Vinst från försäljning av placeringar	2 008	4 123
Förlust från försäljning av placeringar	0	0
Placeringsintäkter och -kostnader totalt	3 046	5 214
Finansiella intäkter och kostnader	0	8
Folkpensionsfonden totalt	3 046	5 222
Sjukförsäkringsfonden		
Finansiella intäkter och kostnader	17	1
Sjukförsäkringsfonden totalt	17	1
Allmänna fonden för social trygghet		
Finansiella intäkter och kostnader	0	0
Allmänna fonden för social trygghet totalt	0	0
Servicefonden		
Finansiella intäkter och kostnader	0	0
Servicefonden totalt	0	0
Pensionsansvarsfonden		
Placeringsintäkter och -kostnader		
Dividendintäkter	32 491	29 088
Vinst från försäljning av placeringar	11 814	3 964
Förlust från försäljning av placeringar	-195	-4 564
Hyresintäkter	1 567	1 917
Värdeförändringar av placeringar	-12 224	48 136

Placeringsintäkter och -kostnader totalt	33 453	78 541
Finansiella intäkter och kostnader	0	5
Pensionsansvarsfonden totalt	33 454	78 546

6. Personalkostnader, 1 000 euro

	2017	**2016**
Löner och arvoden	231 158	219 140
Förändring i semesterlöneskuld	1 456	1 143
Övriga ersättningar	-4	-5
Kanta-ersättningar	-9 349	-8 018
Ersättningar, Kontaktpunkten för gränsöverskridande hälso- och sjukvård	-379	-353
Ersättningar för distanstolkning	-96	-65
Ersättningar för vårdreformsprojektet	-1 040	
Löner och arvoden totalt	243 482	211 842
Bidrag	49 918	46 593
Lagstadgade lönebikostnader	11 319	13 855
Övriga lönebikostnader	20 758	17 751
Lönebikostnader totalt	81 995	78 199
Personalkostnader totalt	325 477	290 041
Beskattningsvärde av naturaförmåner i anslutning till löner	8 188	6 736
Löner och arvoden till styrelsen och direktörerna	921	959
Fullmäktigeledamöternas, styrelsens och revisorernas övriga kostnader		
Fullmäktigeledamöter	4	30
Styrelse	64	16
Revisorer (interna)	0	1
Revisorer (BDO Audiator Oy)	149	134
Kostnader totalt	217	181

Antal anställda

Antalet anställda uppgick vid utgången av år 2017 till 7226.

Antalet årsverken (åv) under hela året uppgick till 6806.

	2017	**2016**
Antal anställda i processerna		
Förmåner och tjänster till kunder	5807	5 296
Interna tjänster	1375	1 346

Ledning av verksamheten	44	44
Antal anställda totalt	7 226	6 686

I slutet av 2017 hade FPA fler anställda än någonsin, totalt 7 226 personer. I slutet av året hade FPA 540 fler anställda än året innan.

För arbetsuppgifter inom det grundläggande utkomststödet anställdes personal redan i slutet av föregående år, men på grund av den höga belastningen i början av året inleddes rekrytering av ytterligare personal. Förutom på utkomststödet berodde ökningen i personalantalet på att studiestödets bostadstillägg slopades och studerandena flyttades över till det allmänna bostadsbidraget. Som en följd av ökningen i personalantalet blev andelen visstidsanställd personal vid FPA exceptionellt hög. Trots det ökade personalantalet utfördes mer övertidsarbete än normalt. Andelen övertidsarbete ökade till 1,5 procent från 0,8 procent året innan. Övertidsarbete utfördes både inom förmånshandläggningen och inom utvecklingen av informationssystem. Övertidssituationen normaliserades efter sommaren.

Alla FPA-anställda arbetar med uppgifter som relaterar till verkställandet av den sociala tryggheten. Över hälften av personalen arbetade med handläggning av förmåner. En dryg tiondel av personalen arbetade som servicerådgivare inom kundservicen. Klart fler än hälften av alla FPA-anställda arbetade i de tio största städerna.

Förutom med verkställande av förmåner arbetade fler än tusen experter med olika stöduppgifter, t.ex. inom IKT och juridiska frågor. Stödfunktionerna sysselsatte experter inom delområdena ekonomi, personal och förvaltning, och därtill har FPA traditionellt haft ett starkt kunnande när det gäller forskning kring social trygghet.

Månads- och mötesarvoden i FPA:s organ	2017	2016
Fullmäktigeledamöter		
Fullmäktiges ordförande:		
Månadsarvode	573,92 €	573,92 €
Mötesarvode	143,48 €	143,48 €
Fullmäktigeledamöterna:		
Månadsarvode	459,13 €	459,13 €
Mötesarvode	114,78 €	114,78 €
Revisorer		
Revisorernas ordförande:		
Månadsarvode	397,33 €	397,33 €
Mötesarvode	114,78 €	114,78 €
Revisorerna:		
Månadsarvode	264,88 €	264,88 €
Mötesarvode	114,78 €	114,78 €
Styrelsen		
Styrelsens ordförande:		
Månadsarvode	821 €	867 €
Mötesarvode	232 €	182 €
Styrelseledamöterna:		
Månadsarvode	532 €	578 €
Mötesarvode	232 €	182 €
Personalrepresentanten:		
Månadsarvode	0 €	0 €
Mötesarvode	131 €	131 €

Under 2017 har styrelseledamöterna deltagit i styrelsens möten enligt följande:

Terttu Savolainen, ordf. (11 gånger), Riikka Slunga-Poutsalo (9), Raimo Ikonen (4, styrelseledamot till 8.6.2017), Pentti Itkonen (10), Vesa Rantahalvari (11), Saana Siekkinen (11), Timo Sipilä (10), Riitta Särkelä (8), Taru Tujunen (4, styrelseledamot till 22.5.2017), Mauno Vanhala (8), Leila Lehtinen (5, styrelseledamot fr.o.m. 23.5.2017), Outi Antila (1, styrelseledamot fr.o.m. 9.6.2017), Heli Martinmäki, personalrepresentant (11).

Generaldirektörens och direktörernas löner	2017	2016
Totalavlöningen för FPA:s direktörer fastställdes enligt följande:		
Generaldirektör Elli Aaltonen	17 644,24 €/mån	17 644,24 €/mån
Direktör Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma	15 139,95 €/mån	15 139,95 €/mån
Direktör Mikael Forss	14 090,80 €/mån	14 090,80 €/mån

Totallönen inbegriper eventuell bilförmån. Därutöver har direktörerna telefonförmån. Rätten till kostförmån och företagshälsovård fastställs på samma sätt som för andra anställda.

7. Statens andel enligt 98 § och 103 § i folkpensionslagen, 1 000 euro

	2017	2016
Finansieringstillgångar, netto 1.1	81 717	83 755
+ Intäkter totalt	2 261 906	2 336 196
Försäkringsavgifter		2
Statens andel av folkpensionerna	2 189 523	2 262 935
Statens andel av verksamhetskostnaderna	71 318	71 853
Intäkter av tillgångar	1 065	1 406
- Kostnader totalt	2 258 768	2 334 766
Förmåner	2 186 384	2 261 507
Verksamhetskostnader	72 384	73 259
+ Intäkter från försäljning av teckningsrätter		
= Finansieringstillgångar, netto 31.12	84 855	85 185
- 3,5 % av räkenskapsperiodens kostnader	79 057	81 717
= Fondens underskott (-) eller överskott (+)	5 799	3 469
+ betalning enligt FPL 103 §	0	0
= Skuld till staten för verksamhetskostnader	1 808	9 276
= Fordran på staten för verksamhetskostnader		
Ökning/minskning i statens andel av verksamhetskostnaderna		
Statens andel av verksamhetskostnaderna, ackumulerad		
Statens andel av de finansiella tillgångarnas minimibelopp	5 799	3 469

8. Sjukförsäkringsfonden, kassaflödesanalys, 1 000 euro

	2017	2016
Sjukförsäkring		
+ Försäkringsavgifter	2 720 641	3 704 493
+ Regressbetalningar	337	383
+ Statens andelar för förmåner	1 914 412	1 120 513
+ Erhållna EU-ersättningar (sv-försäkring)	42 400	41 368
+ Övriga intäkter	0	7 102
- Förmåner	4 498 654	4 601 975
- Ökning i förskottsbetalningar (-)	-3 442	7 524
= Kassaöverskott/-underskott I	182 578	264 360
Skuld till staten/fordran (förmåner), förändr. (+/-)	-22 088	0
+ Intäkter av tillgångar	1 402	471
= Kassaöverskott/-underskott II	161 891	264 831
+ Statens andel av verksamhetskostnaderna	58 517	56 868
- Verksamhetsutgifter	196 436	192 433
- Avskrivningar på anläggningstillgångar	3 675	3 303
= Kassaöverskott/-underskott III	20 297	125 963
Skuld till staten/fordran (verksamhetskostnader), förändr. (+/-)	6 048	-6 633
= Kassaöverskott/-underskott IV	14 249	132 596
Ökning (-)/minskning (+) i kapital	-20 000	0
Ökning (-)/minskning (+) i tillgångar	-2 105	-3 429
Förändring i kortfristiga skulder/fordringar (+/-)	-7 500	2 533
+ Kassa och bank 1.1	646 179	519 545
- Kassa och bank 31.12	645 824	646 179
=	0	0

9. Allmänna fonden för social trygghet, kassaflödesanalys, 1 000 euro

	2017	2016
Allmänna fonden för social trygghet		
+ Statens andelar för förmåner	5 740 623	5 096 507
+ Kommunernas andelar	849 032	859 488
+ Arbetslöshetsförsäkringsfondens inbetalningar	0	-1
+ Erhållna EES-ersättningar	46	22
+ Löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift	208 340	167 633
+ Regressbetalningar	30	41
- Förmåner	6 798 070	6 123 690
- Ökning i förskottsbetalningar (-)	85 679	-59 647
= Kassaöverskott/-underskott I	-85 679	59 647
Skuld till staten/fordran (förmåner), förändr. (+/-)	-83 714	8 394
Skuld till kommunen/fordran, förändr. (+/-)	-203	53
Skuld till arb.lösh.förs.fonden/fordringar., förändr. (+/-)	0	0
+ Intäkter av tillgångar	6	18
= Kassaöverskott/-underskott II	-1 755	51 217
+ Statens andel av verksamhetskostnaderna	204 186	156 722
+ Intäkter av investeringar	0	0
- Verksamhetsutgifter	201 046	154 671
- Avskrivningar på anläggningstillgångar	3 146	2 069
= Kassaöverskott/-underskott III	-1 761	51 200
Skuld till staten/fordran (verksamhetskostnader), förändr. (+/-)	4 691	-17 427
= Kassaöverskott/-underskott IV	-6 453	68 627
Ökning (-)/minskning (+) i tillgångar	-1 164	-3 223
Förändring i kortfr. skulder/fordringar (+/-)	-90 503	-55 604
+ Kassa och bank 1.1	269 805	148 798
+ Kassa och bank 31.12	352 691	269 805
=	0	0

10. Pensionsansvarsfondens bidragskalkyl, 1 000 euro

		2017	2016
Fullt pensionsansvar 31.12		**1 980 007**	**1 955 803**
Täckningsprocent		40,5 %	41 %
Ansvar som ska täckas 31.12.2016		801 903	801 879
Ansvar som ska täckas 31.12.2015		801 879	810 383
Förändring		24	-8 504
Andel täckt med arbetstagarnas avgifter 31.12.2016		66 179	60 299
Andel täckt med arbetstagarnas avgifter 31.12.2015		60 299	56 040
Förändring		5 880	4 258
Upplösning av del som överskrider minimitäckningen 31.12		-3 606	0
Upplöst överskottstäckning totalt		-45 606	-42 000
Oupplöst överskottstäckning 1.1		20 573	18 299
Ansvar totalt 31.12.2016		822 476	820 178
Ansvar totalt 31.12.2015		820 178	824 424
Ökning/minskning i pensionsansvarsfondens täckning		2 298	-4 246
Bidrag:			
Personalpensioner	+	102 132	98 581
Pensioner betalda av VILMA-institutioner	+	7 440	6 605
Ökning av pensionsansvarsfondens täckning	+	2 298	-4 246
Pensionsansvarsfondens övriga kostnader	+	-34	-67
Justering av kostnadsfördelningen från år 2014	+	92	523
VILMA-gottgörelser	-	7 982	6 977
De anställdas pensionsavgifter	-	17 328	14 275
Intäkter av tillgångar utan värdeförändringar och försäljningsvinster	-	34 059	31 011
Arbetslöshetsförsäkringsfondens inbetalningar	-	2 641	2 540
Bidrag totalt 31.12		**49 918**	**46 593**
Bidrag exkl. aktieöverföring från Kava 31.12		47 514	41 380
Överföring av aktier från folkpensionsfonden (minimum)		**2 404**	**5 213**

11. Anläggningstillgångar och övriga långfristiga placeringar, 1 000 euro

Anläggningstillgångar som förvärvats under räkenskapsåret avskrevs under tidigare år som engångsavskrivning med stöd av 19 § i folkpensionsförordningen. Avskrivningarna ingick i folkpensionsfondens och sjukförsäkringsfondens övriga verksamhetskostnader. Från och med bokslutet för år 2003 görs avskrivningar på anläggningstillgångar enligt plan. Från och med bokslutet för år 1998 görs inga avskrivningar på sådana anläggningstillgångar som inte utsätts för slitage.

		2017	**2016**
Pensionsansvarsfondens övriga placeringar			
Fastigheter			
	Anskaffningsutgift 1.1	46 838	46 838
	Kumulerade nedskrivningar	-11 188	-11 188
	Uppskrivningar i räkenskapsperiodens början	3 050	3 050
	Balansvärde 1.1	38 700	38 700
	Ökning under räkenskapsperioden	0	0
	Värdeförändring under räkenskapsperioden	-3 600	0
	Balansvärde 31.12	35 100	38 700
Fastigheter			
	Anskaffningsutgift 1.1	33 308	33 308
	Kumulerade avskrivningar i räkenskapsperiodens början	-28 477	-27 823
	Uppskrivningar i räkenskapsperiodens början	37 805	42 209
	Balansvärde 1.1	42 636	47 694
	Ökning under räkenskapsperioden	0	0
	Avskrivningar under räkenskapsperioden	-331	-654
	Värdeförändring under räkenskapsperioden	-2 000	-4 404
	Balansvärde 31.12	40 305	42 636
Dataprogram			
	Anskaffningsutgift 1.1	47 406	44 939
	Kumulerade avskrivningar i räkenskapsperiodens början	-41 202	-38 963
	Balansvärde 1.1	6 204	5 976
	Ökning under räkenskapsperioden	7 297	2 530
	Minskning under räkenskapsperioden	0	-62
	Avskrivningar som hänför sig till minskning	0	7
	Avskrivningar under räkenskapsperioden	-3 013	-2 247

Balansvärde 31.12	10 488	6 204
Ombyggnad		
Anskaffningsutgift 1.1	52 628	48 902
Kumulerade avskrivningar i räkenskaps-periodens början	-26 025	-22 659
Balansvärde 1.1	26 603	26 243
Ökning under räkenskapsperioden	11 394	3 726
Avskrivningar under räkenskapspe-rioden	-3 553	-3 366
Balansvärde 31.12	34 444	26 603
Förskottsbetalningar 1.1	16 451	9 533
Förändring i förskottsbetalningar	-4 808	6 918
Förskottsbetalningar 31.12	11 643	16 451
Maskiner och inventarier		
Anskaffningsutgift 1.1	29 245	26 334
Kumulerade avskrivningar i räkenskaps-periodens början	-24 050	-22 837
Balansvärde 1.1	5 195	3 497
Ökning under räkenskapsperioden	2 721	3 247
Minskning under räkenskapsperioden	-172	-336
Avskrivningar som hänför sig till minsk-ning	162	320
Avskrivningar under räkenskapspe-rioden	-2 293	-1 533
Balansvärde 31.12	5 613	5 195
Servicefondens anläggningstillgångar		
Anskaffningsutgift 1.1	15 896	14 168
Kumulerade avskrivningar i räkenskaps-periodens början	-10 327	-8 109
Balansvärde 1.1	5 569	6 059
Ökning under räkenskapsperioden	1 531	1 727
Avskrivningar under räkenskapspe-rioden	-2 450	-2 218
Balansvärde 31.12	4 650	5 568
Aktier bland anläggningstillgångar (kontor)		
Anskaffningsutgift 1.1	92 439	93 462
Kumulerade avskrivningar i räkenskaps-periodens början	-84 458	-85 525
Uppskrivningar i räkenskapsperiodens början	49 229	49 711
Kumulerade nedskrivningar	-3 589	-3 519
Balansvärde 1.1	53 621	54 129

Ökning under räkenskapsperioden	0	44
Minskning under räkenskapsperioden	-163	-1 128
Uppskrivningar som hänför sig till minskning	0	0
Avskrivningar som hänför sig till minskning	163	1 067
Uppskrivningar under räkenskapsperioden	0	0
Nedskrivningar under räkenskapsperioden	0	-70
Återföring av uppskrivningar under räkenskapsperioden	-767	-421
Balansvärde 31.12	52 854	53 621

12. Övriga placeringar, 1 000 euro

FOLKPENSIONSFONDEN	**2017**	**2016**
Aktier (BF-konto 11180)		
Balansvärde 1.1	29 176	27 776
Anskaffningsvärde 1.1	6 100	7 190
Uppskrivningar 1.1	23 076	20 586
Kumulerade nedskrivningar 1.1		
Förändringar		
Ökning i anskaffningsvärde		
Minskning i anskaffningsvärde	-396	-1 090
Uppskrivningar som hänför sig till minskning	-2 008	-4 123
Nedskrivningar som hänför sig till minskning		
Uppskrivningar	12 092	11 375
Nedskrivningar		
Återföring av nedskrivningar	-4 236	-4 762
Justering av nedskrivningar		
Balansvärde 31.12	34 628	29 176
Anskaffningsvärde 31.12	5 704	6 100
Uppskrivningar 31.12	28 924	23 076
Kumulerade nedskrivningar 31.12		

PENSIONSANSVARSFONDEN		
Aktier, internationella aktiefonder och kapitalfonder		
(BF-konton 61180, 61185 och 61195)	**2017**	**2016**
Balansvärde 1.1	1 078 232	910 782
Anskaffningsvärde 1.1	557 883	562 489
Uppskrivningar 1.1	571 229	445 283
Kumulerade nedskrivningar 1.1	50 880	96 990

Förändringar		
Ökning i anskaffningsvärde	8 176	6 343
Minskning i anskaffningsvärde	-8 543	-10 949
Uppskrivningar som hänför sig till minskning	-7 536	-57
Nedskrivningar som hänför sig till minskning	0	4 223
Uppskrivningar	351 250	292 386
Nedskrivningar	-48 713	-22 528
Återföring av nedskrivningar	-201 046	-166 383
Justering av nedskrivningar	38 054	64 414
Balansvärde 31.12	1 209 872	1 078 232
Anskaffningsvärde 31.12	557 516	557 883
Uppskrivningar 31.12	713 895	571 229
Kumulerade nedskrivningar 31.12	61 539	50 880
Räntefonder (BF-konton 61170 och 61171)		
Balansvärde 1.1	249 822	244 618
Anskaffningsvärde 1.1	232 085	234 830
Uppskrivningar 1.1	18 152	12 228
Kumulerade nedskrivningar 1.1	415	2 441
Förändringar		
Ökning i anskaffningsvärde	40 361	54 281
Minskning i anskaffningsvärde	-37 176	-57 026
Uppskrivningar som hänför sig till minskning	-3 275	-3 530
Nedskrivningar som hänför sig till minskning	140	7
Uppskrivningar	10 601	16 824
Nedskrivningar	-1 587	-1 199
Återföring av nedskrivningar	-4 463	-7 370
Justering av nedskrivningar	1 762	3 217
Balansvärde 31.12	256 185	249 822
Anskaffningsvärde 31.12	235 270	232 085
Uppskrivningar 31.12	21 015	18 152
Kumulerade nedskrivningar 31.12	100	415

13. Aktier och andelar

Förteckning över de bolag där Folkpensionsanstalten
har ett innehav som överstiger två miljoner euro
31.12

Antal aktier, st.

	Totalt 31.12.2017	Totalt 31.12.2016
Elisa	103 488	103 488
Fortum	7 030 896	7 030 896
Huhtamäki	400 000	400 000
Metso	396 316	396 316
Neste	2 648 424	2 648 424
Nokia	4 288 896	4 288 896
Nordea	5 292 935	5 292 935
Orion B	1 658 368	1 658 368
Oriola B	1 991 481	1 991 481
Outokumpu	9 298 625	9 298 625
Stora-Enso A	23 825 086	23 825 086
Stora-Enso R	1 279 062	2 275 965
Telia Company	997 327	997 327
UPM-Kymmene	1 603 690	1 603 690
Valmet	396 316	396 316
Wärtsilä	1 935 910	1 935 910

FOLKPENSIONSANSTALTENS INNEHAV PÅ 20–100 %
I FASTIGHETS- OCH BOSTADSAKTIEBOLAG

Bokslutsuppgifter 31.12.2016

Hemort	Bolag	Ägaran-del %	Bolagets eget kapital €	Bolagets vinst/förlust 31.12.16/30.6.17 €
ALAVUS	Kiinteistö Oy Alavuden Kuulan-tien Liiketalo	27,29	2 522 930,27	22 169,29
EURA	Asunto Oy Euran Yhdystie 11	27,61	1 767 219,23	-2 722,49
FORSSA	Asunto Oy Forssan Karhunpesä	44,05	1 649 998,25	27,76
HAAPA-JÄRVI	Kiinteistö Oy Haapavarpu	34,21	516 870,56	14 393,60
FRED-RIKSHAMN	Kiinteistö-osakeyhtiö Haminan Teräskulma	22,92	921 681,23	2 874,25
HARJA-VALTA	Kiinteistö Oy Harjavallan Kulta-kulma	27,23	767 306,13	-25 884,93
HEINOLA	Kiinteistö Oy Heinolan Virtakatu 9	100,00	1 816 468,35	-11 393,40
HELSING-FORS	Kiinteistö Oy Sectagoona	100,00	4 257 436,91	-26 553,30
VITTIS	Kiinteistö Oy Karpintie 8	59,64	748 666,38	-57 065,14
HYVINGE	Kiinteistö Oy Oikokuja	32,98	5 811 757,41	-153,29
IDEN-SALMI	Kiinteistö Oy Iisalmen Päiviön-katu 14	100,00	1 211 535,72	2 803,02
ENARE	Asunto Oy Ivalon Venevalkama	23,20	418 092,09	3 872,50
JOENSUU	Joensuun Metsätalo Oy	21,45	3 266 441,92	17 665,11
JÄMSÄ	Kiinteistö Oy Jämsän Keskuskatu 6	21,24	1 085 956,14	382,41
TRÄS-KÄNDA	Kiinteistö Oy Mannilantie 41	44,62	2 270 409,41	-78 853,23
KAJANA	Kiinteistö Oy Kajaanin Keskus-puisto	58,06	1 441 134,97	9 365,72
KANGAS-ALA	Asunto Oy Kangasalan Hermanni	22,90	3 873 847,23	25,60
KANKAAN-PÄÄ	Kiinteistö Oy Järvi-Jussi	31,17	867 018,10	831,23
KANNUS	Kiinteistö Oy Kannuksen Torin-kulma	53,97	719 483,09	914,57
KAUHA-JOKI	Kiinteistö Oy Topeeka 24	23,84	1 280 554,13	20 651,69
KAUSTBY	Kiinteistö Oy Kelankulma	49,06	806 942,51	-3 105,70
KEMI	Kiinteistö Oy Kemin Klubinkulma	23,76	791 922,79	-5 704,13
KERIMÄKI	Kiinteistö Oy Kerimäen Liikekes-kus	27,34	657 366,09	-8 408,13

KARLEBY	Kiinteistö Oy Kokkolan Torikatu 16 Fast Ab	29,67	1 956 526,34	-3 227,37
KOTKA	Kiint. Oy Keskuskatu 7	40,47	3 683 834,83	24,31
KOUVOLA	Kiinteistöosakeyhtiö Valtakatu 19	100,00	1 261 796,31	4 602,83
KUHMO	Kiinteistö Oy Kuhmon Kela	38,76	1 094 900,01	2 784,10
KUUSAMO	Asunto Oy Kitkankartano	22,44	883 086,51	-6 504,98
LAUKAS	Asunto Oy Laukaan Sarakoti	25,74	2 146 337,99	0,00
LEPPÄ-VIRTA	Kiinteistö Oy Leppävirran Liike-kulma	38,79	1 199 504,59	9 078,94
LOJO	Kiinteistö Oy Lohjan Kauppatori	59,77	2 085 749,37	17,35
LOPPI	Kiinteistö Oy Lopen Kauppatie	44,70	712 953,23	5 378,26
LOVISA	Kiinteistö Oy Loviisan Kirkko-puisto	20,00	720 811,70	-98 670,53
LUUMÄKI	Kiiinteistö Oy Luumäen Aptee-kinkulma	34,30	457 184,39	-20 336,62
SASTMOLA	Kiinteistö Oy Merikarvian Kaup-patie	40,17	431 388,74	195,25
S:T MICHEL	Kiinteistö Oy Säästömikko	49,80	1 218 937,80	14 270,25
MUHOS	Kiinteistö Oy Muhoksen Kivipirtti	32,14	845 553,47	-5 077,92
MUONIO	Kiinteistö Oy Muonion Erkin Kulma	78,57	394 085,81	0,42
VIRMO	Kiinteistö Oy Liiketalo Mynä-Cen-ter	27,08	903 056,85	2 073,06
MÄNTTÄ	Kiinteistö Oy Mäntän Hippohovi	41,94	777 905,32	0,00
NASTOLA	Nastolan Virastotalokiinteistö Oy	20,63	1 149 409,18	16 514,99
NILSIÄ	Kiinteistö Oy Nilsiänportti	24,00	1 425 670,92	4,03
NOKIA	Kiinteistö Oy Nokian Pirkkalais-tori	30,48	741 713,86	-0,12
NURMES	Asunto Oy Porontalo	27,72	350 152,65	-55 503,92
ORIVESI	Kiinteistö Oy Oriveden Koti-kontu	35,26	816 904,19	-8 509,53
OULAIS	Kiinteistö Oy Lanttikela	21,93	655 008,64	0,00
PALTAMO	Kiinteistö Oy Paltamon Säästö-kulma	20,98	480 910,31	8 467,98
PARIK-KALA	Kiinteistö Oy Liikepiha	23,60	259 060,88	617,22
PARKANO	Kiinteistö Oy Parkanon Puisto-kulma	45,00	834 494,56	-2 773,46
PIEKSÄ-MÄKI	Kiinteistö Oy Pieksämäen Tori-hovi	66,83	1 242 234,21	0,01
PIELAVESI	Kiinteistö Oy Pielaveden Puustel-lintie 10	100,00	387 345,63	-3 690,03
JAKOB-STAD	Bostads Ab Kvarnbacksgatan 10 i Jakobstad Asunto Oy	20,66	712 951,97	13,08
BJÖRNE-BORG	Kiinteistö Oy Palojoenkulma	30,82	5 321 391,97	-36 598,40

BORGÅ	Kiinteistö Oy Porvoon Kaivo-puisto	41,33	1 725 875,15	13 568,08
BRA-HESTAD	Kiint. Oy Raahen Raatihuoneen-puisto	40,55	1 248 146,77	0,00
RESO	Kiinteistö Oy Vasarantori	51,25	912 023,12	-7 361,65
RAUMO	Kiinteistö Oy Nortamonkatu 24	67,30	2 820 506,19	-846,28
RIIHIMÄKI	Kiinteistö Oy Riihimäen Jarru-miehenkatu 10	40,42	2 047 093,91	10 395,45
ROVA-NIEMI	Kiinteistö Oy Vilhontalo	24,07	2 162 435,17	-58 335,63
SAARI-JÄRVI	Kiinteistö Oy Paavonrinne	45,39	380 786,93	10 833,63
SALO	Kiinteistö Oy Hämeentie 18	100,00	160 936,97	-9 189,79
NYSLOTT	Asunto Oy Jalavajousi	23,80	5 593 822,73	801,77
SIILIN-JÄRVI	Siilinjärven Kauppapuisto Oy	36,78	3 731 906,59	-16 046,36
SODAN-KYLÄ	Asunto Oy Sodankylän Kaivola	30,81	733 765,57	1 174,78
SOMERO	Asunto Oy Jukolanhovi	21,27	321 618,27	7 019,31
SOTKAMO	Asunto Oy Sotkamon Seppälä	31,39	922 380,31	696,65
SUOLAHTI	Kiinteistö Oy Suolahden Kello-sepänkatu 21	32,03	788 580,13	6 712,57
SUOMUS-SALMI	Kiinteistö Oy Suomussalmen Ui-tonkulma	24,79	1 993 296,76	-849,19
SUONEN-JOKI	Kiinteistö Oy Suonenjoen Kelan-kulma	100,00	544 167,74	181,35
SYSMÄ	Kiinteistö Oy Uotinkukkaro	21,52	486 571,45	15 815,47
TAIVAL-KOSKI	Kiinteistö Oy Sähkökela	35,26	201 557,77	0,00
TAMMER-FORS	Ahvenisjärven Liikekeskus Oy	49,20	1 292 113,12	2 701,30
TAMMER-FORS	Sini-Kulma Oy	50,10	5 509 037,45	0,64
TORNEÅ	Kiinteistö Oy Laivurinkela	53,19	348 607,67	2 019,36
NYSTAD	Kiinteistöosakeyhtiö Uudenkau-pungin Itä-Tulli	64,33	1 715 561,76	0,00
VAALA	Kiinteistö Oy Vaalan Torinkulma	40,70	484 078,88	0,00
VASA	Kiinteistö Oy Ravatti Fastighets Ab	100,00	1 187 765,12	11,68
VAMMALA	Asunto Oy Marttilankatu 23	24,94	622 704,96	26,43
VANDA	Kiinteistö Oy Myyrinmarja	27,74	4 526 182,93	2 938,61
VANDA	Kiinteistö Oy Silkinkulma	23,15	6 000 363,16	-8 348,25
VANDA	Kiinteistö Oy Korson Toimisto-keskus	22,89	6 039 821,26	6 424,81
VARKAUS	Kiinteistö Oy Varkauden Kelan-kulma	65,85	506 041,09	367,59
VARPAIS-JÄRVI	Kiinteistö Oy Varpakulma	35,84	478 439,74	-1 768,60

VESANTO	Kiinteistö Oy Vesannon-Savo	34,44	683 632,27	0,00
VICHTIS	Kiinteistö Oy Nummelan Linja-autoasema	22,02	3 353 003,51	20 821,09
VIITA-SAARI	Kiinteistö Oy Viitasaaren Saari-keskus	31,92	1 163 788,84	1 559,81
ÖVERTOR-NEÅ	Kiinteistö Oy Ylitornion Liiketalo	27,25	964 756,74	-1 029,86
YLÖJÄRVI	Kiinteistö Oy Ylöjärven Mikkola	20,84	2 871 281,36	5,65
		101 st.	139 144 552,53	-300 417,37

Siffrorna är tagna från de bokslutsuppgifter som bostadsaktiebolagen har uppgett. Bostadsaktiebolagens bokslutsuppgifter är tillgängliga från systemet för hantering av fastighetsdata.

14. Övriga fordringar, 1 000 euro

Väsentliga poster bland övriga fordringar	**2017**	**2016**
Fordringar för EU-ersättningar	9 698	6 069
Fordringar på VILMA-institutioner	2 148	2 077
Fordringar på Keva	5 692	6 608
Övriga fordringar	23 019	224
Övriga fordringar totalt	40 557	14 978

15. Förskottsbetalningar, 1 000 euro

Väsentliga poster bland förskottsbetalningar	**2017**	**2016**
Förskott till arbetsplatskassor	7 403	7 183
Förskott till apotek	98 105	99 915
Förskott för studiestöd	45 192	51
Förskott för bostadsbidrag	121 274	87 917
Förskott för arbetslöshetsförmåner	4 128	3 830
Förskott för föräldrapenning	2 209	2 914
Förskott för grundläggande utkomststöd	21 400	14 381
Övriga förskott för förmånsfonder	6 729	8 049
Förskottsbetalningar totalt	306 440	224 240

16. Eget kapital, 1 000 euro

Folkpensionsfonden	**2017**	**2016**
Eget kapital		
Fonden vid årets början	76 301	79 981
Förändring i fonden	-6 159	-3 680
Fonden totalt	70 143	76 301
Uppskrivningsfonden 1.1		
Anläggningstillgångar	54 993	56 019
Placeringar	23 076	20 586
Uppskrivningsfonden 1.1 totalt	78 069	76 605

Förändring i uppskrivningsfonden		
Anläggningstillgångar	-336	-1 026
Placeringar	5 847	2 490
Fonden totalt	5 511	1 464
Förändring i uppskrivningsfonden totalt 31.12	83 580	78 069
Eget kapital totalt	153 723	154 370
Sjukförsäkringsfonden		
Eget kapital		
Fonden vid årets början	686 621	549 648
Förändring i fonden	31 963	136 974
Fonden totalt	718 584	686 621
Uppskrivningsfonden 1.1		
Anläggningstillgångar	42 644	46 504
Uppskrivningsfonden 1.1 totalt	42 644	46 504
Förändring i uppskrivningsfonden		
Anläggningstillgångar	-2 431	-3 861
Fonden totalt	-2 431	-3 861
Förändring i uppskrivningsfonden totalt 31.12	40 213	42 644
Eget kapital totalt	758 797	729 265
Allmänna fonden för social trygghet		
Eget kapital		
Fonden vid årets början	455	455
Förändring i fonden	0	0
Eget kapital totalt	455	455
Servicefonden		
Eget kapital		
Fonden vid årets början	588	439
Förändring i fonden	386	149
Fonden totalt	973	588
Buffertmedel för Kanta		
Buffertmedel för Kanta vid årets början	2 177	2 177
Förändring i buffertmedlen för Kanta	0	0
Buffertmedel för Kanta totalt	2 177	2 177
Eget kapital totalt	3 150	2 765
Pensionsansvarsfonden		
Eget kapital		
Fonden vid årets början	820 178	824 424
Förändring i fonden	2 298	-4 246
Fonden totalt	822 476	820 178
Övrigt eget kapital		
Övrigt eget kapital	47 545	48 058
Övrigt eget kapital totalt		
Uppskrivningsfonden 1.1		
Anläggningstillgångar	3 512	3 512

Placeringar	593 784	460 015
Uppskrivningsfonden 1.1 totalt	597 296	463 527
Förändring i uppskrivningsfonden		
Anläggningstillgångar	-1 720	0
Placeringar	147 502	133 769
Fonden totalt	145 782	133 769
Förändring i uppskrivningsfonden totalt 31.12	743 077	597 296
Eget kapital totalt	1 613 098	1 465 531
Folkpensionsanstaltens eget kapital totalt	2 529 223	2 352 386

17. Rehabiliteringsavsättning 31.12.2017, 1 000 euro

	2017	**2016**
Individuell rehabilitering		
Avsättning vid årets början	18 619	20 986
Ökning i avsättningen under räkenskapsperioden	53 640	56 400
Användning av avsättningen under räkenskapsperioden	-40 698	-58 767
Individuell rehabilitering totalt	**31 561**	**18 619**
Utvecklingsprojekt inom rehabiliteringen		
Avsättning vid årets början	25 488	26 636
Ökning i avsättningen under räkenskapsperioden	1 602	6 273
Användning av avsättningen under räkenskapsperioden	-7 146	-7 421
Utvecklingsprojekt inom rehabiliteringen totalt	**19 944**	**25 488**
Forskning och utveckling		
Avsättning vid årets början	4 801	4 773
Ökning i avsättningen under räkenskapsperioden	1 966	2 276
Användning av avsättningen under räkenskapsperioden	-2 383	-2 248
Forskning och utveckling totalt	**4 384**	**4 801**
Rehabiliteringsavsättning totalt 31.12.2017	**55 889**	**48 908**
Förändring i avsättningen totalt	**6 980**	**-3 486**
Avsatta medel som är bundna av beslut	26 128	34 890

18. Långfristigt främmande kapital, 1 000 euro

	2017	**2016**
Servicefondens långfristiga lån	4 000	4 000
Skuld till staten för verksamhetskostnader	6 599	33 336
Skuld för säkerheter för utkomststödet	486	0

Långfristigt främmande kapital totalt	11 085	37 336

19. Erhållna förskott, 1 000 euro

Väsentliga poster bland erhållna förskott	**2017**	**2016**
Förskottsbetalningar för folkpensionsfondens förmåner	51 804	47 600
Statens förskottsbetalningar för sjukvårdsförsäkringen	0	-20 583
Förskott för arbetsmarknadsstöd	4 128	3 830
Förskott för försöket med basinkomst	3 679	0
Förskott för studiestöd	53 311	0
Förskott för bostadsbidrag	128 200	94 185
Förskott för utkomststöd	132 000	134 440
Servicefondens förskottsbetalningar	5 286	-740
Förskott för servicefondens investeringar	3 657	5 004
Övriga förskott	2 075	2 526
Erhållna förskott totalt	384 139	266 262

20. Resultatregleringar och kortfristiga skulder, 1 000 euro

Väsentliga poster bland resultatregleringar	**2017**	**2016**
Semesterlöneskuld	46 300	45 289
Resultatregleringar för förmåner	1 800	3 100
Övriga resultatregleringar	10 234	5 431
Resultatregleringar totalt	58 334	53 820

Kortfristiga skulder, väsentliga poster	**2017**	**2016**
Skuld för förskottsinnehållning på folkpension	6 176	6 443
Skuld för förskottsinnehållning på sjukdagpenning	8 641	9 294
Skuld för förskottsinnehållning på föräldradagpenning	12 940	15 068
Skuld för grunddagpenning	9 375	9 020
Skuld för arbetsmarknadsstöd	11 260	7 498
Skuld för arbetsmarknadsstödets passiva del	15 988	14 693
Skuld för barnbidrag	5 780	2 829
Skuld för studiestöd	29 941	17 043
Skuld för bostadsbidrag	15 358	7 482
Skuld för folkpensionsfondens verksamhetskostnader	9 276	2 221
Skuld för sjukförsäkringsfondens verksamhetskostnader	6 633	8 341
Skuld för verksamhetskostnader inom allmänna fonden för social trygghet	17 427	7 188
Skuld för underhållsstöd	5 141	4 672
Skuld för det grundläggande utkomststödet	50 815	0
Skuld för förskottsinnehållning på arbetsmarknadsstöd	27 183	29 450
Skuld för förskottsinnehållning på studiestöd	4 065	5 150

Skuld för förskottsinnehållning på hemvårdsstöd och partiell vårdpenning	6 519	6 992
Övriga kortfristiga skulder	33 474	27 919
Kortfristiga skulder totalt	275 990	181 303

Säkerheter, ansvarsförbindelser och arrangemang utanför balansräkningen

21. Pensionsansvarsfonden, 1 000 euro

	2017	**2016**
Pensionsansvar för personalen	1 980 007	1 955 803
Minimitäckning	801 903	801 879
Täckning genom bidrag och intäkter	756 297	759 879
Täckning genom de anställdas pensionsavgifter	66 179	60 299
Pensionsansvarsfonden	822 476	820 178
Underskott i pensionsansvarsfonden	68 871	68 899
Pensionsansvarsfondens uppskrivningsfond	743 077	597 296
Andel av det totala pensionsansvaret utanför fonden	1 157 531	1 135 625

22. Leasingansvar, 1 000 euro

	2017	**2016**
Leasingansvar för IT-utrustning		
Betalningar under nästa räkenskapsperiod	3 835	2 822
Betalningar under senare räkenskapsperioder	6 148	5 862
Leasingansvar för IT-utrustning totalt	9 983	8 684

23. Betalningsförbindelser för grundläggande utkomststöd, 1 000 euro

	2017	**2016**
Betalningsförbindelser för grundläggande utkomsts-töd		
Betalningar under nästa räkenskapsperiod	2 788	0
Betalningar under senare räkenskapsperioder*	17 615	0
Betalningsförbindelser för grundläggande ut-komststöd totalt	20 403	0

*Betalningsförbindelsens giltighetstid löper ut efter 2018 eller senare eller slutdatum för giltighetstiden har inte fastställts

24. Förmåner som gått till återkrav, 1 000 euro

Förmån	2017	2016
Arbetslöshetsförmåner	41 429	40 868
Allmänt bostadsbidrag	30 018	30 089
Studiestöd	11 437	12 709
Pensioner och handikappförmåner	4 073	4 483
Övriga förmåner	17 543	16 656
Totalt	104 500	104 805

25. Utestående underhållsstöd, 1 000 euro

	2017	2016
Underhållsbidrag	194 283	201 975

26. Indrivning på grund av inkomstkontrollen för studiestöd, 1 000 euro

	2017	2016
Årskontroll av studiestöd	18 658	18 474

Enligt lagen om studiestöd (17 §) ska studerande själva se till att gränsen för årsinkomst inte överskrids.
Återkravsbeloppet inkluderar en förhöjning med 15 procent (27 §).
FPA kan inte påverka uppkomsten av återkravsbeloppet.

27. Statsborgen för studielån och borgensfordringar, 1 000 euro

Nedan anges bankernas bestånd av statsgaranterade studielån enligt lagen om studiestöd samt beståndet av borgensfordringar för lån som FPA betalat i egenskap av borgensman, vilka ingår i statens administrativa bokföring. FPA sköter enligt lagen om studiestöd betalningen av borgensansvaren, indrivningen av borgensfordringar och redovisningen av intäkterna till undervisningsministeriet. FPA kan inte påverka de belopp som borgensmannen ska betala.

	2017	**2016**
Studielånestock med statsborgen	2 752 576	2 325 157
Statens borgensfordringar	122 021	131 707

28. Restbelopp för försäkringar, 1 000 euro

	2017	**2016**
Försäkringsavgiftsfordringar som är föremål för skatteverkets restindrivning	129 911	101 488

Bokslutsunderskrifter

Helsingfors den 22 mars 2018

Terttu Savolainen

Riikka Slunga-Poutsalo	Outi Antila	Vesa Rantahalvari
Saana Siekkinen	Timo Sipilä	Pentti Itkonen
Riitta Särkelä	Leila Lehtinen	Antti Valpas

Bokslutsanteckning

Över utförd revision har idag avgivits berättelse.

Helsingfors den 26 april 2018

Piia-Tuulia Rauhala
CGR

Eeva-Maria Maijala

Antti Kurvinen

Toimi Kankaanniemi

Martti Mölsä

Mia Laiho

Riitta Myller

Ulla-Maija Tuomela
CGR, OFR

Bokföringsböcker som använts i FPA:s bokföring 2017

Komprimerad verifikatdagbok	datautskrift
Balansbok	inbunden bok över räkenskapsperioden

<u>Bokföringsuppgifter över centraliserade utbetalningar:</u>

MP-verifikationsdatabas över centraliserade utbetalningar	maskinläsbar
Betalningsorder för centraliserade utbetalningar	verifikat, skriftlig
Täckningsöverföringar	skriftlig verifikation + maskinläsbar
Memorialverifikat	skriftlig verifikation + maskinläsbar

<u>Byråernas bokföringsuppgifter:</u>

Bokföringsfil (FK) per verifikation	maskinläsbar

<u>Förmånssystemen enligt YHTE-modellen</u>

Bankavgifter i MP, kontantbetalningar och återbetalningar i FK

Dagpenning (SP)
Rehabiliteringspenning (KB)
Arbetslöshetsförmåner (TI)
Föräldradagpenningar (VQ och VR)
Studieförmåner (OT)
Barnavårdsstöd (WH)
Arbetsersättning i anslutning till barnavårdsstöd (WY)
Specialvårdspenningar (SM)
Bostadsbidrag (AY)
Särskilt stöd till invandrare (MM)
Företagshälsovård för företagare (TO)
Redovisningar enligt fullmaktsavtalsförfarandet (SQ)
Sjukvårdsersättningar (SY)
Tilläggsersättning för läkemedel (SH)
Barnbidrag (LL)
Rehabiliteringsbetalningar (KQ)

Statliga ersättningar till hälso- och sjukvården (QK)
Arbetsplatskassor (TK)
Statliga ersättningar (QK)
Underhållsstöd (LU)
Bostadsbidrag för pensionstagare (AE)
Folkpension (QE)
Indrivning utomlands (UP)
Handikappförmåner (VJ)
Grundläggande utkomststöd (PC)
Försöket med basinkomst (PU)

Webbläsartillämpningar och samverkande system

Endast FK-anslutning, förutom bankavgifter och centralförvaltningens återbetalningar av ersättningar i MP-anslutningen för TW

Systemet för handläggning av apoteksredovisningar (SH)
Företagshälsovård (TW)

System med enbart centraliserad utanordning och hantering av återbetalningar

Endast MP-anslutning

Pensions- och handikappförmåner (RAKE)
- Folkpensioner (KE)
- Familjepensioner (PE)
- Frontmannapensioner (RE)
- Handikappförmåner (VY)
- Fronttillägg till utlandet (UR)
- Handikappbidrag (VT)
- Kostersättning (RV)
- Barnavårdsstöd (HT)

Pensionsstöd för långtidsarbetslösa (ET)

Centraliserad utanordning och anslutning till byråernas delbokföring

I MP: bankavgifter för den egentliga betalningsdagen, i FK: enstaka betalningar,

kontantbetalningar och återbetalningar

Militärunderstöd (SF)
Moderskapsunderstöd (VB)
Adoptionsstöd (AD)

Administrativa system:
Byråernas betalningar (LM)
FK-anslutning
MP-anslutning
Arbetsplatskassornas betalningstrafik (TK)
FK-anslutning
MP-anslutning

Ekonomienhetens övriga material:
Placeringstillgångar:

Aktiekartotek	manuellt, Tahti-systemet

Anläggningstillgångar:

Aktieförteckning för byråerna	manuellt, Tahti-systemet
Övriga anläggningstillgångar	manuellt, Tahti-systemet
Tabellförteckning	bok

Verifikatslag som använts i FPA:s bokföring 2017

a) verifikat i huvudbokföringen skriftliga
Verifikat i Tahti-systemet (förteckning över verifikationsslag bifogas)
Notverifikat

b) övriga verifikat
Byråernas bokföringsfil:
Verifikatsammanställning och betalningsförteckning skriftliga
(löpande numrering för varje kassa från årets början)
Bokföringsfil (FK) per verifikation maskinläsbar

MP-bokföringens verifikatdatabas

MP-verifikationsdatabas över centraliserade utbetalningar maskinläsbar

Verifikationsserie, systemvis

Betalningsorder för centraliserade utbetalningar skriftlig/maskinläsbar

Verifikatslag i Tahti-systemet som används i produktionen 2017

12	AD Adoptiotuki
13	AE Eläkk.saaj. as.tu
14	AY Asumistuki
15	EL El- ja vammaiset.
17	KB Kuntoutusraha
18	QK Valt. korv.maksut
20	KQ Kuntoutusmaksut
21	LL Lapsilisät
22	MM Maahanm.erit.tuki
23	Vammaisetuudet
24	OT Opintotuki
27	SA Sotilasavustus
28	SH Sairaanhoitokorv.
29	SM Erityishoitoraha
30	SP Sairauspäiväraha
31	SQ Valtak.sop.tilit.
33	TK TP-kass.enn.maksu
34	TM Työmarkkinatuki
35	TO Yritt. tt-huolto
36	TP Peruspäiväraha
37	TQ Koulutustuki
39	TW Työnant.tt-huolto
40	VB Äitiysavustus

42	VR Vanh.päiväraha
43	WH Lastenhoidon tuki
44	WY Last.h.tuen tkorv
45	WH Lastenhoidon tuki
46	F2 Asumistuki ja lap
47	MA Eläketuki / Menoj
48	LU Elatustuki
49	Takuueläke
50	PC Toimeentulotuki
51	PU Perustulo
53	Ulkomaan perintä/883
90	HA Toimisuhde-eläkk.
91	YM Toimistot
92	HP Palkat
93	Toimistojen LM-maksu
94	LP Laskut ja palkk.
95	SOKY-laskut
96	VU Vuokrat ja vast.
97	FK Toimist.kirj.pito
98	M2 Keskushall.pal.
99	M3 Katteensiirto
AA	Käyttöom.kirjaus
AB	Kirjanpitotosite
AF	Poistokirjaukset
AN	Käyttöom.kirj: netto
AZ	Saldokirjaus
CH	Sopimuksen selvitys
DA	Asiakastosite
DG	Asiakkaat - hyvitys
DR	Asiakkaat - lasku
DS	Vuokravakuudet
DT	Vuokratulot
DZ	Asiakkaat - maksu

EU	Euro - pyöristysero
EX	Ulkoinen numero
KA	Toimittajatosite
KG	Toimittajat - hyvit.
KN	Toimittajat - netto
KO	Vuokramenot
KP	Tilin ylläpito
KR	Toimittajat - lasku
KY	Toimittajat - KH hyv
KZ	Toimittajat - maksu
ML	ML-tilitys
PR	Hinnanmuutos
RA	Hyvitys - nettosuor.
RB	Saatavien varaus
RE	Lasku - brutto
RN	Lasku - netto
RT	KH Siirtokirjaukset
RV	Myyntilasku
SA	Pääkirjatilitosite
SB	Pääkirjatilikirjaus
SC	Pääkirjavyörytys
SJ	Sijoitukset
SK	Kassatosite
SM	Sähköinen muistiotos
SO	KH sisäiset vuokrat
SU	Jälkikirjaustosite
UE	Tiedonsiirto
WA	Tavaranluovutus
WE	Tavaranvastaanotto
WI	Inventointitosite
WL	Varast.otto/toimitus
WN	Tav.vast.otto netto
ZA	Automaattitiliöinnit

ZB	Korv. tt-laskut
ZH	Palkat
ZK	Konversiot
ZM	Matkalaskut
ZP	Maksukirjaus
ZR	Pankki - täsmäytys
ZS	Maksu per shekki
ZT	Sähköinen tiliote
ZV	Maksuselvitys

Fpa:s ansvarsrapport 2017

Översikt över ansvarsåret 2017

Ansvarsfullhet och hållbar utveckling har en tydlig plats i FPA:s strategi. Våra strategiska målsättningar integrerar ansvarstagandet i hela vår verksamhet. Ansvarsarbetet grundar sig på FPA:s viktiga samhälleliga ställning. FPA utövar samhälleligt inflytande, och det kräver att vi arbetar ansvarsfullt.

Vi vill främja ansvarsfullhet på ett föredömligt och aktivt sätt. Vi vill måna om kundernas, personalens och miljöns välbefinnande och se till att vår verksamhet är ekonomiskt hållbar. Genom att handla ansvarsfullt bidrar vi till en hållbar utveckling i hela samhället.

Ansvarsrapporten redogör för de mål och åtgärder genom vilka vi främjade den sociala, ekologiska och ekonomiska dimensionen av hållbar utveckling i vår verksamhet 2017. Under året satsade vi på målsättningar som ger resultat i framtiden: minskad ojämlikhet och förebyggande av marginalisering. Dessutom har medarbetarna möjlighet att delta i samhällsansvaret genom frivilligarbete. Vi antog också ett nytt åtagande för hållbar utveckling. Nedan kan du läsa mer om dessa och de viktigaste resultaten av vårt ansvarsarbete 2017.

Elli Aaltonen

Generaldirektör för FPA

Ansvarsledning

Ansvarsfullhet och hållbar utveckling har ingått i FPA:s strategiska mål alltsedan 2012, då en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling uppmärksammades som ett av våra strategiska insatsområden. För 2017 såg vi över strategin, där hållbar utveckling alltjämt har en tydligt framträdande plats. Vårt mål är att skapa en utmärkt, jämlik och ansvarsfull kundupplevelse. Därutöver har vi som mål att handla på ett ansvarsfullt sätt i samhället. FPA sköter den sociala tryggheten och därför anknyter verksamheten i synnerhet till en socialt hållbar utveckling.

FPA:s program för hållbar utveckling innehåller följande målsättningar och principer för hållbar utveckling:

1. Vi månar om våra kunders grundskydd och välbefinnande.
2. Vi är en ansvarsfull arbetsgivare.
3. Vår verksamhet är ekologiskt hållbar.
4. Vi ser till att vår verksamhet är ekonomiskt hållbar.
5. Vi bär ett samhälleligt ansvar.

År 2017 omvandlade vi programmet till en plan för ansvarsfull verksamhet. Planen och våra nya ansvarsmål offentliggörs i början av 2018.

FPA har också andra ansvarsfrämjande planer och regelverk, såsom likabehandlings- och jämställdhetsplaner. År 2017 reviderade vi också de etiska reglerna, som är avsedda att trygga god förvaltning, öppenhet och genomskinlighet.

Nationellt arbete kring hållbar utveckling

Ansvarsfull verksamhet och hållbar utveckling förutsätter att alla aktörer – såväl den offentliga och privata sektorn som det civila samhället och individerna – engagerar sig i arbetet. FPA har deltagit aktivt i det nationella arbetet kring hållbar utveckling.

FPA var medlem i Finlands kommission för hållbar utveckling också 2017. Finlands samhälleliga åtagande för hållbar utveckling, ”En målbild för Finland 2050”, är det nationella programmet för hållbar utveckling, där också målen enligt FN:s Agenda 2030 beaktas. Agenda 2030 och Finlands mål för hållbar utveckling avspeglar sig i FPA:s arbete med ansvarsfullhet.

År 2017 var vi dessutom med om att utforma den nationella uppföljningen av hållbar utveckling. Under FPA:s ledning tog man fram samlade indikatorer för samhällelig ojämlikhet, som utgör en bit av uppföljningen.

Ett socialt hållbart FPA

I FPA:s verksamhet accentueras en socialt hållbar utveckling, som ska trygga förutsättningarna för välfärd för nuvarande och kommande generationer. En av välfärdsförutsättningarna är en tryggad försörjning, där den sociala tryggheten är väsentlig. FPA sköter den sociala tryggheten och därför anknyter verksamheten uttryckligen till en socialt hållbar utveckling.

Vid sidan av verkställigheten av den sociala tryggheten har FPA dessutom i uppgift att utveckla systemet för social trygghet. Genom att påverka utvecklingen av detta kan vi också för vår egen del främja en socialt hållbar utveckling.

År 2017 lade vi fram förslag till utveckling av lagstiftningen kring den sociala tryggheten. Varje år offentliggör vi en projektportfölj för utveckling av lagstiftningen med utvecklingsobjekt som hänför sig till att förenkla lagstiftningen och verkställigheten och trygga en tillräcklig förmånsnivå. Utvecklingsportföljen delges FPA:s fullmäktige, riksdagens social- och hälsovårdsutskott samt de ministerier som ansvarar för lagberedningen.

Satsningar på tillgänglig service

I vår verksamhet avspeglar sig ansvarsfullheten och den socialt hållbara utvecklingen som jämlik kundservice. Jämlik service innebär också att FPA är en lättillgänglig organisation för alla kunder och samarbetspartner. Vi betjänar kunderna via många olika kanaler: på serviceställena, per telefon, över nätet, via direktersättningar, per post och genom samservice. Andelen kunder som anlitar webbtjänster ökade betydligt år 2017, då webben som servicekanal för första gången var mer populär än direktersättningsservicen.

I fråga om webbtjänsterna ökade i synnerhet distansserviceförsöken år 2017. FPA:s distanstjänster lanserades exempelvis vid Virtu-serviceställena i Lappland. Dessutom satsade FPA för sin egen del på att förebygga digital marginalisering. Vi var med om att ta fram en ny nationell handlingsmodell för digitalt stöd. Målet med handlingsmodellen är att hjälpa stödbehövande kunder med att använda digitala tjänster.

År 2017 steg andelen elektroniska bilagor med 18 procent, och för första gången skickades fler bilagor över nätet än per post. År 2017 tog FPA emot sammanlagt cirka 14,8 miljoner förmånsansökningar, varav 64 procent skickades via e-tjänsten. De elektroniskt insända förmånsansökningarna har ökat för varje år.

Förmånsansökningar via e-tjänsten 2017

64 %

Våra satsningar på att utveckla servicen påverkar kunderna på många sätt. Genom att vi utvecklar exempelvis webbtjänsterna blir det lättare och snabbare att uträtta ärenden. Webbtjänsterna är miljövänliga i och med att de sparar papper och att kunderna inte behöver resa någonstans.

Målet är att förebygga marginalisering

FPA tillhandahåller vägledning, rådgivning och rehabiliteringstjänster för dem som riskerar att marginaliseras. År 2017 medverkade vi i flera forsknings- och åtgärdsprogram ämnade att klargöra utslagningsmekanismerna och ta fram olika modeller för att minska marginaliserings- och hälsoproblemen. FPA deltar också i den av statsminister Juha Sipilä tillsatta arbetsgruppen för bekämpning av ojämlikhet.

År 2017 satsade vi dessutom på olika åtgärder som stöder ungas välbefinnande. Vi medverkar bland annat i den nationella verksamheten Navigatorn, som finns till för att förebygga utslagning bland unga. Navigatorn hjälper unga att hitta en studie- eller arbetsplats.

FPA är en ansvarsfull arbetsgivare

Välmående och kompetenta medarbetare är FPA:s viktigaste resurs. Vårt sociala ansvar gäller inte bara kunderna utan också medarbetarna. Vi är en ansvarsfull arbetsgivare som vill måna om medarbetarnas arbetshälsa och kompetensutveckling.

Enligt personalbarometern 2017 är medarbetarnas arbetshälsa på en god nivå. Av respondenterna var 82 procent nöjda med arbetet.

FPA vill också vara en familjevänlig arbetsgivare. Enligt personalbarometern 2017 ansåg 85 procent av respondenterna att de kunde förena arbete och privatliv.

Beaktandet av mångfald

FPA är en ansvarsfull arbetsgivare som beaktar medarbetarnas mångfald. Detta innebär att medarbetarna leds rättvist och bemöts lika oavsett bakgrund samt att inkluderingen av medarbetarna och medarbetarnas kompetens identifieras. Även kundkretsen är pluralistisk, och det är viktigt att kundernas olika servicebehov beaktas i verksamheten.

FPA är medlem i ansvarsnätverket FIBS. Vi undertecknade FIBS mångfaldsåtagande i juni 2017. I det lovar FPA att vidareutveckla mångfaldsledarskapet och sin servicepraxis.

MONIMUOTOISUUSVERKOSTO
DIVERSITY CHARTER FINLAND

FIBS

Frivilligarbete

År 2017 tog FPA inom ramen för ansvarsarbetet fram en modell för frivilligarbete. Varje medarbetare som så önskar har möjlighet att använda en eftermiddag för välfärdsfrämjande frivilligarbete år 2018. Vi hoppas att detta ska sporra medarbetarna till att bekanta sig med frivilligarbete och fortsätta frivilligarbetet också på fritiden.

Frivilligarbete bidrar till ökat välbefinnande hos både hjälptagarna och frivilligarbetarna. Frivilligarbete bidrar dessutom till bättre kundförståelse i och med att vi kommer närmare dem som behöver hjälp. På så vis hjälper frivilligarbetet oss också att utveckla vår egen service.

Evenemang för att stödja partiellt arbetsföra

FPA deltog i det europeiska evenemanget Job Shadow Day våren 2017. Evenemanget ger partiellt arbetsföra en chans att få en inblick i arbetslivet. Deltagarna får under en dag följa med en person under dennas arbetsdag, vilket hjälper dem att hitta ett lämpligt jobb som de gillar.

FPA-medarbetarna på Pride

Sommaren 2017 deltog vi för första gången i kultur- och människorättsevenemanget Pride.

Barn på FPA-besök

Hösten 2017 deltog vi i Barn med på jobbet-dagen. Vi uppmuntrade medarbetarna att ta sina barn med på ett besök till arbetsplatsen. Dagen ingick i FPA-projektet En barnvänlig arbetsplats.

Främjande av en välmående miljö

Digitalisering är ett av FPA:s viktiga strategiska förändringsteman. Digitaliseringen gör det lättare och snabbare att uträtta ärenden och stärker en socialt hållbar utveckling samtidigt som den gör det möjligt att utnyttja och utveckla FPA:s ekologiska rutiner. Exempelvis direktersättnings- och webbtjänsterna sparar resurser på många sätt.

Digitaliseringen möjliggör också nya arbetsformer. Distansarbete hemifrån är en arbetsform med betydande ekologiska konsekvenser. FPA-medarbetarnas distansarbetsdagar har ökat för varje år.

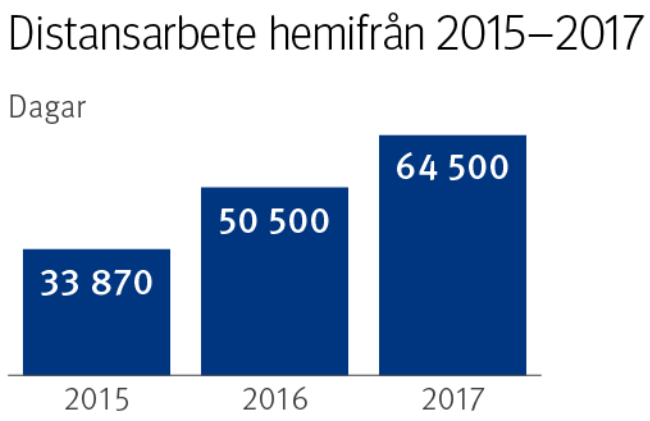

Varje år ber vi om medarbetarnas syn på verksamhetens miljövänlighet. Av respondenterna i personalbarometern 2017 var 50,8 procent helt eller nästan av samma åsikt om att FPA handlar på ett ekologiskt ansvarsfullt sätt. Året innan var siffran 53,1 procent.

Koldioxidavtrycket 2017

FPA har beräknat koldioxidavtrycket av sin verksamhet sedan 2013. Inom de undersökta delområdena har koldioxidavtrycket minskat för varje år. De undersökta delområdena är energiförbrukning, resor, anskaffning av kontorsmaterial och inventarier, pappersförbrukning och avfall.

Förändring i koldioxidavtrycket från 2016 till 2017

-3,8 %

År 2017 minskade koldioxidavtrycket med 3,8 procent från året innan. I relation till antalet medarbetare minskade koldioxidavtrycket med 11 procent per person från året innan.

FPA:s koldioxidavtrycket 2013–2017

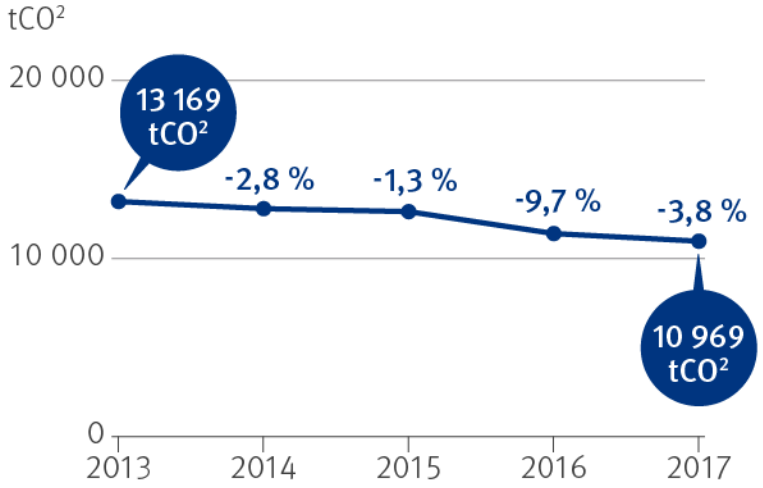

Det största koldioxidavtrycket beror på energiförbrukningen. FPA:s landsomspännande nätverk av serviceställen och de stora FPA-husen påverkar koldioxidavtrycket och i synnerhet elförbrukningen och uppvärmningen.

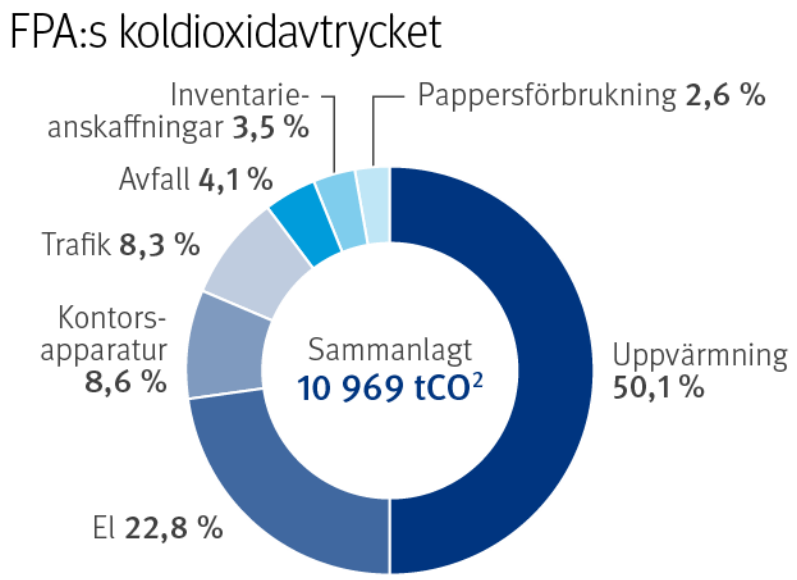

Det grundläggande utkomststödet överfördes till FPA i början av 2017. Överföringen främjar likabehandlingen av kunder, dvs. en socialt hållbar utveckling. Överföringen hade också ekologiska konsekvenser. Den nya förmånen ökade pappersförbrukningen och postningen, vilket år 2017 ledde till ett större koldioxidavtryck inom dessa delområden. I och med överföringen av det grundläggande utkomststödet ökade också antalet medarbetare, men lokalanvändningen effektiviserades. År 2017 minskade antalet kvadratmeter per lokalanvändare med 14 procent.

Utvecklingen av webbtjänsterna är en viktig faktor som påverkar vårt koldioxidavtryck. Genom att utveckla webbtjänsterna påverkar vi koldioxidavtrycket i synnerhet i form av minskad pappersförbrukning och färre färder till serviceställena.

Veckan för hållbar utveckling

Den europeiska veckan för hållbar utveckling inföll mellan den 30 maj och den 5 juni 2017. FPA har deltagit i temaveckan varje år. Denna gång var temat ”Att skapa tillsammans – hundra goda (ekologiska) gärningar”. Att skapa tillsammans relaterade till FPA:s strategi och FPA:s 80-årsjubileum, som hade temat ”Välfärd skapas tillsammans”. De hundra goda gärningarna hänförde sig till Finlands jubileumsår.

Under veckan ordnade vi olika programpunkter och utmanade medarbetarna att delta i arbetet för hållbar utveckling. Veckan mottogs entusiastiskt, och många olika team och grupper deltog

med egna programpunkter. I synnerhet energisparande och satsningarna på ekologiska färdsätt aktualiserades. Återvinnings- och återanvändningstemat togs också upp på många håll och många sätt: återvinningen effektiviserades, och man ordnade klädinsamlingar och loppmarknader.

Veckan avspeglade sig dessutom i FPA:s personalrestauranger i form av allt mer miljövänliga rätter. Dessutom gick man ut med nyheter och information om olika delområden inom hållbar utveckling. Hos oss på FPA har veckan för hållbar utveckling formats till ett förträffligt tillfälle att agera tillsammans för det gemensamma bästa.

Veckan för hållbar utveckling är en temavecka som lanserats på initiativ av det europeiska nätverket för hållbar utveckling (European Sustainable Development Network, ESDN) och som har som mål att initiera och synliggöra olika projekt på olika håll i Europa.

FPA-medarbetarna cyklade sammanlagt 207 348 kilometer

FPA-medarbetarna är tämligen flitiga cyklister. Många cyklar till och från arbetet. På så sätt skonar vi också naturen.

Medarbetarnas egen grupp KeCy, dvs. Kela Cycling, har deltagit i den nationella kilometertävlingen. År 2017 cyklade gruppmedlemmarna totalt 207 348 kilometer, vilket innebär i snitt 668 kilometer per person.

Kampanj för att spara energi

Den nationella energisparveckan inföll hösten 2017. Under veckan förde vi en kampanj för att spara energi. Under kampanjveckan följde vi upp energiförbrukningen i våra hus, och mätningen visade att energiförbrukningen minskade med endast 0,4 procent från veckan innan.

Vi genomförde också en energisparenkät bland medarbetarna. Utifrån de 301 inlämnade svaren kan det konstateras att respondenterna är medvetna energisparare. De flesta kom ihåg att släcka onödig belysning, tog trapporna i stället för hiss, reste kollektivt och cyklade eller promenerade till jobbet. Återvinning och återanvändning hörde till rutinerna för 80 procent av respondenterna. Visst finns det också rum för förbättring, eftersom endast 30 procent uppgav att de aldrig slänger bort mat.

Ekonomiskt hållbar verksamhet

Ekonomisk ansvarsfullhet inbegriper att vi ser till att verksamheten är ekonomiskt hållbar. Detta innebär ansvarsfull placering av FPA:s medel, ekonomiskt tänkande i fråga om verksamhetskostnaderna samt socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbara anskaffningar. Dessutom bidrar vår lokaleffektivitet till en ekonomiskt hållbar verksamhet.

I placeringsverksamheten iakttar FPA de principer för ansvarsfulla placeringar som FN slagit fast. Aspekterna i fråga om hållbar utveckling beaktas också i upphandlingsprinciperna. År 2017 uppgick verksamhetskostnaderna till 3,2 procent av totalkostnaderna. Sålunda nådde vi målet för år 2017, dvs. 3,2 procent.

Åtaganden för hållbar utveckling

FPA har antagit två åtgärdsåtaganden inom hållbar utveckling. Åtagandena anknyter till Finlands mål för hållbar utveckling och till det samhälleliga åtagande som man önskat att de olika aktörerna i samhället ska anta. Vi på FPA har arbetat för Finlands mål för hållbar utveckling genom att anta sådana egna åtaganden för hållbar utveckling som anknyter till de nationella åtagandena.

Vårt första åtagande (2014–2017)

FPA antog sitt första åtagande för hållbar utveckling för perioden 2014–2017. I åtagandet betonades i synnerhet aspekten socialt hållbar utveckling: vi åtog oss att utveckla servicekanalerna för att var och en ska ha lika möjlighet att uträtta FPA-ärenden. En bit av vårt sociala ansvar består i att vi är lättillgängliga. I utvecklingsarbetet har vi fokuserat på webbtjänsterna, men vi har också beaktat kundernas olika servicebehov. På så sätt kan vi garantera alla kunder lika möjligheter att uträtta FPA-ärenden.

Åtagandets målsättningar:

- Vi är lättillgängliga på lika villkor för alla.
- Vi förminskar vårt koldioxidavtryck genom mindre pappersförbrukning, pappersavfall och postning.

Vi har rapporterat om målutfallet två gånger per år. Åtagandet löpte ut i slutet av 2017.

Vi utvärderar hur väl vi har lyckats i vårt arbete med hjälp av följande mätare:

Mätare Betyg 4–10, medeltal; betyget vid utgångsläget var 8 (2014).	Mål 2017	Utfall
Kundernas nöjdhet i fråga om FPA-tjänsterna som helhet	Betyg 9	Betyg 8
Mätare **Förändring 2014–2017**	**Mål 2017**	**Utfall**
Pappersförbrukning, tCO2	−20 %	−7,6 %
Pappersavfall, tCO2	−20 %	−34,2 %
Postning, tCO2	−20 %	−7,4 %
Pappersförbrukning, €	−10 %	−10,5 %
Pappersavfall, €	−10 %	−24,9 %
Postning, €	−10 %	−7,3 %

Hur bra lyckades vi?

1 Den sociala aspekten

Vi hörde oss för om hur nöjda kunderna var med kundservicens mångsidighet och fick betyget 8, vilket innebar att vi inte nådde vårt uppställda mål, betyget 9.

År 2017 lämnades 64,4 procent av alla ansökningar in elektroniskt. Här översteg vi vårt mål, som var 55 procent.

Ett annat mål var att utveckla webbtjänsterna så att kunderna från och med 2016 kan välja elektroniska beslut i stället för pappersbeslut per post. Vi lyckades inte nå målet, eftersom utvecklingen av datasystemen framskred långsammare än planerat. Vårt nya mål är att personkunderna i fråga om vissa förmåner ska kunna välja elektroniska beslut i början av 2019 och i fråga om samtliga förmåner före utgången av 2019.

Under den period för vilken åtagandet antogs har det blivit betydligt vanligare att sköta ärenden över nätet. Vi lanserade bland annat en ny funktion i e-tjänsten där nödvändiga tilläggsutredningar i samband med förmånsansökningar begärs av kunderna genom meddelanden i e-tjänsten i stället för i form av pappersbrev.

2 Den ekologiska aspekten

Vårt koldioxidavtryck minskade med 7,6 procent för pappersförbrukningens del, 34,2 procent för pappersavfallets del och 7,3 procent för postningens del. Vårt mål var att minska koldioxidavtrycket inom alla dessa områden med 20 procent, vilket innebär att vi nådde målet för pappersavfallets del, men inte i fråga om pappersförbrukning och postning.

3 Den ekonomiska aspekten

Vi lyckades sänka kostnaderna i fråga om pappersförbrukning* med 10,5 procent, pappersavfall med 24,9 procent och postning med 7,3 procent. Vi siktade på att spara 10 procent i kostnaderna för dessa. Vi nådde målet för pappersförbrukningens och pappersavfallets del, men inte i fråga om postning.

* Endast kostnaderna för förbrukningen av kontorspapper har tagits med.

Vårt nya åtagande (2017–2020)

År 2017 antog FPA sitt andra åtagande för hållbar utveckling. Tillsammans med branschorganisationen Finans Finland, Trafiksäkerhetsverket Trafi samt social- och hälsovårdsministeriet offentliggjorde vi ett åtgärdsåtagande om att handlingarna inom hälso- och sjukvården ska digitaliseras. Digitaliseringen gäller läkarintyg A. Målet är att 80 procent av dessa ska skickas elektroniskt 2020.

Enligt åtagandet ska klimatkonsekvenserna av reformen klarläggas genom att man beräknar koldioxidavtrycket av förmedlingen av läkarintyg och följer upp hur detta förändras i takt med att antalet elektroniska intyg ökar. I beräkningen beaktas alla parters förmedling av handlingar, t.ex. i form av postning och pappersförbrukning.

År 2017 förmedlades merparten av A-intygen på papper (521 027 st.). Samma år stod de elektroniska utlåtandena för endast 2 procent (10 886 st.). En större förändring är att vänta 2018, när förmedlingstjänsten är avsedd att lanseras nationellt i bredare omfattning.

Utsikterna för en ansvarsfull framtid

Enligt vår bedömning var 2017 ett rätt så lyckat år med avseende på ansvarsfullhet och hållbar utveckling. Vi genomförde många reformer i anslutning till ansvarsfullhet och hållbar utveckling och förberedde ändringar som kommer att avspeglas i verksamheten under de kommande åren.

Höjdpunkterna under ansvarsåret anknöt i synnerhet till utveckling av vår service, arbetet för att bekämpa ojämlikhet, förebyggandet av marginalisering, vår roll som ansvarsfull arbetsgivare och olika nya försök med ansvarsfullhet.

Under det kommande året lanserar vi de nya ansvarsmålen, som ska styra vårt ambitiösa ansvarsarbete. Genom vårt målinriktade arbete med ansvarsfullhet främjar vi hållbar utveckling i hela samhället.

Bilaga 4: Centrala resultat och iakttagelser i FPA:s forskningsarbete 2017

Centrala teman för FPA:s forskningsarbete år 2017 var överföringen av det grundläggande utkomststödet till FPA och konsekvenserna av detta, familjeförmånerna, fördelningen av sjukförsäkringsersättningar, sjukförsäkringen som en del av social- och hälsovårdssystemet samt hur den rehabilitering som ordnas av FPA inriktats och effekterna av den.

Forskarna deltog i flera projekt för att utveckla lagstiftningen, bland annat genom arbetet i olika arbetsgrupper och genom att ta fram bakgrundsmaterial för dem. FPA:s forskningsenhet deltog i två stora strategiska forskningsprojekt med fokus på inkomstfördelning, fattigdom, förändringar på arbetsmarknaden och frågor med anknytning till den sociala tryggheten. Forskarna har deltagit i den offentliga debatten i Finland och internationellt om försöket med basinkomst som genomförs åren 2017–2018. Försöket utvärderas först när det avslutats år 2019.

Innehåll:

1. FPA:s forskning som stöd för försökskulturen och beslutsfattandet

2. Familjernas välfärd i Finland och de övriga nordiska länderna

3. Sjukförsäkringen som en del av social- och hälsovårdssystemet

4. Social- och hälsovårdsreformen kräver forskning som stöd

5. Inriktningen och effekterna av den rehabilitering som ordnas av FPA

6. Pensionerna och en fungerande social trygghet

7. Insikter i den sociala trygghetens historia underlättar planeringen av reformer

8. Publikationer utgivna i FPA:s forskningspublikationsserier år 2017

1. FPA:s forskning som stöd för försökskulturen och beslutsfattandet

Basinkomstförsöket bidrar med kunskap för att reformera den sociala tryggheten

I Finland genomförs åren 2017–2018 ett försök med basinkomst som är unikt också internationellt sett. Målet är att ta reda på om man genom att införa en basinkomst kan reformera det nuvarande systemet för social trygghet på ett sätt som uppmuntrar till arbete och är hållbart med tanke på de offentliga finanserna.

Under år 2017 har forskarna i FPA:s forskningsgrupp bidragit med stöd i form av forskning för de enheter inom FPA som ansvarar för försöket, deltagit i den offentliga debatten kring försöket och talat på flera internationella seminarier (t.ex. universitet, FN, OECD, Europeiska kommissionen) och i medierna. Forskningsgruppen har också i samarbete med forskare från andra finländska forskningsinstitut (VATT, Löntagarnas forskningsinstitut, Helsingfors universitet, Åbo universitet) planerat utvärderingen av försöket och fört en dialog med forskare som planerar motsvarande försök utomlands (Ontario, Nederländerna, Barcelona).

Efter att försöket avslutats i slutet av år 2018 genomförs en utvärderingsstudie om effekterna av basinkomsten. Utvärderingen fokuserar enligt FPA:s planer på basinkomstens konsekvenser för sysselsättningen och välfärden. FPA kommer också att rapportera om erfarenheterna från planeringen och genomförandet av försöket för att de ska kunna beaktas när Finland planerar nya socialpolitiska samhällsförsök.

Källor: Kangas O, Simanainen M, Honkanen P. Basic Income in the Finnish Context. Intereconomics 2017; 52 (2): 87–91.

Mäkkylä K. Satavuotias näyttäytyy maailmalla toimeliaana edelläkävijänä. FPA:s forskningsblogg 8.12.2017.

Simanainen M, Kangas O. Perustulokokeilu puolessa välissä. FPA:s forskningsblogg 24.11.2017.

Simanainen M, Kangas O, Räsänen T, Verho J. Perustulokokeilun osallistujiin kohdistuva huomio voi heikentää tulosten luotettavuutta. FPA:s forskningsblogg 10.1.2017.

FPA:s mikrosimuleringsmetod för läkemedelsersättningar – ändringarna i läkemedelsersättningarna år 2016 som exempel

Den mikrosimuleringsmetod som FPA utvecklat kan tillämpas för att bedöma konsekvenserna av ändringarna i läkemedelsersättningssystemet för patienterna och sjukförsäkringen. År 2016 infördes en initialsjälvrisk på 50 euro för personer som fyllt 18 år och nivån på grundersättningen och de fasta självriskerna höjdes. Utifrån förhandssimuleringarna försköt initialsjälvrisken tyngdpunkten i ersättningarna så att personerna med de lägsta läkemedelsutgifterna helt gick miste om ersättningen. Samtidig gynnades en del av de patienter som redan i utgångsläget hade en relativt hög initialsjälvrisk i och med att nivån på grundersättningen höjdes. Höjningen av de fasta självriskerna ökade emellertid självriskerna särskilt för personer som betalar mycket för sina läkemedel. Införandet av initialsjälvrisken ökade självrisken betydligt för långtidssjuka som enbart eller nästan uteslutande använder läkemedel med högre specialersättning, och höjningen av den fasta självrisken innebar en ytterligare ökning.

Mikrosimulering tillämpades också i förhandsbedömningen av konsekvenserna av den sänkta ersättningsnivån för diabetesläkemedel vid ingången av år 2017. Enligt simuleringen stod det

klart att den sänkta ersättningsnivån betydligt höjer den årliga självrisk som personer med diabetes typ 2 betalar. FPA:s forskningsenhet har följt upp användningen av diabetesläkemedel och enligt de preliminära uppgifterna har ingen betydande förändring skett.

Källor: Aaltonen K, Heino P, Ahola E, Martikainen JE. Estimating the economic effects of pharmaceutical reimbursement scheme reform by microsimulation. Research on Finnish Society 2017; 10: 23–33.

Aaltonen K, Heino P, Martikainen JE. Mitä lääkekorvausten muutoksista seuraa? Vaikutuksia voi arvioida etukäteen mikrosimuloimalla. Åbo: Åbo universitet, TITA Policy Brief 1, 2018.

Kurko T, Aaltonen K, Rättö H, Martikainen JE. Tyypin 2 diabeteslääkkeiden kulutus lähes ennallaan. FPA:s forskningsblogg 23.10.2017.

Strategisk forskning och Jämlikhet i samhället – FPA deltar aktivt

Hösten 2015 fattade Finlands Akademi de första besluten om strategisk forskningsfinansiering. FPA:s direktör för samhällsrelationer Ossi Kangas har lett programmet Jämlikhet i samhället, ett av de forskningsprogram som inleddes år 2015. Programmet Jämlikhet i samhället består av sex omfattande forskningskonsortier. FPA:s forskningsenhet deltar som partner i två av konsortierna: "Eriarvoisuuden torjuminen niukkuuden aikana" under ledning av Åbo universitet (TITA-konsortiet) och "Työ, tasa-arvo ja julkisen vallan politiikka" under ledning av Tammerfors universitet (WIP-konsortiet). Bägge projekten har beviljats fortsatt finansiering fram till år 2021. Projekten har resulterat i omfattande kunskap om samhällelig ojämlikhet, mekanismer som ger upphov till ojämlikhet samt politiska åtgärder för att korrigera problemen.

Källor: Videon Tasa-arvoisessa yhteiskunnassa kaikki voittavat

Syrjäytymisen ehkäisemisen mestarikurssi – RSF-programmens seminarieserie 28.3–18.4.

TITA-projektet

Unga partiellt arbetsföra behövs i arbetslivet – är aktivitetsbaserad inkomst lösningen?

Antalet unga i gruppen NEET (not in education, employment or training) har ökat, och många unga i den här gruppen har en bakgrund präglad av hälsoproblem och problem med arbetsförmågan. De partiellt arbetsföra har allt större svårigheter att ens delvis ta sig in på arbetsmarknaden och få förvärvsinkomster, vilket avspeglas i det ökande antalet unga som beviljas sjuk- eller invalidpension. Fler unga än tidigare i åldersgruppen under 25 år pensioneras bland annat på grund av aktivitets- och uppmärksamhetsstörningar (ADHD).

FPA:s forskningsenhet deltog i ett utredningsprojekt under ledning av professor Heikki Hiilamo där förslag lades fram för att förebygga utslagning ur arbetslivet och främja de ungas delaktighet. Ett förslag för att främja delaktigheten var en aktivitetsbaserad inkomst för unga under 25 år. De tjänster för unga som är kopplade till den aktivitetsbaserade inkomsten uppmuntrar unga att studera och övergå till arbetslivet. När den sociala tryggheten reformeras är det viktigt att söka lösningar som främjar de partiellt arbetsföras möjligheter att delta i arbetslivet och att minska antalet unga som blir sjuk- eller invalidpensionerade.

Källor: Hiilamo H, Määttä A, Koskenvuo K, Pyykkönen J, Räsänen T, Aaltonen S. Främjande av delaktighet bland unga. Utredningsmannens rapport. Helsingfors: Diakoniyrkeshögskolan, DIAK Puheenvuoro 11, 2017.

Koskenvuo K, Hiilamo H. Osallistumistulo voi ehkäistä nuorten syrjäytymistä työelämästä. Sosiaalivakuutus 2017; 55 (4): 33–35.

Överföringen av det grundläggande utkomststödet till FPA och utvärderingen av den

Det grundläggande utkomststödet överfördes från kommunerna till FPA i början av år 2017. Reformen var historisk. FPA har en stark kompetens inom förmånshandläggning och utbetalning av förmåner, men utkomststödet är ingen förmån utan en del av socialvården. Därför avviker det från de andra förmåner som FPA administrerar. Det är fråga om en ekonomisk trygghet som söks i sista hand, och för att bevilja stödet krävs en förståelse för kundernas varierande, delvis mycket svåra livssituationer. Av tradition är beviljandet av utkomststöd förknippat med ett omfattande mått av prövning och systematiskt arbete med kunderna.

Riksdagen förutsatte när den fattade beslutet om överföringen till FPA att reformens konsekvenser för antalet personer som får utkomststöd, längden på perioderna med utkomststöd samt kostnaderna för utkomststödet följs upp och att en utvärdering genomförs för att ta reda på om reformen främjar stödets tillfälliga natur, personernas möjligheter att klara sig själva och förebyggandet av marginalisering. FPA:s forskningsenhet genomför utvärderingen själv och i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd, Finlands social och hälsa rf samt universiteten. FPA:s forskningsenhet deltar också i Finlands Akademis forskningsprojekt TITA där man bland annat bedömer hur väl det nya utkomststödssystemet fungerar som en del av den sociala tryggheten.

Forskning krävs som stöd för utvecklingen av det nya utkomststödssystemet

De kunddata som samlas hos FPA är heltäckande och det registermaterial som uppstår kan utnyttjas på många olika sätt i bedömningen av välfärden bland dem som har det sämre ställt ekonomiskt. Statistik om det grundläggande utkomststödet kan nu produceras snabbare och tillförlitligare än tidigare. Ansamlingen av detaljerad information bidrar på ett bättre sätt än

tidigare också till reformen av både utkomststödssystemet och hela den sociala tryggheten i ett bredare perspektiv. Under år 2017 gjordes flera statistiska utredningar i forskningsprojektet kring utkomststödet både för att utveckla det nya utkomststödssystemet och som stöd för beslutsfattandet. Antalet hushåll som får stöd och deras struktur, liksom de beslut som fattas, granskades ur flera olika perspektiv och resultaten rapporterades bland annat i tidningen Sosiaalivakuutus och i FPA:s forskningsblogg. En tillförlitlig djupgående analys är möjlig först under år 2018 när registermaterial samlats från en tillräckligt lång tid.

För att kunna göra en helhetsbedömning samlades också omfattande enkät- och intervjumaterial in från anställda som fattar beslut om utkomststöd och från servicerådgivare, kunder och experter. Resultaten visar att överföringen till FPA har både vinnare och förlorare. Den elektroniska verksamhetsmiljön, den större självständighet som krävs av kunderna och samarbetsproblemen mellan FPA och kommunerna har försvårat livet särskilt för dem som tampas med flera samtidiga sociala problem. Samtidigt har överföringen till FPA underlättat och förenklat stödansökningen för dem som endast behöver utkomststödet för att komplettera en låg grundtrygghetsnivå. Bland mottagarna av utkomststöd finns också personer som inte upplever någon nämnvärd skillnad mellan FPA:s och kommunernas sätt att arbeta med utkomststöd, och särskilt när stöd beviljas är kunderna nöjda med FPA:s arbete.

Källor: Airio I, Laatu M. Asiakkaiden ensikokemuksia perustoimeentulotuen Kela-siirrosta. FPA:s forskningsblogg 22.6.2017.

Heinonen H-M, Laatu M. Perustoimeentulotuen Kela-siirron voittajat ja häviäjät. FPA:s forskningsblogg 26.4.2017.

Korpela T, Kemppinen H. Paremmat tilastot auttavat kehittämään toimeentulotukea. FPA:s forskningsblogg 24.2.2017.

Korpela T, Ylikännö M. Det grundläggande utkomststödet avslås oftast på grund av inkomsterna. Sosiaalivakuutus 2017; 55 (2): 30–31.

Korpela T. Toimeentulotuessa tarvitaan edelleen harkintaa. FPA:s forskningsblogg 8.6.2017.

Korpela T. Tulottomien kotitalouksien määrä on kaksinkertaistunut kymmenessä vuodessa. FPA:s forskningsblogg 14.12.2017.

Näätänen A, Ylikännö M. Kaikkia toimeentulotuen haasteita ei ole ratkaistu. Helsingfors: FPA, 2017. Sosiaalivakuutus.

Paavonen A, Ylikännö M, Laatu M, Heinonen H. Miten Kela vastaa nuorten palvelutarpeisiin? FPA:s forskningsblogg 2.11.2017.

Ylikännö M. Tredje åldern kan medföra försörjningsproblem. Sosiaalivakuutus 2017; 55 (4): 30–31.

Ylikännö M, Korpela T. Kun perusturva pettää, turvaudutaan toimeentulotukeen. Sosiaalivakuutus 2017; 55 (3): 30–31.

Ylikännö M, Korpela T, Paavonen A. Nuoret Kelan toimeentulotukiluukulla. FPA:s forskningsblogg 5.6.2017.

Ylikännö M, Näätänen A. Toimeentulotuen Kela-siirto esimerkki tiedon ja poliittisen valmistelun kohtaamattomuudesta. Åbo: Åbo universitet, TITA Policy Brief 6, 2017.

2. Familjernas välfärd i Finland och de övriga nordiska länderna

Vården av små barn och tjänsterna inom småbarnspedagogiken

Sedan augusti 2016 har kommunerna haft möjlighet att begränsa barnens rätt att delta i småbarnspedagogiken till 20 timmar i veckan om den ena eller båda föräldrarna är hemma till exempel på grund av familjeledighet eller arbetslöshet. Lagändringen väckte debatt och oro för en ökande ojämlikhet bland familjerna. Drygt en tredjedel av kommunerna utnyttjade inte begränsningsmöjligheten utan bevarade rätten till småbarnspedagogik på heltid oavsett föräldrarnas arbetssituation. Helsingfors var en av de här kommunerna.

FPA och Helsingfors stad har gemensamt genomfört en utredning om anlitandet av tjänsterna inom småbarnspedagogiken, som visade att nästan 60 procent av syskonen i dagvårdsåldern deltog i småbarnspedagogiken i familjer där en förälder var hemma antingen på grund av föräldraledighet eller med hemvårdsstöd. I familjer med arbetslösa föräldrar var deltagandet nästan på samma nivå som genomsnittet i alla familjer. I forskningsprojektets följande fas utreds hurdana familjer som utnyttjat den flexibla vårdpenning som infördes vid ingången av år 2014, dvs. möjligheten att deltidsarbeta och få en högre ersättning än tidigare för den tiden.

Källa: Haataja A, Ahlgren-Leinvuo H, Ranto S, Valaste M, red. Lastenhoitoratkaisut helsinkiläisissä lapsiperheissä. Helsingfors: Helsingfors stad, stadskansliet, undersökningar 4, 2017.

En jämlik start i livet – moderskapsförpackningen revolutionerade uppföljningen av mödrarnas och barnens hälsa

Moderskapsförpackningens betydelse för folkhälsan i Finland, särskilt för den minskande spädbarnsdödligheten, har väckt stort intresse internationellt. I början av 1900-talet var Finland ett fattigt jordbrukssamhälle. Den låga allmänna levnadsstandarden och den dåliga hygiennivån, tuberkulosen, epidemierna och den höga spädbarnsdödligheten utgjorde stora utmaningar för folkhälsan. Lagen om moderskapsunderstöd stiftades år 1937.

Med tanke på moderskapsförpackningens hälsoeffekter var det väsentligt att moderskapsunderstödet kopplades till hälso- och sjukvårdssystemet (rådgivningsverksamheten inleddes redan på 1920-talet), hälsokontrollerna och vaccinationsprogrammen. Man kan säga att moderskapsförpackningen haft en betydelse för den minskande barndödligheten, men bakom den förbättrade folkhälsan ligger särskilt

utvecklingen av läkemedelsbehandlingen av livshotande bakteriella inflammationer, den stigande levnadsstandarden och utbildningsnivån, den förbättrade hygienen, införandet av vaccinationsprogrammen, utvidgningen av sjukhusnätverket och utvecklingen av den sociala tryggheten.

Moderskapsförpackningen har varit till konkret hjälp under sin 80-åriga historia – i de fattigaste familjerna i början av 1900-talet fanns inte nödvändigtvis någon ren sovplats för ett nyfött barn, och under krigen rådde brist på textilier. Moderskapsförpackningen har behållit sin popularitet – 95 procent av förstföderskorna väljer förpackningen i stället för penningunderstödet.

Källor: Haataja A, Koskenvuo K. Moderskapsförpackningen revolutionerade uppföljningen av mödrarnas hälsa. Sosiaalivakuutus 2017; 55 (2): 33–35.

Koskenvuo K. Beyond the baby box. Helsinki: Finnfacts, Good news from Finland 27.4.2017.

Mödrarna förespråkar en jämnare fördelning av familjeledigheterna

FPA har genomfört enkäter om moderskapsförpackningen sedan 1990-talet. Syftet med enkäterna har varit att kartlägga mödrarnas synpunkter på moderskapsförpackningens innehåll. Uppgifterna används i arbetet för att utveckla moderskapsunderstödet. I enkäten år 2017 tillfrågades mödrarna också om sina åsikter om familjeledigheterna och reformen av dem. Nästan 800 mödrar, dvs. 33 procent av dem som fått enkäten, svarade.

Produkterna i moderskapsförpackningen ansågs vara viktiga och majoriteten av mödrarna var nöjda med förpackningens innehåll. Hälften av mödrarna gav förpackningen skolvitsordet 9 eller 10. Av de svarande som fått sitt första barn använde 38 procent själva förpackningslådan under barnets första levnadsår.

Största delen av de mödrar som besvarade enkäten förespråkar en jämnare fördelning av familjeledigheterna och önskar att ledigheterna kunde utnyttjas mer flexibelt. Av de alternativa familjeledighetsmodeller som diskuterats i offentligheten fick den s.k. 6+6+6-modellen och SDP:s familjeledighetsmodell mest understöd i enkäten.

Källa: Heinonen H-M, Saarikallio-Torp M. Perhevapaamallit äitien puntarissa. FPA:s forskningsblogg 25.4.2017.

Sociala investeringar minskar hållbarhetsunderskottet

Att investera i barn är viktigt med tanke på framtiden. Därför behövs en fungerande familjepolitik och ett universellt system för dagvård och småbarnspedagogik. Övergången från utbildning till arbetsliv är en problematisk livsfas. I Finland är den här övergångsfasen lång jämfört med många andra länder. Till familjepolitiken hör möjligheterna att kombinera arbete och familj. Finland avviker från de andra nordiska länderna i och med att mödrar med små barn på grund av hemvårdsstödet arbetar i mindre utsträckning. När det gäller balansen mellan arbetsliv och familjeliv samt jämställdhets- och ålderspolitiken har vi mycket att lära oss av våra västliga grannländer. Högklassiga offentliga tjänster utgör grunden för produktionslivet. Det socialpolitiska systemet kompenserar risker och utgör samtidigt en framtidsinvestering. En kortsiktig nedskärningspolitik äventyrar investeringarna och deras avkastning. Sociala investeringar är ett perspektiv som kräver en lika lång analyshorisont som beräkningarna av hållbarhetsunderskottet.

Källa: Kangas O, Palme J, Kainu M. The multifaceted roles of the social investment state in compensating, accumulating and multiplying endowments over the life cycle. I publikationen: Erola J, Kilpi-Jakonen E, red. Social inequality across the generations. The role of compensation and multiplication in resource accumulation. Cheltenham: Elgar, 2017: 181–203.

3. Sjukförsäkringen som en del av social- och hälsovårdssystemet

De långa sjukledigheterna färre än någonsin

FPA kan betala sjukdagpenning efter 10 sjukfrånvarodagar. År 2016 inleddes färre sjukdagpenningsperioder än någonsin tidigare. Också andelen personer som fått sjukdagpenning under året var lägre än någonsin: under 9 procent av de arbetsföra personer som inte var pensionerade. En särskild orsak till att sjukdagpenningsperioderna blivit färre och andelen personer som fått sjukdagpenning minskat under de senaste 10 åren är att antalet perioder som ersätts på grund av sjukdomar i rörelseorganen har minskat betydligt. Mentala störningar och beteendestörningar utgör den näst viktigaste diagnosgruppen, men beviljandet av dagpenning på den grunden har inte minskat lika tydligt. Flera faktorer har samtidigt bidragit till den minskande sjukfrånvaron. Den ekonomiska konjunkturen har ett centralt samband med utvecklingen, men också ändringar bland annat i lagstiftningen, arbetsförhållandena och kravnivån i arbetet, den arbetsföra befolkningens hälsotillstånd samt hälso- och sjukvårdssystemet påverkar sjukfrånvaron.

Källor: Blomgren J. Pitkät sairauspoissaolot vähentyneet kaikkien aikojen ennätykseen. FPA:s forskningsblogg 4.10.2017.

Blomgren J. Yhä harvempi saa sairauspäivärahaa – etenkin tuki- ja liikuntaelinten sairaudet vähentyneet. FPA:s forskningsblogg 1.11.2017.

Blomgren J. Kun työttömyys vähenee, sairauspoissaolot yleistyvät. FPA:s forskningsblogg 29.11.2017.

Långa sjukledigheter klart vanligare bland arbetare än bland tjänstemän

Sjukfrånvaro som ersätts genom sjukdagpenning är klart vanligare bland personer i arbetarställning än bland tjänstemän. Skillnaderna mellan yrkesgrupperna var störst i fråga om sjukdagpenningsperioder som inleddes på grund av sjukdomar i rörelseorganen. Skillnaderna var små i fråga om mentala störningar. I en uppföljning åren 1996–2013 utvecklades frånvaron i olika yrkesgrupper ungefär på samma sätt, men skillnaderna mellan yrkesgrupperna minskade något. Under de senaste 10 åren har särskilt de sjukdagpenningsperioder som inletts på grund av sjukdomar i rörelseorganen minskat, särskilt bland personer i arbetarställning. I en samarbetsstudie mellan Helsingfors universitet och FPA utreddes den årliga förekomsten av sjukfrånvaro och förändringar i yrkesbaserade socioekonomiska grupper i ett omfattande registermaterial som representerade befolkningen i arbetsför ålder.

Källor: Pekkala J, Blomgren J, Pietiläinen O, Lahelma E, Rahkonen O. Occupational class differences in long sickness absence: a register-based study of 2.1 million Finnish women and men in 1996-2013. BMJ Open 2017; 7 (7): e014325. doi:10.1136/bmjopen-2016-014325.

Pekkala J, Blomgren J, Pietiläinen O, Lahelma E, Rahkonen O. Occupational class differences in diagnostic-specific sickness absence: a register-based study in the Finnish population, 2005–2014. BMC Public Health 2017; 17: 670. doi:10.1186/s12889-017-4674-0.

I Finland är självriskandelen för läkemedel relativt hög, men urvalet brett

I doktorsavhandlingen analyserades läkemedelsersättningarnas tillräcklighet i Finland och Nya Zeeland. Flera läkemedel som används vid lindriga och tillfälliga symptom omfattas inte av det finländska ersättningssystemet, medan flera nya läkemedel och behandlingsmässigt liknande alternativ kan väljas för kroniska och svårare sjukdomar. I Finland är emellertid självrisknivån högre. I Nya Zeeland ersätts läkemedlen fullständigt vid de flesta hälsoproblem, men alternativen är färre och i urvalet ingår fler äldre läkemedel än i Finland. Också antalet nya läkemedelsinnovationer på marknaden är större i Finland. I Finland utgör läkemedlen en större andel av den totala konsumtionen i hushållen med de lägsta inkomsterna än i hushållen med höga inkomster. Något mindre än en femtedel av finländarna låter åtminstone ibland bli att köpa läkemedel eller utnyttja andra behandlingar på grund av kostnaderna.

Källa: Aaltonen K. Affordability of medicines from the pharmaceutical system perspective. Comparative analysis of Finland and New Zealand. Helsinki: Kela, Studies in social security and health 146, 2017.

Anspråkslös priskonkurrens för parallellimporterade preparat

Parallellimporterade preparat omfattas av referensprissystemet sedan april 2017. Avsikten med reformen var att åstadkomma besparingar genom att öka konkurrensen på den patentskyddade läkemedelsmarknaden. I början av den andra referensprisperioden var referenspriset i de grupper som bildats utifrån parallellimporten i genomsnitt 3,6 procent lägre än priset på originalpreparaten innan grupperna bildades. I en del av grupperna hade priserna på parallellimporterade preparat höjts innan det nya systemet infördes, och sex månader efter införandet var priset för vart fjärde parallellimporterat preparat som funnits på marknaden i början av året högre än det varit då.

För att få en tydligare uppfattning i bedömningen av besparingarna bör man i fortsättningen inte bara följa upp priserna utan också hur försäljningen av preparaten utvecklas.

Källa: Multanen S, Kurko T, Koskinen H. Rinnakkaistuontivalmisteet viitehintajärjestelmään – hinnalla kilpailua vai paljon melua tyhjästä? FPA:s forskningsblogg 29.9.2017.

Marknaden för generiska läkemedel är koncentrerad

För att en effektiv priskonkurrens ska kunna uppstå behövs tillräckligt många företag på marknaden som alla har möjlighet att utöka sin marknadsandel genom priskonkurrens. Under de senaste åren har referenspriserna för läkemedel stigit, och konkurrensen verkar inte fungera på önskat sätt. Det här trots att antalet läkemedelsföretag som erbjuder preparaten teoretiskt sett är tillräckligt för att en effektiv konkurrens ska kunna uppstå.

När koncentrationen på marknaden analyserades med hjälp av 12 populära läkemedel som hör till referensprissystemet upptäcktes att en monopolliknande situation uppstått i flera referensprisgrupper. Ett eller flera läkemedelsföretag dominerade marknaden. I framtiden är det viktigt att undersöka hur referensprissystemet och distributionskedjan för läkemedel bör utvecklas för att främja en långsiktig, effektiv konkurrens.

Källa: Koskinen H, Martikainen J, Mikkola H. Pharmaceutical prices, market structure and competition in reference price system: empirical evidence from a three-year follow up study. (Manus har lämnats in)

Nya läkemedel och särläkemedel höjer ersättningskostnaderna

I Finland betalades åren 2009–2016 ersättningar för 155 nya läkemedel. Flest nya läkemedel infördes i vården av cancersjukdomar (25 läkemedel), obstruktiva lungsjukdomar (19), hjärt- och kärlsjukdomar samt blodkoagulationsstörningar (18). De nya läkemedlens andel av läkemedelsersättningskostnaderna var betydande: de nya läkemedlen mot cancer, hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes och autoimmuna sjukdomar utgjorde totalt cirka 12 procent av ersättningskostnaderna år 2016.

Av de nya läkemedlen var 21 (14 procent) så kallade särläkemedel, dvs. läkemedel som används i behandlingen av sällsynta sjukdomar. Särläkemedlen är i regel dyra. De årliga ersättningskostnaderna varierade år 2016 mellan cirka 2 500 euro och 210 000 euro per patient. Störst var ersättningskostnaderna för läkemedel avsedda för behandling av enzymbristsjukdomar.

Källor: Kurko T, Koskinen H. Uudet lääkkeet ovat kasvattaneet korvausmenoja. Apteekkari 2017; (5): 44–46.

Kurko T, Koskinen H. Ovatko harvinaislääkkeet harvinaisen kalliita? FPA:s forskningsblogg 27.9.2017.

En bekant taxiförare skapar en känsla av trygghet

FPA har för första gången i en intervjuundersökning bland kunder som reser ofta utrett upplevelserna av de resor som sjukförsäkringen ersätter. Under de senaste åren har taxibeställningarna koncentrerats. Målet är att transporter enklare ska kunna kombineras för att minska ersättningskostnaderna. Tidigare fick kunderna själva välja förare, och efter att beställningarna koncentrerats saknade många sin bekanta taxiförare. Kunderna var särskilt nervösa över att de inte skulle komma fram i tid och upplevde att den bekanta föraren skapade en känsla av trygghet. Ändå föreslog de intervjuade till och med samåkning i ännu större utsträckning samtidigt som de uttryckte oro över besvärligare resor och längre restider på grund av samåkningen. De intervjuade var nöjda med reseersättningarna men bedömde att självrisken, som höjts i flera omgångar de senaste åren, redan nått smärtgränsen.

Källa: Turunen E, Tillman P. Om vi bara gav oss i väg i tid. Resenärernas erfarenheter av resor som ersätts av sjukförsäkringen. Helsingfors: FPA, Social trygghet och hälsa: rapporter 6, 2017.

4. Social- och hälsovårdsreformen kräver forskning som stöd

Anlitandet av privat sjukvård minskade något när FPA-ersättningarna skars ned

I början av år 2016 skars FPA-ersättningarna för privat sjukvård ned betydligt. Den sänkta ersättningsnivån hade emellertid endast en liten inverkan på anlitandet av tjänsterna. En jämförelse av läkarbesöken under det första halvåret 2015 respektive 2016 visade att andelen personer som fått ersättning för läkarbesök i förhållande till hela befolkningen minskade med 0,5 procentenheter. Andelen som fått ersättning för tandvård minskade med 0,8 procentenheter och andelen som fått ersättning för undersökning och vård med 0,3 procentenheter. Anlitandet av nästan alla de tjänster som undersöktes minskade relativt sett mer ju lägre inkomster personen hade. Inte ens personerna med de lägsta inkomsterna anlitade emellertid tjänsterna i märkbart lägre grad än tidigare. Skillnaderna mellan inkomstgrupperna i användningen av

privata tjänster ökade emellertid ytterligare till följd av ändringarna. I undersökningen användes material ur FPA:s register för att analysera utnyttjandet av sjukvårdstjänster som FPA ersätter åren 2013–2016.

Källor: Blomgren J, Maljanen T, Virta L. Yksityisten sairaanhoitopalveluiden käyttö, kustannukset ja Kela-korvaukset vuosina 2013–2016. Kuinka paljon Kela-korvausten alentamiset ovat vaikuttaneet palveluiden käyttöön? Helsingfors: FPA, Arbetspapper 121, 2017.

Blomgren J. Kela-korvauksia leikattiin – yksityisten terveyspalveluiden käyttö silti lähes ennallaan. FPA:s forskningsblogg 27.6.2017.

Visualisering beskriver kostnaderna för social- och hälsovårdstjänster

FPA har publicerat en datavisualisering (Soten rahapuu) som åskådliggör de totala kostnaderna för de kommunala social- och hälsovårdstjänsterna. Den visar kostnadsfördelningen mellan kommunerna, FPA och kunderna. Visualiseringen är baserad på ett unikt material som omfattar både kostnaderna för kommunernas social- och hälsovårdstjänster, sjukförsäkringens ersättningskostnader, de avgifter och självriskandelar som kunderna betalar och arbetsgivar- och företagaravgifterna. Uppgifterna har uppdaterats i december 2017.

Källa: http://www.kela.fi/sotenrahapuu

Privata allmänläkare konkurrerar med priserna – men måttfullt

Konkurrensen mellan privata allmänläkare sänkte läkarnas arvoden år 2014. Skillnaden mellan arvodena för läkare i monopolställning och läkare som arbetare under konkurrenstryck var som högst cirka 4,40 euro då genomsnittet för de arvoden som FPA ersatte var 53,58 euro. Även andra faktorer än konkurrenssituationen hade en väsentlig inverkan på priserna. Endast en femtedel av variationen i privatläkarnas arvoden kunde förklaras med skillnader mellan läkarna. Drygt hälften av prisvariationen kunde förklaras med skillnader mellan företagen.

Källa: Hiltunen R, Mikkola H, Virta L. Kilpailevatko yksityiset yleislääkärit hinnoilla? Yhteiskuntapolitiikka 2017; 82 (4): 377–391.

5. Inriktningen och effekterna av den rehabilitering som ordnas av FPA

Vårdnadshavarens psykiska hälsa bör beaktas i planeringen av vård och rehabilitering för barn

De vanligaste bekymren bland vårdnadshavarna till barn med neuropsykiatriska symptom var skuldkänslor och de egna krafterna. Oro, affektiva symptom och ångest var vanligare bland

mammor än bland pappor till barn med neuropsykiatriska symptom. Individuellt stöd är viktigt för familjerna.

Källa: Vuori M, Tuulio-Henriksson A, Autti-Rämö I. Vanhemmuuteen liittyvät huolenaiheet ja psyykkinen hyvinvointi neuropsykiatrisesti oireilevien lasten huoltajilla. Kuntoutus 2017; (3–4): 20–33.

Fokus på distansrehabilitering, öppen rehabilitering och marknadsföringen av rehabiliteringstjänster för unga

FPA bedriver själv forskning och publicerar forskning den finansierat för att bidra till utvecklingen av rehabiliteringstjänsterna. År 2017 gällde undersökningarna till exempel utnyttjandet av distansteknologi i rehabiliteringen, deltagarnas erfarenheter av öppen rehabilitering, behandlingen av kroniskt trötthetssyndrom och utfallet av en marknadsföringskampanj om rehabiliteringstjänster riktade till unga.

Fysisk rehabilitering som använder distansteknik ökade den fysiska aktiviteten särskilt bland personer med en diagnostiserad sjukdom jämfört med personer som deltagit i gängse eller minimal rehabilitering utan distansteknik. Effekten var märkbar också i fråga om viktminskning, upplevd livskvalitet och hos hjärtpatienter och MS-patienter också i ökningen av den fysiska aktiviteten.

Marknadsföringen av rehabiliteringstjänster för unga når inte de unga. Personlig rådgivning och ett tätare samarbete än i dag mellan de aktörer som arbetar med unga kan vara ett effektivare sätt att nå unga som eventuellt kan dra nytta av rehabilitering.

Rehabiliteringsklienter som i längre än fem år kontinuerligt fått fysio-, musik-, tal- och ergoterapi i öppen vård samt neuropsykologisk rehabilitering och deras terapeuter upplevde den öppna rehabiliteringen som nyttig. Det fanns grunder för fortsatt terapi, och alla som deltog i undersökningen hade gjort framsteg eller bevarat sin funktionsförmåga även under det senaste terapiåret.

Källor: Pasternack I, Remahl A, Ahovuo-Saloranta A, Isojärvi J, Mäkinen E. Kroniskt trötthetssyndrom. Etiologi, diagnostik, behandling och rehabiliteringsinterventioner. Helsingfors: FPA, Social trygghet och hälsa, rapporter 3, 2017.

Vainionpää A, Ahoniemi E, Koskinen E, Numminen H, Väärälä E, Pesonen J-M, Suomela-Markkanen T, Haapala E, Kallio-Laine K, Peltonen P. Selkäydinvammaisen hyvä kuntoutuskäytäntö. Helsingfors: FPA, Arbetspapper 112, 2017.

Rintala A, Hakala S, Sjögren T, red. Distansteknikens effekt inom fysisk rehabilitering. En systematisk litteraturöversikt och metaanalys. Helsingfors: FPA, Social trygghet och hälsa, undersökningar 145, 2016.

Paavonen A-M, Mäkinen J, Salminen A-L. Tieto valinnanvapauden edellytyksenä. Miten Mikä Kunto? -viestintäkampanjalla onnistuttiin lisäämään tietoa nuorten kuntoutuspalveluista? Kuntoutus 2017 (2): 5–18.

Mäkinen J, Paavonen A-M. Mikä Kunto? -viestintäkampanja. Nuorten kuntoutuspalveluiden viestintäkampanjan onnistuneisuus. Helsingfors: FPA, Arbetspapper 125, 2017.

Paltamaa J, Erkkilä J, Kanelisto K, Mustonen O, Nousiainen E. Långa individualterapier utan avbrott. Terapiernas betydelse ur rehabiliteringsklientens och olika rehabiliteringsaktörers perspektiv. Helsingfors: FPA, Social trygghet och hälsa, rapporter 4, 2017.

6. Pensionerna och en fungerande social trygghet

Vikten av pensionsinformation: finländarnas åsikter om pensionsreformen år 2017

I den experimentella undersökningen utreddes hur informationen om pensionsreformen år 2017 påverkar kunskaperna och åsikterna om reformen och hur rättvis den är. Deltagarna i åldern 25–62 år delades in i två grupper med likadan bakgrund. Till försöksgruppen postades i november 2015 en broschyr om pensionsreformen. Den andra gruppen (jämförelsegruppen) fick ingen broschyr. Totalt 1 835 personer, varav hälften hade fått broschyren, besvarade enkäten.

Var tredje i försöksgruppen, men endast var sjätte i jämförelsegruppen, upplevde sig ha goda kunskaper om pensionsreformen. Både försöksgruppen och jämförelsegruppen ansåg att det var rättvist att binda pensionsåldern till den förväntade livslängden och förenhetliga intjäningen av pension. I dessa frågor fanns ingen skillnad mellan grupperna. Däremot skiljde sig grupperna i betydande grad i sina allmänna bedömningar av hur rättvis reformen var. Av dem som fått broschyren ansåg fler att reformen var rättvis jämfört med dem som inte fått broschyren.

Källa: Tenhunen S, Airio I, Kangas O, Koskenvuo K, Kuivalainen S, red. Eläketiedon merkitys: suomalaisten mielipiteet vuoden 2017 eläkeuudistuksesta. Helsingfors: Pensionsskyddscentralen, Pensionsskyddscentralens undersökningar 2, 2017.

Enhetspension får inget understöd – arbete ska belönas, men inkomstbundenhet inger betänkligheter

Till vem, hur mycket och på vilka grunder? Vad är rätt och vad är skäligt? Utifrån dessa utgångspunkter undersöktes finländarnas åsikter om principerna för pensionsskyddet med hjälp av åsiktsmaterial som samlats in åren 1994 och 2016. Finländarnas åsikter präglas av ett starkt meritokratiskt synsätt att arbete ska belönas (cirka 80 procent av de svarande) och att de som betalat höga försäkringsavgifter på motsvarande sätt ska få högre pensioner (70 procent av de svarande). Inställningen till inkomstrelaterade förmåner är mer reserverad. Av de svarande förespråkar 40 procent inkomstbindning. Understödet för en universell folkpension som betalas till alla har rasat från 76 procent år 1994 till endast 33 procent år 2016.

Källa: Airio I, Kangas O. Mielipiteet eläkkeiden järjestämistavoista ja määräytymisperusteista Suomessa 1994 ja 2016. Yhteiskuntapolitiikka 2017; (6): 617–629

Indrivningscentrets kunder ofta låginkomsttagare

FPA utför tre typer av indrivning: återkrav av förmåner, indrivning av borgensfordran på studielån samt indrivning av underhållsbidragsskulder. När det gäller återkrav av förmåner och indrivning av borgensfordran på studielån är kunderna oftast unga och till lika stora delar kvinnor som män. Personer med underhållsbidragsskulder och personer som är föremål för flera typer av indrivning är oftast män i åldern 35–54 år. När det gäller återkrav indrivs vanligen summor under 1 000 euro. Borgensfordran på studielån gäller oftast summor mellan 1 000 och 1 500 euro och hos gäldenärer som är föremål för flera typer av indrivning överskrider summorna oftast 5 000 euro. Personer med underhållsbidragsskulder har i genomsnitt något högre inkomster än de övriga kunderna med indrivningsärenden, men totalt sett har indrivningscentrets kunder betydligt lägre inkomster än den övriga befolkningen. Cirka hälften av dem var arbetslösa åtminstone tidvis under år 2014.

Källa: Korpela T. Keneltä Kela perii? Selvitys Kelassa tehtävän perinnän asiakkaista. Helsingfors: FPA, Arbetspapper 123, 2017.

Temabok preciserar bilden av den sociala trygghetens internationella kopplingar

Tryggandet av de sociala förmånerna för EU-medborgare som rör sig mellan olika länder hör till kärnan i Europeiska unionens socialpolitik. EU-regleringen tryggar rätten till social trygghet för människor som rör sig mellan länderna, men orsakar också rättsliga och administrativa utmaningar. Temaboken granskar den gränsöverskridande sociala tryggheten ur olika perspektiv. På en arbetstagare inom EU tillämpas i regel socialskyddslagarna i det land där personen arbetar. I temaboken analyseras också de utmaningar som uppstår på grund av den här huvud-

regeln och undantagen i anslutning till den. Enligt boken behöver Finland förbättra rättigheterna eller tillgodoseendet av rättigheterna för personer i särskilt sårbar ställning, till exempel låginkomsttagare och vissa invandrargrupper.

Källa: Kalliomaa-Puha L, Tuovinen A-K, red. Sosiaaliturvan rajoilla. Kirjoituksia kansainvälisestä sosiaalioikeudesta. Helsingfors: FPA, Temabok 16, 2017.

7. Insikter i den sociala trygghetens historia underlättar planeringen av reformer

Grundar sig välfärdspolitiken på kunskap eller okunskap?

Beslutsfattandet inom välfärdspolitiken ger oftast de bästa resultaten när besluten är baserade på forskning. Idealet om kunskapsbaserad politik lever tills vidare kvar i Finland och tar sig uttryck till exempel i utvecklingen av politik och praxis baserad på forskningsresultat. Den vetenskapliga kunskapens ställning i samhället har emellertid också ifrågasatts, och forskningsresultat utnyttjas inte alltid ens när de finns tillgängliga.

Källa: Tuulio-Henriksson A, Kalliomaa-Puha L, Rauhala P. Harkittu, tutkittu, avoin. Marketta Rajavaaran juhlakirja. Helsingfors: FPA, 2017.

Suku, sisu, sotu – den finländska sociala trygghetens historia i serieteckningar

FPA:s forskningsenhet har gett ut en seriebok om den fiktiva släkten Valtanen och den finländska sociala trygghetens utveckling från slutet av 1800-talet fram till i dag. Släktsagan är skapad av unga serietecknare och presenterar den sociala trygghetens utveckling på ett lättillgängligt sätt. Boken är avsedd för alla som är intresserade av Finlands historia och lämpar sig också som undervisningsmaterial.

Källa: Astre T, Haapamäki E, Kukko A, Kämäräinen N, Louhio P, Remahl J, Silventoinen IS. Suku, sisu, sotu. Suomalaisen sosiaaliturvan historiaa. Helsingfors: FPA, 2017.

Så har den sociala tryggheten byggt upp Finland – kampanj i de sociala medierna presenterade de viktigaste reformerna

År 2017 var ett dubbelt jubileumsår för FPA: Finland fyllde 100 år och FPA 80 år. För att uppmärksamma dubbeljubileet röstade FPA:s forskare fram de socialskyddsreformer som betytt mest för Finland. I en serie med 10 blogginlägg och videor presenterade vi de här reformerna och diskuterade hur de påverkat det finländska samhället. Utvecklingen av den sociala tryggheten har bidragit till att göra finländarna mer jämlika, friska, välbärgade och välmående än tidigare.

Källa: Näin sosiaaliturva on rakentanut Suomea. FPA:s forskningsblogg 26.9.2017.

8. Publikationer utgivna i FPA:s forskningspublikationsserier år 2017

1. Annamari Tuulio-Henriksson, Laura Kalliomaa-Puha och Pirkko-Liisa Rauhala, red.
   Harkittu, tutkittu, avoin. Marketta Rajavaaran juhlakirja
   Separat publikation
   Publikationsdag 7.4.

2. Aki Rintala, Sanna Hakala och Tuulikki Sjögren, red.
   Distansteknikens effekt inom fysisk rehabilitering. En systematisk litteraturöversikt och metaanalys
   Social trygghet och hälsa, undersökningar 145
   Publikationsdag 25.4.

3. Katri Aaltonen
   Affordability of medicines from the pharmaceutical system perspective. Comparative analysis of Finland and New Zealand
   Studies in social security and health 146
   Publikationsdag 5.5.

4. Laura Kalliomaa-Puha och Anna-Kaisa Tuovinen, red.
   Sosiaaliturvan rajoilla. Kirjoituksia kansainvälisestä sosiaalioikeudesta
   Temabok 16
   Publikationsdag 12.5.

5. Jarkko Remahl, Aapo Kukko, Petrus Louhio, Iina Sofia Silventoinen, Niilo Kämäräinen, Tessa Astre och Emma Haapamäki
   Suku, sisu, sotu. Suomalaisen sosiaaliturvan vaiheita
   Separat publikation
   Publikationsdag 13.12.

Nätpublikationer

1. Iris Pasternack, Anni Remahl, Anneli Ahovuo-Saloranta, Jaana Isojärvi och Eeva Mäkinen
   Kroniskt trötthetssyndrom. Etiologi, diagnostik, behandling och rehabiliteringsinterventioner.
   Social trygghet och hälsa, rapporter 3
   Publikationsdag 27.6.

2. Jaana Paltamaa, Jaakko Erkkilä, Katja Kanelisto, Outi Mustonen och Emmi Nousiainen
   Långa individualterapier utan avbrott. Terapiernas betydelse ur rehabiliteringsklientens och olika rehabiliteringsaktörers perspektiv.
   Social trygghet och hälsa, rapporter 4
   Publikationsdag 29.6.

3. Salla Sipari, Nea Vänskä och Kirsi Pollari
   Tillgodoseende av barnets intresse inom habiliteringen. Delaktighet och aktörskap stärker god praxis.
   Social trygghet och hälsa, rapporter 5
   Publikationsdag 7.9.

4. Elina Turunen och Päivi Tillman
   Om vi bara gav oss iväg i tid. Resenärernas erfarenheter av resor som ersätts av sjukförsäkringen.
   Social trygghet och hälsa, rapporter 6
   Publikationsdag 7.11.

5. Peppi Saikku, Marketta Rajavaara och Ullamaija Seppälä
   Sektorsövergripande samarbete och den lokala hanteringen av sysselsättning. Integrativ litteraturöversikt.
   Social trygghet och hälsa, rapporter 7
   Publikationsdag 4.12.

6. Aki Vainionpää, Eija Ahoniemi, Eerika Koskinen, Heikki Numminen, Eija Väärälä, Juha-Matti Pesonen, Tiina Suomela-Markkanen, Eija Haapala, Katariina Kallio-Laine och Riikka Peltonen
   Selkäydinvammaisen hyvä kuntoutuskäytäntö
   Arbetspapper 112/2017
   Publicerat 30.1.

7. Tuulikki Alanko, Maarit Karhula, Arja Piirainen, Teppo Kröger och Riku Nikander
   Kuntoutujan osallistaminen tavoitteenasettamisprosessiin ja tavoitteiden saavuttamisen arviointiin. Loppuraportti
   Arbetspapper 113/2017
   Publicerat 14.2.

8. Anna-Kaisa Tuovinen
   Perustuslainmukainen perustulokokeilu. Perustulokokeilun arviointia perustuslain ja kansainvälisten ihmisoikeussopimusten valossa
   Arbetspapper 114/2017
   Publicerat 3.4.

9. Ilona Autti-Rämö, Leena Haataja, Helena Mäenpää och Tuula Kiviranta
   Paikallisista malleista yhtenäiseen käytäntöön toimintakyvyn ja arviointimenetelmien valinnassa ja kuntoutuksen suunnittelussa. Esimerkkinä CP-oireisto
   Arbetspapper 115/2017
   Publicerat 4.4.

10. Riikka Lämsä, Kaija Appelqvist-Schmidlechner och Annamari Tuulio-Henriksson
    Nuorten neuropsykiatrisen Oma väylä -kuntoutuksen ryhmäkäynnit. Arviointitutkimus
    Arbetspapper 116/2017
    Publicerat 11.5.

11. Mikko Jaakonsaari och Auli Karttunen
    Lasten psykiatrisen perhekuntoutuksen kehittämishankkeen työaika- ja kustannusseuranta
    Arbetspapper 117/2017
    Publicerat 16.5.

12. Minna Mattila-Aalto och Heli Alakangas
    Putoaville ratkaisu. Työhönvalmennusta ja päihdekuntoutusta nuorille
    Arbetspapper 118/2017
    Publicerat 23.5.

13. Heidi Anttila, Kaisa Kokko, Sinikka Hiekkala, Petteri Weckström och Jaana Paltamaa
    Asiakaslähtöinen Toimintakykyni-sovellus. Kehittäminen ja käytettävyystutkimus
    Arbetspapper 119/2017
    Publicerat 31.5.

14. Kaija Appelqvist-Schmidlechner, Riikka Lämsä och Annamari Tuulio-Henriksson
    Oman väylän kulkijat. Kelan neuropsykiatrisen kuntoutuksen aloittaneiden nuorten aikuisten psykososiaalinen hyvinvointi
    Arbetspapper 120/2017
    Publicerat 20.6.

15. Jenni Blomgren, Timo Maljanen och Lauri Virta
    Yksityisten sairaanhoitopalveluiden käyttö, kustannukset ja Kela-korvaukset vuosina 2013–2016. Kuinka paljon Kela-korvausten alentamiset ovat vaikuttaneet palveluiden käyttöön?
    Arbetspapper 121/2017
    Publicerat 26.6.

16. Jaana Paltamaa och Katja Kanelisto
    Terapeuttien näkemyksiä pitkäkestoisista avokuntoutuksista ja niiden perusteista

Arbetspapper 122/2017
Publicerat 29.6.

17. Tuija Korpela
Keneltä Kela perii? Selvitys Kelassa tehtävän perinnän asiakkaista
Arbetspapper 123/2017
Publicerat 18.8.

18. Mauri Kotamäki, Jukka Mattila och Jussi Tervola
Turning static pessimism to dynamic optimism. An ex-ante evaluation of unemployment insurance in Finland
Arbetspapper 124/2017
Publicerat 21.8.

19. Jenna Mäkinen och Anna-Marie Paavonen
Mikä Kunto? -viestintäkampanja. Nuorten kuntoutuspalveluiden viestintäkampanjan onnistuneisuus
Arbetspapper 125/2017
Publicerat 23.8.

20. Kristiina Niemelä och Sanna Väättänen
Elinvoimaa etäkuntoutuksella. Iäkkäiden ja reumaa sairastavien henkilöiden toimintakyvyn ja elämänlaadun edistäminen PalveluTV:n avulla
Arbetspapper 126/2017
Publicerat 24.8.

21. Päivi Tillman, Kasimir Kaliva och Maria Valaste
Sairausvakuutuksen matkakorvausten alueelliset erot. Menetelmällinen tarkastelu kiireettömistä kuljetuksista vuonna 2014
Arbetspapper 127/2017
Publicerat 8.11.

22. Hannu Mattila
Miten Kelassa asioidaan?
Arbetspapper 128/2017
Publicerat 1.12.

23. Hannu Mattila
Palvelua ajanvarauksella. Ajanvarauskokeilun vaikutusten arviointia
Arbetspapper 129/2017
Publicerat 5.12.

24. Pekka Kallionpää, Juho Immonen, Norma Välimaa, Fredrik Herse och Riikka-Leena Leskelä
Työkyvyn hallinta, seuranta ja varhainen tuki. Tutkimus sairausvakuutuslain vuoden 2011 muutoksen vaikutuksista työpaikkojen toimintaan

Arbetspapper 130/2017
Publicerat 7.12.

25. Päivi Mäkilä, Raija Luona-Helminen och Hannele Kuusisto
Liikunta kuntoutuksen tukena neurologista sairautta sairastavilla. Kelan vaativaan lääkinnälliseen kuntoutukseen osallistuneiden liikuntatottumukset ja avoterapiastandardiin liittyvä liikuntakokeilu
Arbetspapper 131/2017
Publicerat 14.12.

26. Riikka Lämsä, Kaija Appelqvist-Schmidlechner och Annamari Tuulio-Henriksson
Kuntoutujien motivaatiosta Kelan Oma väylä -kuntoutuksessa. Arviointitutkimus
Arbetspapper 132/2017
Publicerat 19.12.

Ytterligare information och beställningar:

De senaste forskningsrönen finns på adressen www.kela.fi/tutkimus. Aktuell diskussion kan föras i forskningsbloggen (på finska) på adressen tutkimusblogi.kela.fi. Forskningen vid FPA kan också följas (på finska) på Twitter: twitter.com/kelantutkimus och SlideShare: www.slideshare.net/kelantutkimus.

Samtliga publikationer i serierna och största delen av de övriga publikationerna är tillgängliga gratis på webbplatsen. Beställning av tryckta publikationer: julkaisut@kela.fi.

Helsingfors 2017
ISSN 0355-4996

Kela|Fpa